

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ: 2020 – 2021

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ :
Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:
ΒΕΖΥΡΕΑ ΜΑΡΙΑ – ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
(Α.Μ. Δ2019004)

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΜΑΙΟΣ 2021

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΩΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

1.1. Η έννοια, οι αρχές και οι άξονες της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η «Ατζέντα 2030» και το πλαίσιο των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε ως βασικό εργαλείο για την προώθηση της αειφορίας στον πλανήτη	10
1.2. Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε και οι επιδόσεις που έχει καταγράψει στο πεδίο αυτό.....	18
1.3. Η εφαρμογή της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε στην Ελλάδα και οι επιδόσεις της χώρας στην υλοποίηση των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.....	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

2.1. Πεδία παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την επίτευξη αειφορίας σε τοπικό επίπεδο.....	34
2.2. Οι δυσκολίες των Τοπικών Αρχών στην Ελλάδα για την εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών με γνώμονα τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.....	38
2.3. Η αναγκαιότητα της δικτύωσης και των συνεργειών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	43

2.4. Το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα για τις Διεθνείς Συνεργασίες των Δήμων και των Περιφερειών και για τις μορφές Διαδημοτικής Συνεργασίας.....	47
2.5. Τα αυτοδιοικητικά Δίκτυα ως μοχλοί εξωστρέφειας και βιώσιμης ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΗΜΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» ΩΣ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.

3.1. Ο στόχοι και η μεθοδολογία της έρευνας.....	57
3.2. Σκοποί, θεματικές ενότητες δράσης και οργανωτική δομή του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ».....	59
3.3. Οι δραστηριότητες του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ».....	66
3.4. <u>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ</u> : Οι τρόποι παρέμβασης και η αποτίμηση της συνεισφοράς του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» στην υποβοήθηση του έργου των Δήμων - μελών του για την επίτευξη βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης.....	77

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1. Ο καθοριστικός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την προώθηση σε τοπικό επίπεδο των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. και η συμβολή των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών στην υλοποίηση των Σ.Β.Α σε τοπικό επίπεδο.....	80
4.2. Το «στοίχημα» της αξιοποίησης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την υλοποίηση έργων βιώσιμης ανάπτυξης και ο ρόλος των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών ως προς αυτό.....	86
4.3. Το απαιτούμενο πλαίσιο προϋποθέσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης από την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	90

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία (Μονογραφίες- Αρθρογραφία)

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Διαδίκτυο

Θεσμικά κείμενα – Νομοθεσία

Συνεντεύξεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Καταστατικό του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»
2. Διακήρυξη ίδρυσης του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»
3. Ερωτηματολόγιο συνέντευξης.
 - 3.1. Συνέντευξη με τον Γενικό Γραμματέα Κ.Ε.Δ.Ε, π. Δήμαρχο Πύλου- Νέστορος και Πρόεδρο του Δ.Σ. του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Δημήτριο Καφαντάρη.
4. Ερωτηματολόγιο συνέντευξης.
 - 4.1. Συνέντευξη με τον Γενικό Διευθυντή του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Ιωάννη Γεώργιζα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κ. Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου για τη συνεργασία και την καθοδήγησή της. Επίσης, ευχαριστώ θερμά τους κυρίους Δημήτριο Καφαντάρη και Ιωάννη Γεώργιζα για τις συνεντεύξεις και το υλικό που μου παραχώρησαν. Τέλος, ευχαριστώ θερμά τους γονείς μου, το σύζυγό μου και την επτάχρονη κόρη μου Αναστασία, στην οποία και αφιερώνω το πόνημά μου αυτό ως ελάχιστη ανταπόδοση της υπομονής και της κατανόησής της για τις πολλές ώρες που στέρησα από εκείνη για να τις διαθέσω στην εκπόνηση της εργασίας αυτής και με την ελπίδα, σε κάποια χρόνια από τώρα, να την καμαρώσω κι εγώ ως μεταπτυχιακή φοιτήτρια και ως συγκροτημένη και δυναμική γυναίκα.

Καλαμάτα, 12 Απριλίου 2021.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α.) και οι 169 υποστόχοι τους που περιλαμβάνονται στην «Ατζέντα 2030» για την αειφόρο ανάπτυξη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στοχεύουν στην επίτευξη περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, κοινωνικής ένταξης και οικονομικής ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και άλλοι παγκόσμιοι Οργανισμοί, έχει αναγάγει ως κεντρικό στόχο της πολιτικής της την προσπάθεια για επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, ενσωματώνοντας τους Σ.Β.Α. σε όλες τις σχετικές πολιτικές της, ενώ έχει δεσμευτεί να πρωτοστατήσει σε παγκόσμιο επίπεδο στις προσπάθειες εφαρμογής των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης. Για την Ελλάδα, η προώθηση και εξασφάλιση της βιωσιμότητας αποτελεί πλέον ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της εγχώριας αναπτυξιακής πολιτικής της και -κατά την τελευταία ιδίως εικοσαετία- έχουν γίνει βήματα προόδου προς αυτή την κατεύθυνση. Όμως, η εξειδίκευση και υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης δεν είναι ένα εύκολο εγχείρημα, ενώ ο ποικίλος χαρακτήρας των προκλήσεων που σχετίζονται με την εφαρμογή τους απαιτεί πολύ συχνά λύσεις που είναι προσαρμοσμένες στις εδαφικές ιδιαιτερότητες, ανάγκες και δυνατότητες κάθε τόπου, γεγονός που υποδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών με όρους βιωσιμότητας και, παράλληλα, αναδεικνύει την αναγκαιότητα της δικτύωσης και των συνεργειών από μέρους της, προκειμένου να το επιτύχει αυτό.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να εξετάσει, ως πρόκριμα, το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο και εν συνεχεία να διερευνήσει τη συμβολή των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών, μέσω της υποστήριξης που παρέχουν στις Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές, στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών με όρους βιωσιμότητας. Στα πλαίσια αυτά, εξετάζεται ως μελέτη περίπτωσης το Δίκτυο Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», με σκοπό, αρχικά, να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο το Δίκτυο παρεμβαίνει και υποστηρίζει το έργο των Δήμων - μελών του για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και, τελικώς, να αποτιμηθεί η συνεισφορά του στην υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο.

Λέξεις κλειδιά: Βιώσιμη Ανάπτυξη, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α.), Ατζέντα 2030 Ο.Η.Ε, Ευρωπαϊκή ένωση, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών, Βιώσιμη Πόλη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γενικά

Στη βάση της αυξανόμενης καθολικής συνειδητοποίησης της ανάγκης για μετάβαση του πλανήτη σε ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης, παγκόσμιες συμφωνίες, με προεξάρχουσα την «Ατζέντα 2030» του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, έχουν υιοθετήσει συγκεκριμένους στόχους αειφορίας και δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής τους, αποσκοπώντας στην προώθηση των ζητημάτων της αειφορίας με ολιστικό τρόπο και στη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου που θα επιτρέψει την εξισορρόπηση των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών διαστάσεων της ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Η εφαρμογή της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. και γενικά η προσπάθεια για την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης αποτελεί κοινή ευθύνη των κυβερνήσεων, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, του ιδιωτικού τομέα και των πολιτών, βασίζεται στη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα των πολιτικών που υιοθετούνται από τα κράτη για την εφαρμογή της και προϋποθέτει συνέργειες σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, καθώς και κινητοποίηση σημαντικών οικονομικών πόρων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ο ρόλος της για την εφαρμογή της «Ατζέντα 2030» κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός, αφού σύμφωνα με Έκθεση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) του 2019¹ έχει εκτιμηθεί ότι τουλάχιστον 105 από τους 169 υποστόχους (ήτοι ποσοστό 65%) που διέπουν τους 17 Σ.Β.Α. δε δύναται να επιτευχθούν χωρίς την κατάλληλη συμμετοχή των υποεθνικών κυβερνήσεων και τον συντονισμό με τις Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές. Στα πλαίσια αυτά, επιχειρείται στην παρούσα εργασία: α) να εξεταστεί, ως πρόκριμα, η διασύνδεση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α.) της «Ατζέντα 2030» με τις αρμοδιότητες και τους στόχους των Τοπικών και Περιφερειακών αρχών και ο ρόλος που δύναται να διαδραματίσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση προκειμένου για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο και β) να διερευνηθούν οι τρόποι παρέμβασης και η συνεισφορά των Δικτύων Δήμων και

¹ Ο.Ε.Κ.Δ (2020), «A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals -Synthesis report» OECD Urban Policy Reviews (Διαθέσιμο στο <http://www.oecd.org/cfe/territorial-approach-sdgs.htm>) [πρόσβαση 19/12/2020].

Περιφερειών στην υποστήριξη των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για την υλοποίηση των Σ.Β.Α σε τοπικό επίπεδο.

Δομή της εργασίας

Για την προσέγγιση του θέματος αναπτύσσονται, μέσω βιβλιογραφικής επισκόπησης, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, η έννοια και οι αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης, καθώς και το πλαίσιο των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. ως βασικό εργαλείο για την προώθηση της αειφορίας στον πλανήτη και εξετάζεται η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των Σ.Β.Α. και οι επιδόσεις που έχει καταγράψει στο πεδίο αυτό, καθώς και η εφαρμογή της «Ατζέντα 2030» στην Ελλάδα και οι επιδόσεις της χώρας στην υλοποίηση των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης που αυτή έχει θέσει.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας i) καταγράφονται τα πεδία παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την επίτευξη αειφορίας σε τοπικό επίπεδο και αναδεικνύεται η σύνδεση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» με τις αρμοδιότητες και τους στόχους των Τοπικών και Περιφερειακών αρχών, ii) αναπτύσσονται οι δυσκολίες των Τοπικών Αρχών στην Ελλάδα για την εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών με γνώμονα τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, iii) αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους είναι αναγκαία η δικτύωση και οι συνέργειες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, iv) παρατίθεται το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα για τις Διεθνείς Συνεργασίες των Δήμων και των Περιφερειών και για τις μορφές Διαδημοτικής Συνεργασίας και v) εξετάζεται ο ρόλος των αυτοδιοικητικών Δικτύων, που είναι ένα νέο -σχετικά- πρότυπο ανάπτυξης σχέσεων και συνεργασιών μεταξύ των πόλεων και γνωρίζει μεγάλη διάδοση τα τελευταία χρόνια τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ως μοχλοί εξωστρέφειας και βιώσιμης ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το τρίτο κεφάλαιο της εργασίας αποτελεί το εμπειρικό της μέρος, όπου, για την κάλυψη των ερευνητικών ερωτημάτων, χρησιμοποιείται ως μελέτη περίπτωσης το Δίκτυο Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», με σκοπό, αφενός να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο το Δίκτυο παρεμβαίνει και συνεισφέρει στο έργο των Δήμων - μελών του για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και αφετέρου να αποτιμηθεί η συνεισφορά του στην επίτευξη βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης. Ο λόγος για τον οποίον επιλέχθηκε το συγκεκριμένο Δίκτυο ως μελέτη περίπτωσης, είναι διότι το Δίκτυο Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» θεωρείται ένα από τα πιο δραστήρια και επιτυχημένα Δίκτυα αυτού του είδους στην Ελλάδα, καθόσον έχει ως μέλη του 60 Δήμους από την Ελλάδα και την Κύπρο και, σχεδόν πέντε χρόνια μετά την ίδρυσή του, έχει διανύσει μία δημιουργική πορεία υλοποίησης Προγραμμάτων και

έχει συμμετάσχει σε πλήθος ιδιαίτερα σημαντικών Εθνικών και Ευρωπαϊκών projects. Στα πλαίσια αυτά, αναλύονται οι σκοποί, οι θεματικές ενότητες δράσης και η οργανωτική δομή του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», καταγράφεται ικανός αριθμός από τις μέχρι σήμερα δραστηριότητες του Δικτύου και τα προγράμματα τα οποία έχει υλοποιήσει και αναδεικνύεται η σύνδεση των σκοπών και των δράσεων του με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Στην τελευταία ενότητα του Κεφαλαίου αυτού πραγματοποιείται αξιολόγηση της διεξαχθείσας έρευνας επί τη βάση των πραγματοποιηθέντων συνεντεύξεων και του συλλεχθέντος υλικού, όπου αναλύονται οι τρόποι παρέμβασης και η αποτίμηση της συνεισφοράς του Δικτύου στην υποβοήθηση του έργου των Δήμων - μελών του για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο.

Στο τέταρτο κεφάλαιο εκτίθενται τα βασικότερα συμπεράσματα που προέκυψαν από το συνδυασμό του θεωρητικού και του εμπειρικού μέρους της παρούσας εργασίας και συγκεκριμένα στην πρώτη ενότητα αναπτύσσονται τα συμπεράσματα που αφορούν στον καθοριστικό -όπως διαφαίνεται- ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την προώθηση σε τοπικό επίπεδο των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. και η συμβολή των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών στην υλοποίηση των Σ.Β.Α. σε τοπικό επίπεδο, ενώ στη δεύτερη ενότητα αναλύονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν ως προς το ζήτημα της αξιοποίησης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση προκειμένου για την υλοποίηση έργων βιώσιμης ανάπτυξης και του κρίσιμου ρόλου που δύναται να διαδραματίσουν ως προς αυτό τα Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών. Τα συμπεράσματα αυτά κρίθηκε σκόπιμο να αναπτυχθούν σε ιδιαίτερη ενότητα, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του εν λόγω ζητήματος και της επίκαιρης φύσης του. Τέλος, στην τρίτη ενότητα παρατίθενται κάποιες σκέψεις/προτάσεις αναφορικά με το απαιτούμενο πλαίσιο προϋποθέσεων, προκειμένου η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση να είναι σε θέση να εφαρμόσει αποτελεσματικότερα τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας ήταν για το μεν πρώτο και δεύτερο κεφάλαιο, στα οποία γίνεται η θεωρητική ανάπτυξη του θέματος, αξιοποίηση της υφιστάμενης ελληνικής και αλλοδαπής βιβλιογραφίας, αρθρογραφίας και ικανού αριθμού διαδικτυακών πηγών, ενώ για το τρίτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, που αποτελεί το εμπειρικό της μέρος και προκειμένου για την πληρέστερη διερεύνηση του αντικειμένου της έρευνας, ελήφθησαν συνεντεύξεις από το Γενικό Γραμματέα της Κ.Ε.Δ.Ε,

πρώην Δήμαρχο Πύλου- Νέστορος και Πρόεδρο του Δ.Σ. του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Δημήτριο Καφαντάρη και το Γενικό Διευθυντή του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Ιωάννη Γεώργιζα επί τη βάσει προκαθορισμένων από εμένα ερωτηματολογίων (διαφορετικού για κάθε συνεντευξιζόμενο), ενώ παράλληλα αξιοποιήθηκε υλικό που έθεσαν οι συνεντευξιζόμενοι στη διάθεσή μου, όπως το Καταστατικό και η Διακήρυξη ίδρυσης του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», καθώς και υλικό από την διαδικτυακή ιστοσελίδα του Δικτύου και από Παρουσιάσεις του Δικτύου προς τα μέλη του. Το παραπάνω υλικό έχει προσαρτηθεί στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας.

Αποτελέσματα της έρευνας

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, κύριος σκοπός της εργασίας αυτής ήταν να διερευνηθεί αφενός η σύνδεση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. και αφετέρου η συμβολή των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών στην υλοποίηση των Σ.Β.Α. σε τοπικό επίπεδο. Όσον αφορά στο πρώτο σκέλος, το τελικό συμπέρασμα που εξήχθη ήταν ότι οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α.) της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. συνδέονται άμεσα με τους στόχους των Τοπικών και Περιφερειακών αρχών, καθώς οι Ο.Τ.Α. έχουν βασικές αρμοδιότητες σε τομείς που είναι κεντρικοί για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ευημερία των ανθρώπων και υλοποιούν δημόσιες πολιτικές και παρέχουν υπηρεσίες που αποτελούν μεγάλο μέρος των Σ.Β.Α. και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την υγεία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη, τις μεταφορές, τις υποδομές, την ενέργεια και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Επίσης, οι Ο.Τ.Α. διαχειρίζονται ένα σημαντικό μερίδιο των δημόσιων επενδύσεων, που είναι κρίσιμο για τη διοχέτευση της απαιτούμενης για την υλοποίηση των Σ.Β.Α. χρηματοδότησης και ως εκ τούτου ο ρόλος τους για την επίτευξη αειφορίας σε τοπικό επίπεδο καθίσταται καθοριστικός. Όσον αφορά στο δεύτερο σκέλος, το συμπέρασμα που - συνοπτικά- εξήχθη είναι ότι τα Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών αποτελούν σημαντικούς μοχλούς εξωστρέφειας και βιώσιμης ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθόσον δύνανται να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο όσον αφορά τη δικτύωση και τη συνεργασία των Ο.Τ.Α. τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό/διεθνές επίπεδο, να συμβάλλουν στον καλύτερο συντονισμό τους στα διάφορα προγράμματα εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και να παρέχουν τεχνική υποστήριξη στους Ο.Τ.Α. - μέλη τους, αφενός για το σχεδιασμό βιώσιμων και καινοτόμων έργων και αφετέρου για την εξεύρεση και αξιοποίηση χρηματοδοτικών πηγών, προκειμένου για την εξυπηρέτηση των αναπτυξιακών τους στόχων και -εν τέλει- την προαγωγή του τοπικού δημοσίου συμφέροντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΩΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

1.1. Η έννοια, οι αρχές και οι άξονες της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η «Ατζέντα 2030» και το πλαίσιο των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. ως βασικό εργαλείο για την προώθηση της αειφορίας στον πλανήτη.

Για πολλές δεκαετίες ο άνθρωπος έκανε κατάχρηση του φυσικού του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων του πλανήτη για την ικανοποίηση των αναγκών του, αντιμετωπίζοντάς τα ως κάτι ανεξάντλητο. Ιδιαίτερα τον 20ο αιώνα πραγματοποιήθηκε μια αλματώδης αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, που, σε συνδυασμό με την πρωτόγνωρη βιομηχανική και τεχνολογική ανάπτυξη που γνώρισε η ανθρωπότητα, επέφεραν μία ραγδαία αύξηση στην παραγωγή οικονομικών αγαθών. Η κατακόρυφη αύξηση που σημειώθηκε, μέσα σε μερικές μόλις δεκαετίες, στο κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (Α.Ε.Π.) και -κατ' επέκταση- στην αγοραστική ικανότητα των πολιτών/καταναλωτών στις αναπτυσσόμενες χώρες είχε ως φυσικό επακόλουθο να αυξηθούν αναλογικά και οι ανάγκες τους σε καταναλωτικά αγαθά, υποδομές, τρόφιμα, πόρους και ενέργεια. Καθοριστικό επίσης ρόλο σ' αυτό διαδραμάτισε και η αστικοποίηση, δηλαδή η συγκέντρωση μεγάλων ανθρώπινων μαζών στις πόλεις, καθόσον το αστικό περιβάλλον, αν και παγκοσμίως καταλαμβάνει μόλις το 1% περίπου της διαθέσιμης έκτασης του πλανήτη, φιλοξενεί πλέον περίπου το 55% του παγκόσμιου πληθυσμού (σχεδόν 75% στην Ευρώπη), ενώ αναμένεται ότι θα φτάσει στο 70% (85% στην Ευρώπη) έως το 2050. Επίσης, στο αστικό περιβάλλον συγκεντρώνεται το 85% του παγκόσμιου Α.Ε.Π., το 70% της παγκόσμιας κατανάλωσης, το 70% της συνολικής παραγόμενης ενέργειας, ενώ εκπέμπεται το 70% του συνόλου των αερίων του θερμοκηπίου και παράγεται περίπου το 50% των αποβλήτων². Είναι χαρακτηριστικό ότι στο νέο Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2020 για την Κυκλική Οικονομία σημειώνεται με έμφαση ότι «έως το 2050 οι άνθρωποι θα καταναλώνουν για τρεις πλανήτες»³, ενώ οι προβλέψεις για τις ανάγκες σε πόρους στο άμεσο

² Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε, «Κυκλική Οικονομία και Τοπική Αυτοδιοίκηση», Αθήνα - Σεπτέμβριος 2020, σελ.15.

³ Ο.π., σελ. 7 και COM (2020) 98 final «Goal 12: Ensure sustainable consumption and production patterns».

μέλλον, παρουσιάζουν ανοδική τάση και μάλιστα με ρυθμό μεγαλύτερο του παρελθόντος. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Έκθεση του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για την Αποδοτικότητα των Πόρων του 2017⁴ εκτιμάται ότι οι ανάγκες του παγκόσμιου πληθυσμού για φυσικούς πόρους μπορεί να διπλασιαστούν έως το 2050, γεγονός που θα δημιουργήσει σημαντικές πιέσεις στους ήδη πεπερασμένους πόρους.

Η εκμετάλλευση όμως των φυσικών πόρων έχει άμεσες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή στα οφέλη που αντλεί ο άνθρωπος από τα οικοσυστήματα. Έχει γίνει επομένως κατανοητό ότι η οικονομική ανάπτυξη έχει όρια που προσδιορίζονται από το «πεπερασμένο περιβάλλον» του πλανήτη και επομένως ότι η «ανάπτυξη για την ανάπτυξη» υπονομεύει το μέλλον των επόμενων γενεών. Έτσι, η διεθνής κοινότητα ξεκίνησε από τη δεκαετία του 1970 την προσπάθεια προστασίας του περιβάλλοντος, αναγνωρίζοντας την ευθύνη που βαρύνει ως προς αυτό όλα τα κράτη. Παράλληλα, στα τέλη του 20ου αιώνα διαμορφώθηκε η έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης», που ουσιαστικά συνέδεσε το περιβάλλον με τα διάφορα κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα. Ειδικότερα, οι κυριότερες θέσεις στις οποίες στηρίζεται η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης είναι:

- Η ύπαρξη αλληλεξάρτησης μεταξύ των περιβαλλοντικών πιέσεων και ο δυναμικός χαρακτήρας του περιβάλλοντος,
- η συσχέτιση οικολογικών και οικονομικών προβλημάτων και η σύνδεσή τους με κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες (ανεργία, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός κ.α.) και
- ο διεθνής χαρακτήρας των περιβαλλοντικών βλαβών.⁵

Ο πρώτος ξεκάθαρος ορισμός για τη βιώσιμη ανάπτυξη διατυπώθηκε το 1987 από την Υπουργό Περιβάλλοντος της Νορβηγίας κα Brundtland στην Αναφορά της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών με τίτλο «*Το κοινό μας μέλλον*», γνωστή και ως «*Έκθεση Brundtland*», στην οποία συνδέθηκε για πρώτη φορά η προστασία του περιβάλλοντος με την

⁴ United Nations Environment Programme (UNEP), 2017.

⁵ Αραβαντινός, Α. (2007), «Πολοδομικός Σχεδιασμός. Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου», Αθήνα: Συμμετρία και Μητρίτσα Μαρία Λυδία (2016), «Βιώσιμες πόλεις. Η περιβαλλοντική διάσταση και παραδείγματα», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιούνιος 2016.

οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία⁶. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, **η βιώσιμη (ή αιεφόρος) ανάπτυξη ορίζεται ως «η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες της σημερινής γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες»**.⁷ Στη συνέχεια, ακολούθησε η διατύπωση πληθώρας ορισμών για τη βιώσιμη ανάπτυξη, των οποίων όμως η παράθεση εδώ δεν κρίνεται χρήσιμη. Το σημαντικότερο είναι ότι αυτό που συνδέει τους ορισμούς αυτούς είναι η συναντίληψη ότι σκοπός της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η εναρμόνιση του ανθρώπου με το περιβάλλον του και η αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται συγχρόνως διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική ευημερία. Η έννοια της αιεφόρου ανάπτυξης περιλαμβάνει, έτσι, την ανάγκη εξισορρόπησης διαφορετικών και συχνά ανταγωνιζόμενων αναγκών σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Επομένως, σύμφωνα με αυτήν, η ορθή πολιτική για την ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών απαιτεί ταυτόχρονη αύξηση της παραγωγικής ικανότητας, σεβασμό των οικολογικών περιορισμών, διεύρυνση των προοπτικών ισοκατανομής των αγαθών αλλά και εναρμόνιση της δημογραφικής αύξησης με τις δυνατότητες των φυσικών συστημάτων.⁸

Οι τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης: Κοινωνία-Οικονομία-Περιβάλλον

(Εικόνα από Διαδικτυακή Πηγή: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ/Green Dot – Cyprus)

⁶ World Commission on Environment and Development (WCED) (1987), «Our Common Future», (Διαθέσιμο στο <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>) [πρόσβαση 19/12/2020].

⁷ Κυβέλου- Χιωτίνη Στέλλα (1997), «Διοίκηση, χώρος και Βιώσιμη ανάπτυξη: Δίκτυα υπηρεσιών και αστικά δίκτυα- δίκτυα πόλεων», Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης, τόμος 4, 1997-1998, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα.

⁸ Αραβαντινός, Α. (2007), ό.π.

Η ισχυροποίηση της σχέσης μεταξύ περιβάλλοντος και ανάπτυξης έγινε ιδιαίτερα αισθητή για πρώτη φορά το 1992 στη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (U.N.C.E.D.) στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας. Το σημαντικότερο προϊόν της συνόδου αυτής ήταν η σύνταξη μιας έκθεσης, γνωστής ως «Ατζέντα 21», η οποία αποτελούσε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για τη βιωσιμότητα τον 21ο αιώνα, με διατύπωση 27 αρχών βιώσιμης ανάπτυξης και αναφορά στα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν σε παγκόσμιο, εθνικό και τοπικό επίπεδο, τόσο από τις κυβερνήσεις, όσο και από σημαντικές ομάδες ανθρώπων, για την επίτευξη μιας καλύτερης ποιότητας ζωής.⁹ Στην ίδια Διάσκεψη ιδρύθηκε και η Επιτροπή για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (C.S.D.), με σκοπό την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή των συμφωνιών. Η «Ατζέντα 21» αποτελείται από 40 κεφάλαια, τα οποία αναφέρονταν σε θέματα που αφορούν τους τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης (Κοινωνία-Οικονομία-Περιβάλλον) και χωρίζονταν σε τέσσερις τομείς:

- Τομέας Ι.: Κοινωνικές και Οικονομικές διαστάσεις (καταπολέμηση της φτώχειας, προστασία της ανθρώπινης υγείας, ενσωμάτωση του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων κ.α.)
- Τομέας ΙΙ.: Διατήρηση και Διαχείριση των αναπτυξιακών πόρων (προστασία της ατμόσφαιρας, καταπολέμηση της αποψίλωσης, διατήρηση της βιοποικιλότητας κ.α.)
- Τομέας ΙΙΙ.: Ενίσχυση του ρόλου των κύριων ομάδων (δράση για τις γυναίκες προς μια δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη, ενίσχυση του ρόλου των εργαζομένων, ενίσχυση του ρόλου των αγροτών κ.α.)
- Τομέας ΙV.: Μέσα εφαρμογής (μηχανισμοί και οικονομικοί πόροι, επιστήμη για τη βιώσιμη ανάπτυξη, προώθηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης κ.α.).¹⁰

Έκτοτε πραγματοποιήθηκαν κι άλλες παγκόσμιες Διασκέψεις για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η σημαντικότερη εκ των οποίων αναμφίβολα είναι η 70^η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή 189 χωρών στις 23 Σεπτεμβρίου 2015 στη Νέα Υόρκη.

⁹ «Τοπική Ατζέντα 21» (Διαθέσιμο στο: http://www.evonymos.org/files1/44topiki_agenda_21.pdf) και Δρ. Τσακαλίδης Γεώργιος, «Στρατηγική για την εφαρμογή της Ατζέντα 21 ως εργαλείο μιας νέου τύπου βιώσιμης ανάπτυξης στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα» (Διαθέσιμο στο: <http://www.agenda21.gr/Telikh%20Ekthesh.doc>) [πρόσβαση 19/12/2020].

¹⁰ United Nations Sustainable Development (1992), «AGENDA 21», (Διαθέσιμο στο: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>) [πρόσβαση 19/12/2020].

Στη Διάσκεψη αυτή συντάχθηκε μια νέα, πολλή σημαντική, Ατζέντα για τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης, γνωστή ως «Ατζέντα 2030».¹¹ Η Ατζέντα αυτή αποτελεί την πλέον φιλόδοξη παγκόσμια συμφωνία που έχει επιτύχει ποτέ ο Ο.Η.Ε., καθώς είναι ένα σχέδιο δράσης με 17 Στόχους και 169 υποστόχους που αποβλέπουν στην πραγματοποίηση έργων και ενεργειών σε τομείς ζωτικής σημασίας για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη μέχρι το 2030. Η «Ατζέντα 2030» προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης -κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική- σε όλες τις τομεακές πολιτικές, ενώ παράλληλα προάγει τη διασύνδεση και τη συνοχή των σχετικών με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης πολιτικών και νομοθετικών πλαισίων. Σύμφωνα με αυτή, η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να γίνει αντιληπτή μέσω της αντιμετώπισης προκλήσεων που αφορούν τους κατωτέρω πέντε άξονες: 1. Άνθρωποι (People) 2. Πλανήτη (Planet) 3. Ευημερία (Prosperity) 4. Ειρήνη (Peace), 5. Εταιρική Σχέση (Partnership) και εισάγει, για το σκοπό αυτό, ένα πλαίσιο Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α. ή SDGs στην αγγλική γλώσσα), που μπορούν να βοηθήσουν τις περιφέρειες, τις πόλεις και τις εθνικές κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν κοινωνικούς και οικονομικούς στόχους, επιδιώκοντας παράλληλα τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους τους (ή αντιστρόφως, επιδιώκοντας περιβαλλοντικούς στόχους που δεν υπονομεύουν την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή). Οι Σ.Β.Α. είναι οικουμενικοί (ισχύουν δηλαδή για όλες τις χώρες), αλληλένδετοι και αδιαίρετοι, (που σημαίνει ότι η επίτευξη ενός στόχου ασκεί επίδραση σε άλλους). Για την υλοποίησή τους, με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως το 2030, έχουν αναλάβει δεσμεύσεις όλες οι χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, τα επίπεδα ανάπτυξης και τις εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες.¹² Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, σε σύγκριση με τα προηγούμενα παγκόσμια πλαίσια, ο παγκόσμιος χαρακτήρας της «Ατζέντας 2030» είναι ένα από τα βασικά καινοτόμα στοιχεία της. Ειδικότερα, οι Σ.Β.Α. (SDGs) ακολουθούν τους οκτώ Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (Α.Σ.Χ.), που υιοθετήθηκαν το 2000 και στόχευαν στην εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και της πείνας, στην προώθηση της ισότητας των φύλων και στη μείωση της παιδικής θνησιμότητας κατά την περίοδο 2000-2015. Η βασική, όμως, διαφορά μεταξύ των Σ.Β.Α. και των Α.Σ.Χ. είναι ότι οι πρώτοι είναι καθολικοί και ισχύουν τόσο για τις

¹¹ United Nations (2015), «Μετασηματίζοντας τον Κόσμο μας: Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη» (A/RES/70/1) (Διαθέσιμο στο: https://hellenicaid.mfa.gr/media/images/docs/Agenda_2030.pdf) [πρόσβαση 19/12/2020].

¹² Υπουργείο Εξωτερικών (2019), «Η Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης» (Διαθέσιμο στο: https://hellenicaid.mfa.gr/media/images/docs/Agenda_2030.pdf) [πρόσβαση 19/12/2020].

ανεπτυγμένες όσο και για τις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ οι Α.Σ.Χ. ήταν μια ατζέντα για τις αναπτυσσόμενες χώρες.¹³ Συγκεκριμένα, οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης που έχουν τεθεί από τον Ο.Η.Ε., με ορίζοντα υλοποίησης το έτος 2030, είναι οι κάτωθι:

- 1) Εξάλειψη της φτώχειας και όλων των μορφών της.
- 2) Εξάλειψη της πείνας, επίτευξη ασφάλειας των τροφίμων και βελτιωμένης διατροφής και προώθηση της βιώσιμης γεωργίας.
- 3) Εξασφάλιση υγείας και καλή ποιότητα ζωής για όλες τις ηλικίες.
- 4) Εξασφάλιση δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς ποιοτικής εκπαίδευσης και προώθηση της δια βίου μάθησης.
- 5) Ισότητα των δυο φύλων και ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας.
- 6) Εξασφάλιση της διαθεσιμότητας και της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων και αποχέτευσης σε όλους.
- 7) Εξασφάλιση της πρόσβασης σε προσιτές, αξιόπιστες, βιώσιμες πηγές ενέργειας σε όλους.
- 8) Προώθηση της βιώσιμης, χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, της πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους.
- 9) Δημιουργία ανθεκτικών υποδομών, προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς εκβιομηχάνισης και της καινοτομίας.
- 10) Μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των πόλεων.
- 11) Δημιουργία βιώσιμων, ανθεκτικών, ασφαλών και χωρίς αποκλεισμούς πόλεων και οικισμών.
- 12) Δημιουργία βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης.
- 13) Λήψη άμεσων μέτρων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της.

¹³ Ο.Ε.Κ.Δ (2020), «Α Territorial Approach to the Sustainable Development Goals -Synthesis report» OECD Urban Policy Reviews, ο.π.

14) Διατήρηση και αειφόρος χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

15) Προστασία, αποκατάσταση και αειφόρος χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων, αειφόρος χρήση των δασών, καταπολέμηση της ερημοποίησης, ανάσχεση και αντιστροφή της υποβάθμιση του εδάφους και της απώλειας της βιοποικιλότητας.

16) Προώθηση ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών για την αειφόρο ανάπτυξη.

17) Ενίσχυση και αναζωογόνηση της παγκόσμιας σύμπραξης για την αειφόρο ανάπτυξη.

Πίνακας 1 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ

Εικόνα από Διαδικτυακή Πηγή: «Eurostat (2020) Sustainable Development in the European Union-EU».

Σε ό,τι αφορά την ευθύνη υλοποίησης των Σ.Β.Α., σύμφωνα με την Ατζέντα, οι κυβερνήσεις έχουν την πρωταρχική ευθύνη για την παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής τους. Για το σκοπό αυτό, ο Ο.Η.Ε. έχει καταρτίσει ένα κατάλογο 232 δεικτών¹⁴, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δημιουργήσει το δικό της κατάλογο 100 δεικτών.¹⁵ Σε παγκόσμιο επίπεδο, η πρόοδος στην εφαρμογή των Σ.Β.Α. παρακολουθείται κάθε χρόνο από τα Ηνωμένα Έθνη μέσω του Πολιτικού

¹⁴ Ο επίσημος κατάλογος των 232 δεικτών, όπως αυτοί ισχύουν σήμερα, περιλαμβάνει το γενικό πλαίσιο δεικτών (Απόφαση A/RES/71/313), συμπεριλαμβανομένων βελτιώσεων που συμφωνήθηκαν από την Στατιστική Επιτροπή κατά την 49η Σύνοδό της, τον Μάρτιο του 2018 (E/CN.3/2018/2, Παράρτημα II) και την 50ή Σύνοδό της, τον Μάρτιο του 2019 (E/CN.3/2019/2, Παράρτημα II).

¹⁵ Το αρχικό σύνολο των δεικτών Σ.Β.Α της ΕΕ συμφωνήθηκε την 25η Απριλίου 2017 από την Ομάδα Εργασίας για την υποβολή εκθέσεων για τους Σ.Β.Α της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Working Group on SDG-related reporting of the Commission Services).

Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (U.N. High Level Political Forum on Sustainable Development/H.L.P.F.) και υποστηρίζεται από μια ετήσια Έκθεση Προόδου των Σ.Β.Α. (SDGs Progress Report), που προετοιμάζεται από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και από την τετραετή Παγκόσμια Έκθεση Βιώσιμης Ανάπτυξης (Global Sustainable Development Report), που καταρτίζεται από ανεξάρτητη ομάδα επιστημόνων, καθώς επίσης και μέσω Εθελοντικών Εθνικών Αξιολογήσεων (Voluntary National Reviews/V.N.Rs.) που πραγματοποιούν οι διάφορες χώρες.¹⁶

Τέλος, ως προς τη χρηματοδότηση για την υλοποίηση των Σ.Β.Α., η Ατζέντα Δράσης της Addis Ababa που εγκρίθηκε το 2015 κατά την 3η Διεθνή Διάσκεψη για τη Χρηματοδότηση της Ανάπτυξης,¹⁷ αποτελεί ένα ισχυρό θεμέλιο για τη στήριξη της εφαρμογής της «Ατζέντα 2030» και αναπόσπαστο μέρος της, καθόσον παρέχει ένα νέο παγκόσμιο πλαίσιο για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης ανάπτυξης με ένα ολοκληρωμένο σύνολο δράσεων πολιτικής και μέτρων που αποβλέπουν στη στήριξη της υλοποίησης των 17 Σ.Β.Α. και των 169 υποστόχων τους. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με Έκθεση της Ευρωπαϊκή Επιτροπής¹⁸, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τον μεγαλύτερο χορηγό Επίσημης Αναπτυξιακής Βοήθειας (O.D.A.)¹⁹ παγκοσμίως, η οποία το 2017 ανήλθε σε 75,7 δις. ευρώ ήτοι 50% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.²⁰

¹⁶ United Nations (2020a), «The Sustainable Development Agenda» (Διαθέσιμο στο: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>) [πρόσβαση 19/12/2020].

¹⁷ Αδδός Αμπέμπα, Αιθιοπία, 13-16 Ιουλίου 2015- A/RES/69/313.

¹⁸ European Commission (2018), Commission Staff Working Document SWD (2018) 148 final, «Investing in Sustainable Development. The EU at the forefront in implementing the Addis Ababa Action Agenda (2015-2017)» (Διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-148-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>) [πρόσβαση 19/12/2020].

¹⁹ E.A.B. ή στην αγγλική O.D.A. (:Official Development Assistance) είναι οι ροές επίσημης χρηματοδότησης που παρέχονται από κυβερνήσεις για την προώθηση της παγκόσμιας ανάπτυξης.

²⁰ Υπουργείο Εξωτερικών: Διεθνές πλαίσιο και Πολιτική Αναπτυξιακής Συνεργασίας - Ευρωπαϊκή Ένωση (Διαθέσιμο στο: <https://hellenicaid.mfa.gr/diethnes-plaisio-kai-anaptyxiaki-politiki/europaiki-ensoi/ependuontas-sten-biosime-anaptyxe-sten.html>) [πρόσβαση 19/12/2020].

1.2. Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε και οι επιδόσεις που έχει καταγράψει στο πεδίο αυτό.

Η αειφόρος ανάπτυξη υπήρξε εδώ και πολύ καιρό κεντρικός στόχος πολιτικής για την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατοχυρωμένος στις συνθήκες από το 1997. Η πρώτη Στρατηγική για Βιώσιμη Ανάπτυξη της Ε.Ε., που εγκρίθηκε το 2001, ήταν ένα ενιαίο συνεκτικό σχέδιο σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των προκλήσεων της αειφόρου ανάπτυξης στην Ε.Ε.²¹ Τον Ιούνιο του 2010 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε την στρατηγική «*Ευρώπη 2020*», που ήταν το σχέδιο δράσης της Ε.Ε. για την ανάπτυξη και την απασχόληση για την δεκαετία 2010-2020. Η υιοθέτηση το 2015 της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. για την αειφόρο ανάπτυξη έδωσε νέα ώθηση στην πολιτική δράση της Ε.Ε. σ' αυτόν τον τομέα. Στα πλαίσια αυτά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2016 υιοθέτησε την Ανακοίνωσή της «*Επόμενα Βήματα για ένα Βιώσιμο Ευρωπαϊκό Μέλλον: Ευρωπαϊκή Δράση για την Βιωσιμότητα*»,²² ανακοινώνοντας μια προσέγγιση δύο βημάτων προς την εφαρμογή των Σ.Β.Α. Η πρώτη ήταν η πλήρης ενσωμάτωση των Σ.Β.Α. στην ευρωπαϊκή πολιτική και στις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η δεύτερη αφορούσε την περαιτέρω ανάπτυξη του μακροπρόθεσμου οράματος της Ε.Ε. μετά το 2020. Τον Ιανουάριο του 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα έγγραφο προβληματισμού με τίτλο «*Προς μία Βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030*»,²³ το οποίο προσδιορίζει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Ε.Ε. που της παρέχουν την ευκαιρία να πρωτοπορήσει και να καταστεί "παράδειγμα προς μίμηση" για τους άλλους στα ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης. Αυτά τα πλεονεκτήματα περιλαμβάνουν ισχυρά συστήματα πρόνοιας, σημαντικές επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία, και πολύ υψηλά κοινωνικά, υγειονομικά και περιβαλλοντικά πρότυπα. Εν συνεχεία, το Δεκέμβριο του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη νέα Ευρωπαϊκή αναπτυξιακή στρατηγική με τίτλο «*Ευρωπαϊκή Πράσινη*

²¹ Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «Βιώσιμη Ανάπτυξη – Περιβάλλον - Ιστορικό: Ανάπτυξη της στρατηγικής της Ε.Ε. για την αειφόρο ανάπτυξη (Διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/environment/eussd/>) [Πρόσβαση 29/1/2021].

²² European Commission, SWD (2016) 390 final, «Next steps for a sustainable European future European action for sustainability» (Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2016%3A739%3AFIN>) [πρόσβαση 2-1-2021].

²³ European Commission, COM (2019) 22 final, «REFLECTION PAPER: TOWARDS A SUSTAINABLE EUROPE BY 2030» (Διαθέσιμο στο: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/72bfa0f1-376f-11ea-ba6e-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>) [πρόσβαση 2-1-2021].

Συμφωνία»,²⁴ ένα σύνολο πολιτικών πρωτοβουλιών που στοχεύουν να καταστήσουν την Ευρώπη την πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο έως το 2050. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της Επιτροπής για την εφαρμογή της «Ατζέντα 2030» και στοχεύει να μεταμορφώσει την Ε.Ε σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία, με μια σύγχρονη, οικονομικά αποδοτική και ανταγωνιστική οικονομία, όπου δε θα υπάρχουν καθαρές εκπομπές θερμοκηπίου αέρια έως το 2050 και όπου η οικονομική ανάπτυξη δεν θα είναι συνδεδεμένη με τη χρήση πόρων. Γενικά, στον πυρήνα της στρατηγικής της Ε.Ε. βρίσκεται η διαμόρφωση και εφαρμογή μίας ολοκληρωμένης δέσμης νομοθετικών και πολιτικών μέτρων που βρίσκεται σε πλήρη συνάφεια με τους Σ.Β.Α. και αποσκοπεί στο να προάγει την πλήρη απασχόληση, τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τα βιώσιμα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης, την ποιοτική εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, την καταπολέμηση της φτώχειας, τη βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενεργειακή βιωσιμότητα, καθώς και την αναπτυξιακή συνεργασία και ανθρωπιστική βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ενδεικτικό προς αυτό αποτελούν τα νομοθετήματα της Ε.Ε. για την Κυκλική Οικονομία, την Ενεργειακή Ένωση, τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και την εφαρμογή της Συμφωνίας των Παρισίων για την Κλιματική Αλλαγή.²⁵

Για μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της στρατηγικής που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με τα ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης, αξίζει επίσης να αναφερθούν οι γενικές πολιτικές κατευθύνσεις που εκφράζονται σε θεσμικό επίπεδο από τα δύο σημαντικότερα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., δηλαδή το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ειδικότερα, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αποτελεί μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ασκώντας νομοθετική και δημοσιονομική εξουσία και συντονίζοντας ή χαράζοντας τις γενικές πολιτικές των κρατών μελών, έχει υπογραμμίσει ότι *«η βιώσιμη ανάπτυξη βρίσκεται στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζεται στις Συνθήκες, και ότι οι αρχές της Ατζέντας του 2030 αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των αρχών και των αξιών στις οποίες εδράζεται η*

²⁴ European Commission, COM (2019) 640 final, «The European Green Deal» (Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf) [πρόσβαση 2-1-2021].

²⁵ Ιστοσελίδα Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Γραμματείας της Κυβέρνησης, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης - Ευρωπαϊκή Ένωση (Διαθέσιμο στο: https://gslegal.gov.gr/?page_id=5517) [πρόσβαση 2-1-2021].

*Ένωση. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 έχει ύψιστη σημασία τόσο για τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και για το μέλλον της Ευρώπης, με στόχο την επίτευξη μιας ολοένα και πιο βιώσιμης Ένωσης».*²⁶ Το Συμβούλιο της Ε.Ε. έχει, επίσης, τονίσει ότι είναι προς το συμφέρον της Ε.Ε. να συνεχίσει να διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στην εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 με συνεκτικό, συνολικό και αποτελεσματικό τρόπο, και να προωθήσει την υλοποίησή της ως ένα σχέδιο δράσης για τους ανθρώπους, τον πλανήτη, την ευημερία, την ειρήνη και τη συνεργασία και έχει δεσμευτεί να δημιουργήσει και να μεγιστοποιήσει συνέργειες μεταξύ των κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη την αλληλεξάρτηση μεταξύ των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Το Συμβούλιο έχει, τέλος, υπογραμμίσει την επείγουσα ανάγκη επιτάχυνσης της εφαρμογής της Ατζέντας του 2030 τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εσωτερικό επίπεδο, ως ύψιστη προτεραιότητα της ΕΕ, προς όφελος των πολιτών της και για τη διατήρηση της αξιοπιστίας της εντός της Ευρώπης και παγκοσμίως. Ανάμεσα στα σημαντικότερα στρατηγικά θεμέλια για ένα βιώσιμο μέλλον που έχει προσδιορίσει το Συμβούλιο είναι η αποφασιστική μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, η προσπάθεια για κλιματική ουδετερότητα, η προστασία της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων και η αγώνας κατά της κλιματικής αλλαγής, παράλληλα με τη βιωσιμότητα της γεωργίας και του επισιτισμού, η ασφαλής και βιώσιμη ενέργεια χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τα κτίρια και η κινητικότητα. Καθοριστική επίσης σημασία προσδίδει το Συμβούλιο στην ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης με στόχο την προώθηση της ένταξης, της ισότητας, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, και της κοινωνικά δίκαιης μετάβασης, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, διασφαλίζοντας παράλληλα τις κοινές αξίες της ΕΕ, μεταξύ των οποίων η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι είναι σημαντικό οι χρηματοδοτικές ροές να είναι συνεπείς και να στηρίζουν την Ατζέντα του 2030, καθώς επίσης και να διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα και η συνοχή των χρηματοδοτικών μέσων και η Επιτροπή να καταρτίσει μια γενική και ολοκληρωμένη στρατηγική εφαρμογής που θα προβλέπει τα χρονοδιαγράμματα, τους στόχους

²⁶ European Council (2019), Έγγραφο Συμπερασμάτων με τίτλο «Προς μια ολοένα και πιο βιώσιμη Ένωση έως το 2030», που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την σύνοδό του στις 9 Απριλίου 2019. (Διαθέσιμο στο <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/> [πρόσβαση 19/1/2021]).

και τα συγκεκριμένα μέτρα για την ενσωμάτωση της Ατζέντας του 2030 και των ΣΒΑ σε όλες τις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές της Ε.Ε.²⁷

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που είναι το εκτελεστικό όργανο της Ένωσης αρμόδιο για την εφαρμογή των κοινών πολιτικών και την εξασφάλιση της εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, ενώ παράλληλα διαχειρίζεται τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον οικονομικό προϋπολογισμό της, συγκαταλέγει την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 στις 6 προτεραιότητές της για τα έτη 2019-2024,²⁸ με προγράμματα επενδύσεων ύψους 1 τρισεκατομμυρίου ευρώ σε κάθε γωνιά της Ε.Ε. Τα σημεία στα οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίνει έμφαση, σχετικά με τον καλύτερο τρόπο προόδου στους στόχους αειφόρου ανάπτυξης, είναι ²⁹:

-Μια γενική στρατηγική Ε.Ε. και Σ.Β.Α. για την καθοδήγηση όλων των δράσεων της Ε.Ε. και των κρατών μελών. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της Ε.Ε (συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και τοπικών αρχών) θα πρέπει να συνεργαστούν στενότερα για να εξασφαλίσουν καλύτερο συντονισμό και να δημιουργηθεί μια διαδικασία εφαρμογής για την παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των Σ.Β.Α., ορίζοντας ορόσημα για παράδοση έως το 2030.

-Η ενσωμάτωση των Σ.Β.Α. σε όλες τις σχετικές πολιτικές της Ε.Ε. Ειδικότερα, οι Σ.Β.Α. εμπνέουν την πολιτική λήψη αποφάσεων της Επιτροπής και καθοδηγούν την ανάπτυξη της στρατηγικής για την ανάπτυξη, αφήνοντας όμως ελευθερία στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και τοπικών αρχών, να αποφασίσουν πώς θα προσαρμόζουν το έργο τους για να επιτύχουν τους ΣΒΑ.

²⁷ Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Δελτίου τύπου της 9^{ης} Απριλίου 2019 με θέμα «Βιώσιμη Ανάπτυξη: συμπεράσματα του Συμβουλίου», Διαθέσιμο στο : <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/> [πρόσβαση 19/1/2021].

²⁸ «The European Commission's priorities» (Διαθέσιμο στο <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024>) [πρόσβαση 19/1/2021].

²⁹ European Commission, COM (2019) 22 final, «REFLECTION PAPER: TOWARDS A SUSTAINABLE EUROPE BY 2030» ό.π.

- Έμφαση στην εξωτερική δράση της Ε.Ε. Η Ε.Ε, όντας πρωτοπόρος σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης, θα μπορούσε με την εμπειρία που διαθέτει να βοηθήσει κι άλλες χώρες σε όλο τον κόσμο και να προωθήσει τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διακυβερνητικά της πρότυπα πιο έντονα μέσω εμπορικών συμφωνιών και πολυμερών διαπραγματεύσεων, καθώς επίσης και να συνεργαστεί ακόμη πιο στενά με διεθνείς οργανισμούς για την επίτευξη των ίδιων στόχων.

Περαιτέρω, ως βασικούς παράγοντες για τη μετάβαση προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει τους εξής:

- Εκπαίδευση, κατάρτιση, επιστήμη, τεχνολογία, έρευνα, καινοτομία και ψηφιοποίηση.
- Χρηματοδότηση, κοστολόγηση, φορολογία και ανταγωνισμός: Το Επενδυτικό Σχέδιο για την Ευρώπη και το Σχέδιο Δράσης για Βιώσιμη Χρηματοδότηση μπορεί να κινητοποιήσει σημαντικό μέρος των πόρων που απαιτούνται για μια βιώσιμη μετάβαση. Τα φορολογικά συστήματα και οι τιμές πρέπει να σχεδιαστούν ώστε να αντικατοπτρίζουν το πραγματικό περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος παραγωγής και να διασφαλιστεί ότι τα βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες θα γίνουν τα πιο προσιτά.
- Εταιρική κοινωνική ευθύνη: Η δημιουργία κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνων επιχειρήσεων μπορεί να οδηγήσει σε περισσότερες βιώσιμα κέρδη και ανάπτυξη, νέες ευκαιρίες αγοράς και μακροπρόθεσμη αξία για τους μετόχους.
- Ανοιχτό και βασισμένο σε κανόνες εμπόριο: Η προώθηση διεθνών κανόνων και παγκόσμιων πρότυπων σύμφωνα με τους Σ.Β.Α. μπορεί να διασφαλίσει ότι το εμπόριο θα ωφελεί όλους σε έναν βιώσιμο κόσμο.
- Διακυβέρνηση και συνοχή των εφαρμοζόμενων πολιτικών: Το κράτος δικαίου, η δημοκρατία και τα θεμελιώδη δικαιώματα, η ειρήνη, η δικαιοσύνη και οι αρχές της χρηστής διακυβέρνησης είναι τα θεμέλια πρέπει να οικοδομείται η προσπάθεια για βιώσιμη ανάπτυξη, προσπάθεια στην οποία όλοι -φορείς, άτομα, επιχειρήσεις, κοινωνία των πολιτών και δημόσιος τομέας- πρέπει να συμμετέχουν.
- Η Ε.Ε ως παγκόσμιος πρωτοπόρος: Η Ε.Ε, ως πρωτοπόρος σε πολλές από τις ολοκληρωμένες λύσεις αειφορίας, έχει την απαραίτητη αξιοπιστία καθώς και τις πρακτικές λύσεις προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι στο πλαίσιο της νέας πολιτικής συνοχής της Ε.Ε. για την προγραμματική περίοδο το 2021-2027 ενισχύεται σε σημαντικό βαθμό η τοπική διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης και επιδιώκεται οι παρεμβάσεις να προσαρμοστούν στις περιφερειακές και τοπικές ανάγκες και να στηριχθεί η εκπόνηση αναπτυξιακών στρατηγικών

τοπικής εμβέλειας από αστικές, τοπικές ή άλλες περιφερειακές αρχές, οι οποίες πλέον θα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη της επιλογής των έργων που χρηματοδοτεί η Ε.Ε. ή να συμμετέχουν στη διαδικασία επιλογής. Τα ανωτέρω έρχονται σε συμφωνία και με τον κανονισμό COM(2018) 375 final 2018/0196 (COD) της Ε.Ε., σύμφωνα με τον οποίον «οι τοπικές, αστικές και εδαφικές αρχές θα συμμετέχουν πιο ενεργά στη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ και η αύξηση των ποσοστών συγχρηματοδότησης θα ενισχύσει το αίσθημα ευθύνης για τα έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ στις περιφέρειες και τις πόλεις». Το νέο πλαίσιο στηρίζεται στη συνέχιση της προσέγγισης «Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων», δηλαδή το σχεδιασμό στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από ομάδες στις οποίες συμμετέχουν οι τοπικές αρχές, η κοινωνία των πολιτών και επιχειρηματικοί εταίροι. Ειδικότερα, οι στρατηγικοί στόχοι της Ε.Ε. για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 συνοψίζονται στους παρακάτω θεματικούς στόχους πολιτικής:

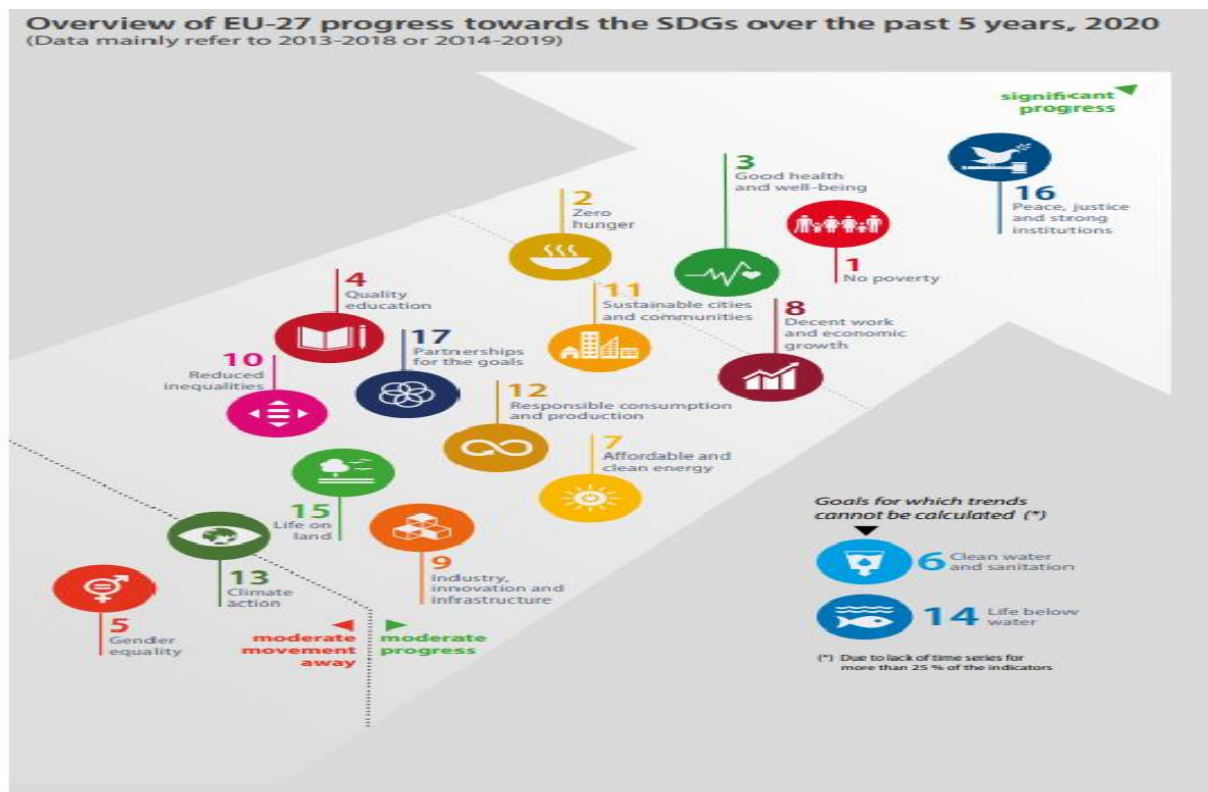
1. Μια «εξυπνότερη» Ευρώπη - καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός.
2. Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.
3. Μια πιο «διασυνδεδεμένη» Ευρώπη - κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις Τ.Π.Ε.
4. Μια πιο «κοινωνική» Ευρώπη - υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της - βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.³⁰

Αναφορικά, τώρα, με τις επιδόσεις που έχει καταγράψει η Ε.Ε. για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030», πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με σχετική Έκθεση της Eurostat του έτους 2020,³¹ με βάση τα πιο πρόσφατα πέντε χρόνια διαθέσιμων

³⁰ Ράλλης Γκέκας - Δρ. Οικονομικών Τ.Α. (2018), Άρθρο με τίτλο: «Η νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027 της ΕΕ και η Τοπική Αυτοδιοίκηση», Δημοσίευση 28 Δεκεμβρίου 2018 (Διαθέσιμο στο: <https://www.citybranding.gr/2018/12/2021-2027.html>) [πρόσβαση 13/1/2021].

³¹ Eurostat (2020), «Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ – Έκδοση 2020» (Διαθέσιμο στο <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/11011074/KS-02-20-202-EN-N.pdf/334a8cfe-636a-bb8a-294a-73a052882f7f>) [πρόσβαση 13/1/2021].

δεδομένων, η Ε.Ε. σημείωσε πρόοδο σχεδόν σε όλους τους Στόχους. Η πρόοδος σε ορισμένους Σ.Β.Α. ήταν ταχύτερη, ενώ σε κάποιους υπήρξε καθυστέρηση. Πιο συγκεκριμένα, η Ε.Ε σημείωσε, κατά την τελευταία πενταετία, σημαντική πρόοδο προς την κατεύθυνση της προώθησης της ειρήνης και της προσωπικής ασφάλειας, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη καθώς και της εμπιστοσύνης στους θεσμούς (Σ.Β.Α 16). Ως προς τους άλλους Στόχους, σημαντική πρόοδος σημειώθηκε στη μείωση ορισμένων πτυχών της φτώχειας (Σ.Β.Α 1) και στη βελτίωση της υγειονομικής κατάστασης του πληθυσμού της Ε.Ε (Σ.Β.Α 3). Η πρόοδος σε αυτούς τους τομείς συνέβαλε επίσης στην αύξηση της ποιότητας ζωής σε πόλεις και κοινότητες (Σ.Β.Α 11). Αυτές οι ευνοϊκές τάσεις παρουσιάζονται στο πλαίσιο μιας συνεχούς βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης της Ε.Ε έως το 2019, η οποία αντικατοπτρίζεται επίσης στην αγορά εργασίας (Σ.Β.Α 8). Ορατές βελτιώσεις υπήρξαν επίσης στη βιωσιμότητα του γεωργικού τομέα της Ε.Ε (Σ.Β.Α 2), αν και ορισμένες από τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της έχουν ενταθεί. Η πρόοδος όμως ως προς τους στόχους της Ε.Ε για το κλίμα και την ενέργεια (Σ.Β.Α 7 και Σ.Β.Α 13) καθώς και η στροφή προς μια κυκλική οικονομία (Σ.Β.Α 12) επιβραδύνθηκε. Εν τω μεταξύ, τα οικοσυστήματα και η βιοποικιλότητα (Σ.Β.Α 15) παραμένουν υπό πίεση από ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι Στόχοι για την εκπαίδευση (Σ.Β.Α 4), την καινοτομία (Σ.Β.Α 9) και τη συνεργασία (Σ.Β.Α 17) δείχνουν μια εξίσου αργή συνολική πρόοδο της Ε.Ε, η οποία είναι αποτέλεσμα μικτών τάσεων κατά τα τελευταία πέντε χρόνια. Η αργή πρόοδος προς τη μείωση των ανισοτήτων (Σ.Β.Α 10) αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη διαφορά μεταξύ υπηκόων της Ε.Ε και πολιτών εκτός Ε.Ε σε σχέση με τη φτώχεια και την απασχόληση. Ομοίως, σε σχέση με την ισότητα των φύλων (Σ.Β.Α 5), το χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην απόκτηση εκπαίδευσης και στην αγορά εργασίας διευρύνεται. Δεδομένου ότι ο Σ.Β.Α 5 παρουσιάζει περισσότερες δυσμενείς από ευνοϊκές τάσεις για το σύνολο Ε.Ε, η συνολική πενταετής πρόοδος μπορεί να χαρακτηριστεί σχετικά μη βιώσιμη. Σε ό,τι αφορά τους Στόχους «Καθαρό νερό και αποχέτευση» (Σ.Β.Α 6) και «Ζωή στο νερό» (Σ.Β.Α 14), οι συνολικές τάσεις της Ε.Ε δεν μπορούν να υπολογιστούν λόγω ανεπαρκών δεδομένων για τα τελευταία πέντε χρόνια. Στην Έκθεση σημειώνεται ότι η συνεχιζόμενη πανδημία COVID-19 ενδέχεται να έχει αρνητικές συνέπειες για τη συνολική πρόοδο της Ε.Ε ως προς τους Σ.Β.Α. Η έκθεση παρακολούθησης για το 2020 περιγράφει την κατάσταση στην Ε.Ε και τα κράτη μέλη της έως το τέλος του 2019, δηλαδή πριν από τα μέτρα περιορισμού λόγω του COVID-19 από τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, τα πρώτα ευρήματα οποιωνδήποτε, σχετικών με το COVID-19 επιπτώσεων, θα είναι δυνατά μόνο στην έκδοση 2021 της έκθεσης, με την πλήρη έκταση της κρίσης να αποκαλύπτεται μόνο σε μεταγενέστερες εκδόσεις.

Εικόνα από διαδικτυακή πηγή: Eurostat (2020), «Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της πρόοδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ – Έκδοση 2020»

Αξίζει τέλος να σημειωθεί, ότι τα ευρήματα της παραπάνω Έκθεσης έρχονται σε συμφωνία με τα ευρήματα και της ανεξάρτητης Έκθεσης του 2020 για την πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της προς τους Στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης που δημοσίευσε το SDSN (Sustainable Development Solutions Network) και το IEEP (Institute for European Environmental Policy)³² με μία σημαντική διαφορά όσον αφορά τον Σ.Β.Α. 2 (Χωρίς πείνα), που σημειώνεται μεταξύ των δυο Εκθέσεων, όπου στην έκθεση του SDSN και IEEP όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν χαμηλή επίδοση λόγω μη βιώσιμων διατροφικών μοντέλων, υψηλών και αυξανόμενων ποσοστών παχυσαρκία και μη βιώσιμης γεωργίας. Επίσης, σε Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2019 επισημαίνεται ότι «επτά κράτη μέλη της ΕΕ-27 βρίσκονται μεταξύ των κορυφαίων 10 στην παγκόσμια κατάταξη του δείκτη Σ.Β.Α. και το σύνολο των 27 κρατών μελών της Ε.Ε.-27 συγκαταλέγονται στις κορυφαίες 50 χώρες μεταξύ των 156 που

³² SDSN & IEEP (2020), «Europe Sustainable Development Report 2020» (Διαθέσιμο στο https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2020/europe_sustainable_development_report_2020.pdf) [πρόσβαση 13/1/2021].

αξιολογήθηκαν». Σύμφωνα, δε με την παραπάνω Έκθεση, την πρώτη θέση στην παραπάνω παγκόσμια κατάταξη καταλαμβάνει η Σουηδία και την τελευταία η Κεντρική Αφρικανική Δημοκρατία, ενώ η Ελλάδα κατατάσσεται στην 48η θέση μεταξύ των 156 χωρών που αξιολογήθηκαν.³³

³³ Ιωάννα Μακρή (2019), «Agenda 2030: Ο δρόμος προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και η πορεία της Ελλάδας», ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, Αθήνα - Σεπτέμβριος 2019 (Διαθέσιμο στο: https://imegsevee.gr/wp-content/uploads/2019/09/%CE%95%CE%A3_Agenda-2030_9-2019.pdf) [πρόσβαση 13/1/2021].

1.3. Η εφαρμογή της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. στην Ελλάδα και οι επιδόσεις της χώρας στην υλοποίηση των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Στην Ελλάδα, όπως και στις υπόλοιπες χώρες του κόσμου, η προώθηση και η εξασφάλιση της βιωσιμότητας αποτελεί πλέον ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της εγχώριας αναπτυξιακής πολιτικής. Λαμβανομένου μάλιστα υπ' όψη ότι τόσο το φυσικό, όσο και το δομημένο περιβάλλον της χώρας μας χαρακτηρίζεται από υψηλή οικολογική, αισθητική και οικονομική αξία, η λήψη των απαραίτητων μέτρων για τη διαφύλαξη και διατήρηση του περιβάλλοντος αυτού καθίσταται επιτακτικότερη. Κάποια από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα είναι η αξιοποίηση των φυσικών της πόρων και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η διαχείριση ρύπων και αποβλήτων, ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, η άναρχη αναπτυξιακή δραστηριότητα και η μη αξιοποίηση των διαθέσιμων τεχνολογιών σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού. Είναι αναντίρρητο γεγονός ότι για δεκαετίες η εγχώρια οικονομική μεγέθυνση ήταν άναρχη και αποσπασματική και οδηγούσε σε ανισότητες, αποκλεισμούς και καταστροφές στο περιβάλλον. Δείγματα του χαμηλού επιπέδου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα αποτελούν, επίσης, η απουσία ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού με γνώμονα την βιωσιμότητα και την αειφορία, η έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών και οι έντονες (πολλές φορές) αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών στην χωροθέτηση ορισμένων έργων/μονάδων για την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. μονάδων διαχείρισης αποβλήτων).

Παρ' όλα αυτά, τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Ειδικότερα, η Ελλάδα συμμετέχει στην προσπάθεια για τη βελτίωση της παγκόσμιας περιβαλλοντικής διακυβέρνησης στο πλαίσιο των αρμοδίων διεθνών οργανισμών, ενώ παράλληλα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεργάζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τη διαμόρφωση ενός προωθημένου πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης σε περιφερειακό επίπεδο, η Ελλάδα συνεργάζεται με άλλες χώρες για την προστασία του περιβάλλοντος, υλοποιώντας κοινά προγράμματα και ανταλλάσσοντας εμπειρίες και γνώσεις για την αντιμετώπιση των συγχρόνων περιβαλλοντικών προκλήσεων, ιδιαίτερα στην περιοχή της Μεσογείου. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών, η Ελλάδα έχει κυρώσει την «Ατζέντα 2030» των Ηνωμένων Εθνών, ενώ ως μέλος της Ε.Ε., συμμετέχει στην «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» για την οποία έγινε λόγος παραπάνω. Όσον αφορά τα ζητήματα κλιματικής αλλαγής, η Ελλάδα έχει κυρώσει τη Σύμβαση-Πλαίσιο των Η.Ε. για την Κλιματική Αλλαγή (United Nations Framework

Convention on Climate Change – U.N.F.C.C.C.) που υιοθετήθηκε στη Διάσκεψη των Η.Ε για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Ρίο, 1992), καθώς και το Πρωτόκολλο του Κιότο (το 2002), το οποίο εισήγαγε νομικά δεσμευτικούς στόχους μείωσης των εκπομπών για τις αναπτυγμένες χώρες. Επίσης, η Ελλάδα ήταν από τις πρώτες χώρες που επικύρωσαν τη «Συμφωνία των Παρισίων» που υιοθετήθηκε το 2015, στο Παρίσι, στα πλαίσια της 21^{ης} Διάσκεψης των Η.Ε. για την Κλιματική Αλλαγή και συνιστά μια καθολική και νομικά δεσμευτική παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα. Τέλος, αναφορικά με τα θέματα βιοποικιλότητας η Ελλάδα συμμετέχει στη Σύμβαση της Βαρκελώνης «για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου», η οποία υιοθετήθηκε το 1976 από τις χώρες της Μεσογείου και την τότε Ε.Ο.Κ., με σκοπό το συντονισμό των δράσεών τους και τη λήψη όλων των κατάλληλων μέτρων για την πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη της ρύπανσης της Μεσογείου και την βελτίωση του θαλασσιού και παρακτίου περιβάλλοντός της και τροποποιήθηκε το 1995.³⁴

Σε εγχώριο επίπεδο, η πρώτη Εθνική Στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη της Ελλάδας εκπονήθηκε το 2002³⁵ και περιελάμβανε συγκεκριμένες πολιτικές κατευθύνσεις και παρεμβάσεις σε τομείς όπως η χωροταξία, η πολεοδομία, η ενέργεια, οι μεταφορές, ο τουρισμός, η γεωργία, η απασχόληση, καθώς και μέτρα σε περιβαλλοντικούς τομείς προτεραιότητας, όπως η κλιματική αλλαγή, η ατμοσφαιρική ποιότητα, τα απόβλητα, οι υδατικοί πόροι, η βιοποικιλότητα, η ερημοποίηση και τα δάση. Η δεύτερη Εθνική Στρατηγική εκπονήθηκε το 2007 από μια διπυργική επιτροπή και ήταν ευθυγραμμισμένη με την αναθεωρημένη στρατηγική της Ε.Ε για την αειφόρο ανάπτυξη.³⁶ Το 2009 οι προτεραιότητες της χώρας μετατοπίστηκαν προς την «πράσινη ανάπτυξη», ως απάντηση στην έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης και στην ανάγκη για μεγαλύτερη έμφαση στον μετριασμό και την προσαρμογή της κλιματικής αλλαγής. Για το σκοπό αυτό, εκπονήθηκε το 2010 από το

³⁴ Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών: Εξωτερική Πολιτική - Παγκόσμια Ζητήματα -Περιβάλλον (Διαθέσιμο στο: <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/pagkosmia-zitimata/periballon.html>) [πρόσβαση 25/1/2021].

³⁵ ΥΠΕΧΩΔΕ (2002), Η Ελληνική Στρατηγική προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, Αθήνα - 2002.

³⁶ Ελληνική Κυβέρνηση (2018), «Εθελοντική Εθνική Αξιολόγηση για την εφαρμογή της Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη», Εισαγωγή σελ.13, Αθήνα- Ιούλιος 2018 (Διαθέσιμη στο: <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=30022&nr=571&menu=3170>) [πρόσβαση 25/1/2021].

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το «Πρόγραμμα Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων»³⁷ που ήταν ευθυγραμμισμένο με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» της Ε.Ε. και έδινε έμφαση στην εξοικονόμηση των φυσικών πόρων και τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Ακολούθησαν και άλλα Προγράμματα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, όπως το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία το 2018³⁸, προκειμένου να υπάρξει μια βιώσιμη αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, τόσο σε περιβαλλοντικό, χωροταξικό και ενεργειακό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο εξασφάλισης της μακροπρόθεσμης οικονομικής της ανάπτυξης με όρους αειφορίας και βιωσιμότητας. Μια πιο ολοκληρωμένη εθνική προσπάθεια έλαβε χώρα το 2017, οπότε και πραγματοποιήθηκε μια εμπειριστατωμένη απογραφή και χαρτογράφηση για τον καθορισμό του σημείου εκκίνησης της χώρας προς την επίτευξη των Σ.Β.Α. Η χαρτογράφηση έγινε μέσω ενός ανοιχτού διαλόγου με όλους τους κυβερνητικούς φορείς και με ευρύ φάσμα εμπλεκομένων. Η διαδικασία αυτή οδήγησε στον καθορισμό των εξής οκτώ εθνικών προτεραιοτήτων για την προσαρμογή των 17 ΣΒΑ στις εθνικές ανάγκες και περιστάσεις³⁹:

- Προτεραιότητα 1η: Προώθηση μιας ανταγωνιστικής, καινοτόμου και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης (Σχετική με Σ.Β.Α 9 και 8).
- Προτεραιότητα 2η: Προώθηση πλήρους απασχόλησης και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους (Σχετική με Σ.Β.Α 8).
- Προτεραιότητα 3η: Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και παροχή καθολικής πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης (Σχετική με Σ.Β.Α 1,2 και 3).
- Προτεραιότητα 4η: Μείωση των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων και εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους (Σχετική με Σ.Β.Α 5 και 10).
- Προτεραιότητα 5η: Παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης, χωρίς αποκλεισμούς (Σχετική με Σ.Β.Α 4).

³⁷ ΥΠΕΝ (2010), Πρόγραμμα Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων για την Πραγματική Οικονομία, Αθήνα-Ιούλιος 2010.

³⁸ ΥΠΕΝ (2018), Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία, Αθήνα-Δεκέμβριος 2018.

³⁹ Ιστοσελίδα Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Γραμματείας της Κυβέρνησης, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης: Ελλάδα (Διαθέσιμο στο: https://gslegal.gov.gr/?page_id=5537) [πρόσβαση 25/1/2021].

- Προτεραιότητα 6η: Ενίσχυση της προστασίας και της βιώσιμης διαχείρισης του φυσικού κεφαλαίου ως βάσης για την κοινωνική ευημερία και τη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (Σχετική με Σ.Β.Α 6,7,11,12,13,14 και 15).
- Προτεραιότητα 7η: Δημιουργία αποτελεσματικών, υπεύθυνων και διαφανών θεσμών (Σχετική με Σ.Β.Α 16 και 17).
- Προτεραιότητα 8η: Ενίσχυση ανοικτών, συμμετοχικών, δημοκρατικών διαδικασιών και προώθηση εταιρικών σχέσεων (Σχετική με Σ.Β.Α 16 και 17).

Ακολούθησε η σύνταξη Εθελοντικής Εθνικής Αξιολόγησης για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, την οποία η χώρα μας παρουσίασε την 16^η Ιουλίου του 2018 στο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου του Ο.Η.Ε ⁴⁰. Η Έκθεση αποτυπώνει: α) το θεσμικό μηχανισμό που λειτουργεί στη χώρα, ο οποίος διασφαλίζει αφενός την υψηλή πολιτική δέσμευση για την επιτυχή εφαρμογή του εγχειρήματος και αφετέρου τη διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου, β) τις κυβερνητικές πολιτικές που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο των 8 εθνικών προτεραιοτήτων για τους ΣΒΑ, και της διασύνδεσής τους με συγκεκριμένους ΣΒΑ, καθώς και με τη νέα Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική, γ) το ρόλο των ενδιαφερόμενων μερών (τοπική αυτοδιοίκηση, ακαδημαϊκή/ερευνητική κοινότητα, ιδιωτικός τομέας, κοινωνία πολιτών), δ) τα βασικά μέσα εφαρμογής και παραδείγματα ολοκληρωμένης διασύνδεσης πολιτικών, και ε) την παρουσίαση των επόμενων βημάτων που πρέπει να γίνουν, όπως το Εθνικό Σχέδιο Εφαρμογής για τους ΣΒΑ.

Η δεύτερη φάση υλοποίησης της «Ατζέντα 2030» στην χώρα μας εστίασε στη διαμόρφωση ενός Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής για τους Σ.Β.Α. Το αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής ήταν η «Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030», που καταρτίστηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση και παρουσιάστηκε στο Eurogroup της 27ης Απριλίου 2018, λαμβάνοντας ομόφωνα τη θετική αποδοχή των μελών του⁴¹. Για τη διαμόρφωσή της διενεργήθηκε ευρύς και ανοικτός κύκλος διαβουλεύσεων σε πολλά επίπεδα, με κορυφαία τη διαδικασία των Περιφερειακών Αναπτυξιακών Συνεδρίων. Η Στρατηγική υιοθετεί τον ολιστικό τρόπο σχεδιασμού και ενσωματώνει τις τρεις διαστάσεις (οικονομική, κοινωνική,

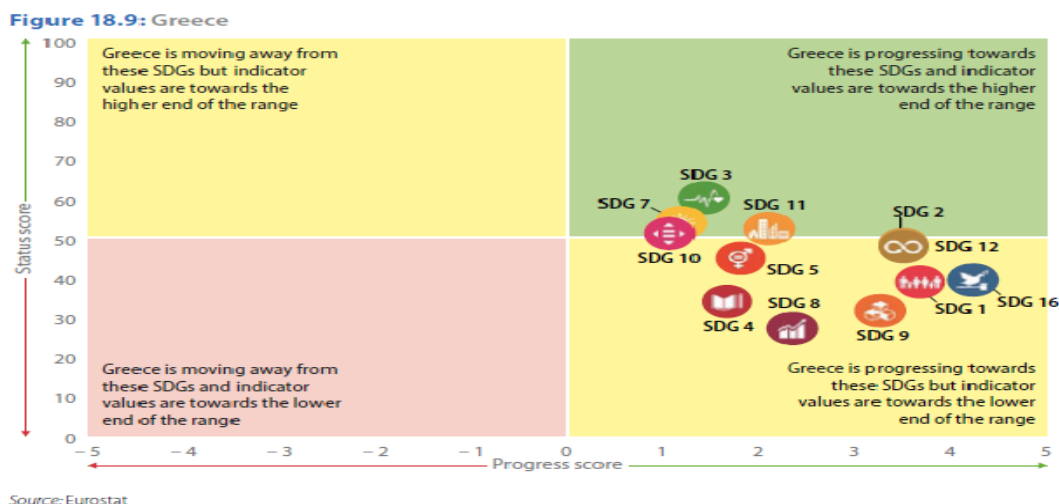
⁴⁰ Ελληνική Κυβέρνηση (2018), «Εθελοντική Εθνική Αξιολόγηση για την εφαρμογή της Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη», ό.π.

⁴¹ Ελληνική Κυβέρνηση (2019), «ΕΛΛΑΔΑ: Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030», Αθήνα-Μάιος 2019, (Διαθέσιμο στο: https://www.nationalgrowthstrategy.gr/images/anaptuxiakh_strathgikh_2030.pdf) [πρόσβαση 27/1/2021]

περιβαλλοντική) που ορίζονται στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α). Η Στρατηγική έχει ως κεντρικό στόχο την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης της ελληνικής οικονομίας, την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας και την οικοδόμηση νέων, την αντιστροφή της αποβιομηχάνισης, την ανάπτυξη της κυκλικής και κλιματικά ουδέτερης οικονομίας στην Ελλάδα καθώς και την αύξηση της παραγωγικότητας, ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων. Μια επίσης κεντρική προτεραιότητα της στρατηγικής είναι ο σχεδιασμός της μετάβασης στη 4^η βιομηχανική επανάσταση, με στόχο η ελληνική κοινωνία να επωφεληθεί έγκαιρα από τις δυνατότητες του Διαδικτύου και της ψηφιακής εποχής. Η Στρατηγική δίνει ακόμη προτεραιότητα στην κατασκευή σύγχρονων, προσβάσιμων και αειφόρων υποδομών υψηλής ποιότητας. Η αναβάθμιση των υποδομών και δικτύων στον τομέα των μεταφορών και της εφοδιαστικής αλυσίδας, της ψηφιακής οικονομίας και της ενέργειας βάσει ολοκληρωμένων τομεακών στρατηγικών, θα δημιουργήσει τα απαραίτητα θεμέλια, ώστε η οικονομία να αναπτυχθεί με βιώσιμους όρους σε όλη την επικράτεια.

Σε ό,τι αφορά, τώρα, στις επιδόσεις που η χώρα μας έχει επιτύχει ως προς την εφαρμογή των Σ.Β.Α, σύμφωνα με την Έκθεση της Eurostat του έτους 2020 ⁴², η Ελλάδα, με βάση τα δεδομένα της τελευταίας πενταετίας, παρουσιάζει πρόοδο στην υλοποίηση όλων των Σ.Β.Α, αν και οι τιμές των σχετικών δεικτών δεν είναι από τις υψηλότερες στην ΕΕ. Έτσι, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, για τους περισσότερους Στόχους υπάρχει ο χαρακτηρισμός *«Η χώρα παρουσιάζει πρόοδο, αλλά κατά μέσο όρο οι τιμές του δείκτη είναι στο χαμηλό άκρο του εύρους»*.

⁴² Eurostat (2020), «Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ – Έκδοση 2020», ο.π.

Εικόνα από διαδικτυακή πηγή: Eurostat (2020), «Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ – Έκδοση 2020».

Επίσης, στην πρώτη ανεξάρτητη ποσοτική Έκθεση του 2019⁴³ για την πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της προς τους Στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης που δημοσίευσε το SDSN (Sustainable Development Solutions Network) και το IEEP (Institute for European Environmental Policy), η Ελλάδα κατατάσσεται στην 25^η θέση μεταξύ των 28 χωρών της Ε.Ε. (συμπεριλαμβάνεται και το Ηνωμένο Βασίλειο) με βαθμολογία 58.9. Από την Έκθεση προκύπτει ότι η Ελλάδα δεν έχει επιτύχει κανένα από τους 17 Σ.Β.Α, αλλά η τάση επίτευξης των στόχων δεν εμφανίζει φθίνουσα πορεία για κανέναν από αυτούς. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, τις καλύτερες επιδόσεις η Ελλάδα έχει όσον αφορά τον Σ.Β.Α 6 (Καθαρό νερό και Υγιεινή) με τάση, όμως, για μέτρια βελτίωση στο μέλλον, καθώς και τον Σ.Β.Α 17 (Συνεργασία για την Υλοποίηση των Στόχων), αλλά με τάση στασιμότητας για το μέλλον. Τις χειρότερες, τώρα, επιδόσεις η χώρα μας έχει όσον αφορά τον Σ.Β.Α 5 (Ισότητα

⁴³ SDSN & IEEP (2019), «The 2019 Europe Sustainable Development Report. Paris and Brussels: Sustainable Development Solutions Network and Institute for European Environmental Policy» (Διαθέσιμο στο: https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2019/2019_europe_sustainable_development_report.pdf) [πρόσβαση 27/1/2021]

των Φύλων) με τάση, μάλιστα, στασιμότητας για το μέλλον, τον Σ.Β.Α 8 (Αξιοπρεπή Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη) με τάση για μέτρια βελτίωση στο μέλλον, τον Σ.Β.Α 9 (Βιομηχανική καινοτομία και Υποδομές) επίσης με τάση για μέτρια βελτίωση στο μέλλον, τον Σ.Β.Α 12 (Βιώσιμη Παραγωγή) και τον Σ.Β.Α 13 (Κλιματική Αλλαγή). Περαιτέρω, τάση σημαντικής βελτίωσης για το μέλλον παρουσιάζει η Ελλάδα όσον αφορά τον Σ.Β.Α 1 (Εξάλειψη της Φτώχειας) και τον Σ.Β.Α 7 (Καθαρή και Οικονομική Ενέργεια), τάση για μέτρια βελτίωση παρουσιάζει επίσης στους Σ.Β.Α 3 (Καλή υγεία και ποιότητα ζωής), Σ.Β.Α 11 (Βιώσιμες Πόλεις), Σ.Β.Α 14 (Ωκεανοί) και Σ.Β.Α 16 (Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί). Τέλος, η Ελλάδα εμφανίζει τάση για στασιμότητα στο μέλλον όσον αφορά, επίσης, τους Σ.Β.Α 2 (Μηδενική πείνα), Σ.Β.Α 4 (Εκπαίδευση), Σ.Β.Α 10 (Κοινωνικές Ανισότητες) και Σ.Β.Α 15 (Ενημερία).

GREECE

Southern Europe

Overall Performance

Index score

SDG Rank

25 / 28

Performance by SDG

Current Assessment – SDG Dashboard

SDG Trends

Εικόνα από διαδικτυακή πηγή: Eurostat (2020), «Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τους Σ.Β.Α στο πλαίσιο της Ε.Ε – Έκδοση 2020».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

2.1. Πεδία παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την επίτευξη αειφορίας σε τοπικό επίπεδο.

Όπως διαφάνηκε από τα μέχρι τώρα διαλαμβανόμενα, η αειφόρος ανάπτυξη διαφοροποιείται από τις άλλες μορφές ανάπτυξης που έκαναν την εμφάνισή τους τις τελευταίες μεταπολεμικές δεκαετίες, όπως το κλασικό μοντέλο ανάπτυξης ή το μοντέλο της απεριόριστης ανάπτυξης. Η άμεση σύνδεση της με το περιβάλλον, ο προσανατολισμός της στη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας ζωής όχι μόνο της τωρινής γενιάς, αλλά και των μελλοντικών ανθρώπινων γενεών, η ισότητα των ευκαιριών είναι κάποια από τα χαρακτηριστικότερα γνωρίσματα της που της προσδίδουν τεράστια προστιθέμενη αξία και καθιστούν επιβεβλημένη την ανάγκη ενσωμάτωσής της στις πολιτικές των Τοπικών Αρχών. Οποιαδήποτε, όμως, στρατηγική περιβάλλοντος, ακόμη κι αν συνοδεύεται από ολοκληρωμένες διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα, δεν μπορεί παρά να έχει περιορισμένα και βραχύβια αποτελέσματα, εάν δεν έχει εξασφαλίσει την ευρεία συμμετοχή των πολιτών και την εντατική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με Έκθεση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) του 2019⁴⁴ έχει εκτιμηθεί ότι τουλάχιστον 105 από τους 169 υποστόχους (ήτοι ποσοστό 65%) που διέπουν τους 17 Σ.Β.Α. δε δύναται να επιτευχθούν χωρίς την κατάλληλη συμμετοχή των υποεθνικών κυβερνήσεων και τον κατάλληλο συντονισμό με τις Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές. Τούτο διότι, ανεξάρτητα από το επίπεδο αποκέντρωσης που διαθέτει κάθε χώρα, οι πόλεις και άρα οι Δήμοι και οι Περιφέρειες έχουν βασικές ευθύνες σε πολιτικές που είναι κεντρικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη

⁴⁴ O.E.C.D (2020), «A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals -Synthesis report» OECD Urban Policy Reviews, ο.π.

και την ευημερία των ανθρώπων. Οι Δήμοι και οι Περιφέρειες διαχειρίζονται, επίσης, ένα σημαντικό μερίδιο των δημοσίων επενδύσεων, το οποίο είναι κρίσιμο για τη διοχέτευση της χρηματοδότησης που απαιτείται για την υλοποίηση των Σ.Β.Α. Σύμφωνα, μάλιστα, με την ίδια Έκθεση, οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις είναι υπεύθυνες για σχεδόν το 60% των συνολικών δημοσίων επενδύσεων στην περιοχή του Ο.Ο.Σ.Α και για σχεδόν 40% παγκοσμίως και πιο συγκεκριμένα είναι υπεύθυνες για το 64% και το 55% των δημοσίων επενδύσεων και δαπανών που σχετίζονται με το κλίμα και αντίστοιχα. Περαιτέρω, ο Ο.Ο.Σ.Α. στην ίδια Έκθεση υποστηρίζει ότι, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, ο συνδυασμός παραγόντων που οδηγούν σε κακή κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική απόδοση είναι συνήθως συγκεκριμένος για κάθε τόπο και πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσω πολιτικών που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για μια συγκεκριμένη πόλη ή περιοχή. Οι πολιτικές με βάση τον τόπο τονίζουν την ανάγκη μετάβασης από μια προσέγγιση από την κορυφή προς τα κάτω σε μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή. Αυτός είναι, σύμφωνα με τον Ο.Ο.Σ.Α, και ο λόγος για τον οποίο οι περιφερειακές πολιτικές ανάπτυξης μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στην αντιμετώπιση των βασικών αιτίων των επίμονων εδαφικών ανισοτήτων.

Για το λόγο αυτό και στο κεφάλαιο 28 της Τοπικής Agenda 21⁴⁵, που υιοθετήθηκε τον Ιούνιο του 1992 στα πλαίσια της Διάσκεψης Κορυφής του ΟΗΕ στο Ρίο ντε Τζανείρο της Βραζιλίας, με στόχο την προώθηση των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης, αναγνωρίζεται με τρόπο emphaticό η σημασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε κάθε χώρα για την επίτευξη της αειφορίας και της αποδίδονται ταυτόχρονα συγκεκριμένοι ρόλοι και ευθύνες: *«...επειδή τόσα πολλά από τα προβλήματα και τις λύσεις που αναφέρονται στην Agenda 21 έχουν τις ρίζες τους σε τοπικές καθημερινές δραστηριότητες, η συμμετοχή και η συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης... Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως το επίπεδο διοίκησης που είναι πιο κοντά στους πολίτες, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών για την επίτευξη της αειφορίας»*. Επίσης, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και πιο συγκεκριμένα στην Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη, στην αναθεωρημένη συμφωνία του Κοτονού και σε μια σειρά συμπερασμάτων, ψηφισμάτων και γνωμοδοτήσεων που εξέδωσαν κοινοτικά όργανα γίνεται επανειλημμένα λόγος για τη σημαντική τεχνολογία

⁴⁵ United Nations Sustainable Development (1992), «AGENDA 21», (Διαθέσιμο στο: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>) [πρόσβαση 19/12/2020].

που διαθέτουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, όχι μόνον ως πάροχοι υπηρεσιών αλλά και ως καταλύτες για την αλλαγή, την πρόληψη συγκρούσεων, την αποκέντρωση και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην αναπτυξιακή διαδικασία.⁴⁶

Επιπλέον, η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει τη δυνατότητα να επέμβει ρυθμιστικά και κανονιστικά και να δημιουργήσει κίνητρα και προϋποθέσεις προς την κατεύθυνση της επίτευξης της αειφορίας σε πολλά πεδία, τα σημαντικότερα εκ των οποίων είναι:⁴⁷

- Ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός για την προστασία περιοχών με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, ιστορικά κέντρα, μνημεία, αστικούς πολεοδομικούς ιστούς.
- Η διαχείριση και ενίσχυση υποδομών και εγκαταστάσεων με σημαντικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, όπως η διαχείριση απορριμμάτων, λυμάτων και βιοαποβλήτων, ο τρόπος αξιοποίησης των αποβλήτων με απώτερο σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας και πρώτων υλών (όπως μέσω της ανακύκλωσης), καθώς και ο έλεγχος της βιομηχανικής ρύπανσης,
- Η εγκατάσταση, αξιοποίηση και χρήση ήπιων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως ανεμογεννήτριες, φυσικό αέριο, φωτοβολταϊκά κ.λ.π,
- Ο σχεδιασμός της αστικής συγκοινωνίας, καθώς και σύγχρονων συστημάτων αστικής κινητικότητας (ποδηλατόδρομοι, «καθαρά» οχήματα κ.λ.π),
- Η διαχείριση των δικτύων υδάτων (βιολογικούς καθαρισμούς νερού κ.λ.π),
- Η ενημέρωση, εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Σε όλα τα παραπάνω πεδία οι Τοπικές Αρχές, με την συμμετοχή κι όλων των κοινωνικών φορέων, είναι οι κατεξοχήν αρμόδιες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των κατάλληλων για κάθε συγκεκριμένη πόλη ή περιοχή πολιτικών και δράσεων, που θα την οδηγήσουν προς την αειφορία, ενώ αποτελούν και την εγγύτερη προ τους πολίτες αρχή και μπορούν για το λόγο αυτό να τους επηρεάσουν και να τους κινητοποιήσουν προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως αυτή έχει οριοθετηθεί στη σχετική Ατζέντα 2030 του Ο.Η.Ε.

⁴⁶ European Commission, COM(2008) 626, «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών- Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης: Φορείς Ανάπτυξης» (Διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2008/EL/1-2008-626-EL-F1-1.Pdf>)[πρόσβαση 19/2/2021].

⁴⁷ Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε, «Κυκλική Οικονομία και Τοπική Αυτοδιοίκηση», Αθήνα- Σεπτέμβριος 2020.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, όσον αφορά την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι Δήμοι έχουν σημαντικές αναπτυξιακές αρμοδιότητες που αφορούν τις δημόσιες πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος και την κυκλική οικονομία, την αγροτική και την αστική ανάπτυξη, την ποιότητα ζωής και την εύρυθμη λειτουργία των πόλεων, την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη, τη δημόσια υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, την ασφάλεια των πολιτών και την πολιτική προστασία. Μάλιστα με τη διοικητική μεταρρύθμιση των Προγραμμάτων «Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010) και «Κλεισθένης Ι» (Ν. 4555/2018) διευρύνθηκε και ενισχύθηκε ο ρόλος της Τ.Α στον τομέα άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής, καθώς και οι αρμοδιότητες της σε ρυθμιστικό, οργανωτικό και επιχειρησιακό επίπεδο, αφού οι Δήμοι είναι επιφορτισμένοι με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση δράσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα, τόσο σε στρατηγικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο, που αποτυπώνονται στα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα.⁴⁸ Επιπλέον, με το πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι» η Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο, πέρασε στις αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α, με τη συμμετοχή τους στους ΦΟ.Δ.Σ.Α⁴⁹ ή με την ανάληψη του συνόλου των αρμοδιοτήτων διαχείρισης στερεών αποβλήτων όπως συμβαίνει στους νησιωτικούς δήμους. Ως εκ τούτου, είναι κρίσιμης σημασίας, η Τοπική Αυτοδιοίκηση να μπορέσει να ασκήσει τις αρμοδιότητες αυτές και να αξιοποιήσει σε μέγιστο βαθμό τις δυνατότητες που της παρέχονται προς την κατεύθυνση μιας δίκαιης και βιώσιμης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο.

⁴⁸ Συγκεκριμένα, όπως ορίζει το αρθ. 175 του Ν. 4555/2018 με τα Ε.Π των Ο.Τ.Α Α' Βαθμού προωθείται η εφαρμογή του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο.

⁴⁹ Πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟ.Δ.Σ.Α) (αρθ. 225 – 245 Ν. 4555/2018).

2.2. Οι δυσκολίες των Τοπικών Αρχών για την εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών με γνώμονα τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Η συνάφεια των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης με τους στόχους των Τοπικών και Περιφερειακών αρχών είναι προφανής, καθώς όλες οι τοπικές κυβερνήσεις υλοποιούν δημόσιες πολιτικές και παρέχουν υπηρεσίες που αποτελούν μέρος των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Άλλωστε, ο δρόμος για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη περνά μέσα από την αξιοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων και δυνατοτήτων, τις οποίες γνωρίζουν καλύτερα οι τοπικές κοινωνίες. Ως εκ τούτου, ο ρόλος των Δήμων και των Περιφερειών αποκτά μεγάλη βαρύτητα, αφού μέσω των διαφορετικών ρόλων τους, δηλαδή ως φορείς προγραμματισμού της ανάπτυξης των περιοχών της χωρικής τους αρμοδιότητας, ως συντονιστές των τοπικών υποθέσεων, αλλά και ως εργοδότες και καταναλωτές πόρων και αγαθών, συμμετέχουν στο παραγωγικό μοντέλο. Αυτό επισημαίνεται, άλλωστε, και στην Εθελοντική Εθνική Έκθεση Αξιολόγησης για την εφαρμογή της «Ατζέντας 2030», όπου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι *«δεδομένου ότι οι Σ.Β.Α συνδέονται άμεσα με τις ευθύνες των τοπικών και περιφερειακών αρχών, ιδίως όσον αφορά στον ρόλο τους στην παροχή βασικών υπηρεσιών, η συμμετοχή τους είναι απολύτως απαραίτητη για την επιτυχία της βιώσιμης ανάπτυξης.»* Στο πλαίσιο των 325 Δήμων (ήδη 332) και 13 περιφερειών της Ελλάδας, υπάρχουν πολλές σημαντικές πολιτικές, υπηρεσίες και δράσεις που λαμβάνουν χώρα σε όλη τη χώρα και σχετίζονται με τους Σ.Β.Α. Ωστόσο, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές που αναπτύσσουν και υλοποιούν αυτές τις πολιτικές δεν γνωρίζουν συχνά τη δική τους πιθανή σχέση με συγκεκριμένους Σ.Β.Α. Έτσι, αυτό που χρειάζεται είναι δράσεις που εναισθητοποιούν και υποστηρίζουν τον ενεργό ρόλο των τοπικών παραγόντων, καθώς και την υποστήριξη των τοπικών αρχών ώστε με τις αποφάσεις τους να συμβάλλουν στην επίτευξη των Σ.Β.Α.»⁵⁰.

Περαιτέρω, η προσπάθεια για επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης έχει ένα βασικό χαρακτηριστικό. Απαιτεί συνέργειες σε όλα τα επίπεδα διοίκησης κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό και βασίζεται στην ανάληψη δράσεων, την υιοθέτηση πολιτικών, την υλοποίηση προγραμμάτων και την κινητοποίηση πόρων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Είναι επίσης σαφές, ότι η εξειδίκευση, εφαρμογή και υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο δεν είναι κάτι που μπορεί να πραγματοποιηθεί αυτόματα. Αντίθετα, αποτελεί ένα

⁵⁰ Ελληνική Κυβέρνηση (2018), «Εθελοντική Εθνική Αξιολόγηση για την εφαρμογή της Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη», ό.π., σελ. 85.

δύσκολο εγχείρημα για τις Τοπικές Αρχές, καθόσον απαιτεί κατάρτιση, διαχειριστική ικανότητα, τεχνικές και επιστημονικές γνώσεις, υποστήριξη και εμπέδωση της σχέσης κόστους- οφέλους από την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής⁵¹.

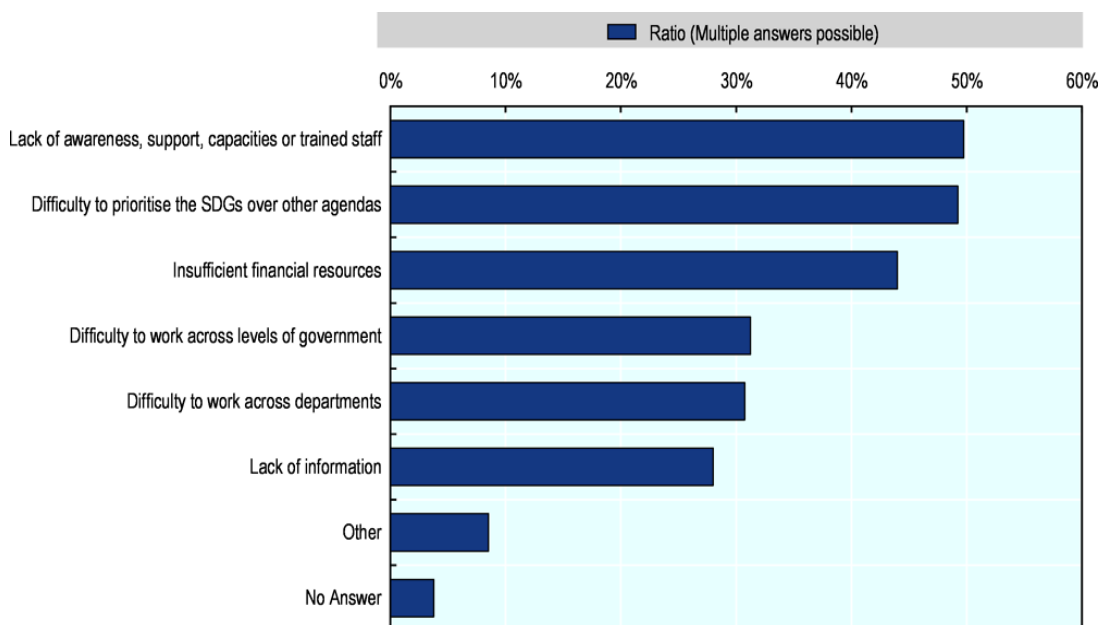
Τα ανωτέρω δεν ισχύουν φυσικά μόνο για την περίπτωση της Ελλάδας, αλλά και για τη συντριπτική πλειοψηφία των κρατών μελών της Ε.Ε. Τούτο επιρρωνύεται και από το γεγονός ότι, όπως προέκυψε από σχετική διαδικτυακή έρευνα με τίτλο «*Η βασική συμβολή των περιφερειών και των δήμων στη βιώσιμη ανάπτυξη*», που διεξήχθη από τις 13 Δεκεμβρίου 2018 έως την 1^η Μαρτίου 2019 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α),⁵² οι συχνότερες προκλήσεις κατά την υλοποίηση των Σ.Β.Α που ανέφεραν οι 400 ερωτηθέντες - μέλη τοπικών και περιφερειακών αρχών και φορέων- σχετικά με τη συμβολή τους στους Σ.Β.Α ήταν η «*έλλειψη ενημέρωσης, υποστήριξης, ικανοτήτων ή καταρτισμένου προσωπικού*» (50%) και η «*δυσκολία ιεράρχησης των ΣΒΑ έναντι άλλων προτεραιοτήτων* (49%)». Επίσης, βάσει της ανωτέρω έρευνας, μόλις το 59% των ερωτηθέντων ήταν εξοικειωμένοι με τους Σ.Β.Α και εργάζονταν για την υλοποίησή τους, ενώ το ποσοστό αυτό διαφοροποιούνταν σημαντικά ανάλογα με το μέγεθος των πόλεων που εκπροσωπούσαν οι ερωτηθέντες. Συγκεκριμένα, το μερίδιο των ερωτηθέντων που «εφαρμόζουν» τους Σ.Β.Α ήταν σαφώς υψηλότερο από το μέσο όρο για μεγάλες πόλεις (87%), μεσαίες πόλεις (83%) και περιφέρειες (78%), ενώ το ποσοστό αυτό μειώνονταν δραματικά στους ερωτηθέντες που εκπροσωπούσαν μικρότερους δήμους (κάτω των 50.000 κατοίκων), όπου ανέρχονταν αυτό μόλις σε 37%, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι μεγαλύτερες οντότητες είναι καλύτερα εξοπλισμένες στο να εργάζονται για την υλοποίηση των Σ.Β.Α. Επίσης, ενδιαφέρον εύρημα αυτής της έρευνας είναι ότι το μερίδιο των ερωτηθέντων που ανέφεραν ως πρόκληση για την υλοποίηση των Σ.Β.Α τους «*ανεπαρκείς οικονομικούς πόρους*» δεν διέφερε σημαντικά μεταξύ των ερωτηθέντων από μικρούς δήμους σε σύγκριση με

⁵¹ Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, «Αποτελέσματα της έρευνας ΕτΠ-ΟΟΣΑ: Η βασική συμβολή των περιφερειών και των δήμων στη βιώσιμη ανάπτυξη» (Διαθέσιμο στο: https://cor.europa.eu/el/news/Pages/sdgs_survey.aspx) [πρόσβαση 22/2/2021] και Ράλλης Γκέκας- Δρ. Οικονομικών Τ.Α, Άρθρο με τίτλο: «Η Ατζέντα 2030 και η Τοπική Αυτοδιοίκηση», Δημοσίευση 4 Μαρτίου 2019 (Διαθέσιμο στο: <https://www.citybranding.gr/2019/03/2030.html>) [πρόσβαση 19/1/2021).

⁵² Ο.Ε.Ο.Κ (2020), «A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals -Synthesis report» OECD Urban Policy Reviews, ο.π.

το ευρύτερο δείγμα, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι ο παράγοντας «χρηματοδότηση» είναι εξίσου κρίσιμος τόσο για τους μικρούς όσο και για τους μεγαλύτερους δήμους. Περαιτέρω, οι προκλήσεις που αναφέρθηκαν από τους ερωτηθέντες που επέλεξαν «Άλλο» περιλαμβάνουν την έλλειψη δέσμευσης και παρακολούθησης υψηλού επιπέδου, τις δυσκολίες στην επικοινωνία των Σ.Β.Α, την έλλειψη εναρμονισμένων δεδομένων σε διαφορετικά επίπεδα και τη δυσκολία στον καθορισμό ενός κατάλληλου πλαισίου δεικτών. Επίσης ενδιαφέρον εύρημα είναι ότι οι ερωτηθέντες που εφαρμόζουν τους Σ.Β.Α ανέφεραν σε ποσοστό 60% την ύπαρξη τοπικής-περιφερειακής συνεργασίας ως προς αυτό, γεγονός που υπογραμμίζει την αναγκαιότητα υψηλού βαθμού συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων υποεθνικών επιπέδων. Όμως, περίπου το 60% όλων των ερωτηθέντων απάντησαν «Όχι» στην ερώτηση «Έχετε δημιουργήσει επίσημες συνεργασίες με άλλους φορείς του δημόσιου, της κοινωνίας των πολιτών και/ή του ιδιωτικού τομέα για υποστήριξη στην επίτευξη των Σ.Β.Α.». Επίσης, μόλις το 28% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι έχουν ήδη συνεργαστεί με τον ιδιωτικό τομέα για υποστήριξη στην επίτευξη των Σ.Β.Α, γεγονός που καταδεικνύει ότι, παρ' ότι οι εταιρικές σχέσεις είναι θεμελιώδεις για την επίτευξη των Σ.Β.Α, η ευκαιρία αυτή δεν αξιοποιείται πλήρως από τις υποεθνικές κυβερνήσεις

Σχήμα: Κύριες προκλήσεις στην εφαρμογή των SDGs σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο

Εικόνα από διαδικτυακή πηγή: Άρθρο Ράλλη Γκέκα Δρ. Οικονομικών Τ.Α με τίτλο: «Η Ατζέντα 2030 και η Τοπική Αυτοδιοίκηση»

Για τους λόγους αυτούς, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών (CEMR), που συνιστά τη μεγαλύτερη οργάνωση τοπικών και περιφερειακών αρχών στην Ευρώπη, έχοντας ως μέλη τις εθνικές ενώσεις τοπικών αρχών από 41 ευρωπαϊκές χώρες τονίζει την ανάγκη οι Ευρωπαϊκές Τοπικές και Περιφερειακές αρχές να εργαστούν στενά με άλλες βαθμίδες διακυβέρνησης και σε συνεργασία με άλλους ενδιαφερόμενους, προκειμένου να επιτευχθούν οι Σ.Β.Α. και προτείνει προς αυτή την κατεύθυνση:

1. Την αύξηση της συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην εφαρμογή των Σ.Β.Α.
2. Την διασφάλιση μιας συνεκτικής προσέγγισης: Τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να σχεδιάσουν μηχανισμούς για την αποτελεσματική συμμετοχή των ευρωπαϊκών Τοπικών και Περιφερειακών αρχών στις εθνικές στρατηγικές που αφορούν την εφαρμογή των Σ.Β.Α.
3. Την βελτίωση της διαχειριστικής ικανότητας: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίζουν τις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις στην ανάπτυξη τεχνικών γνώσεων και εργαλείων για την υλοποίηση των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο.
4. Την εφαρμογή των Σ.Β.Α. τοπικά και την ανάπτυξη διεθνών εταιρικών σχέσεων: Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί θα πρέπει να υποστηρίζουν χρηματοδοτικά τους Ο.Τ.Α, που είναι πρόθυμοι να εφαρμόσουν τους Σ.Β.Α ή να αναπτύξουν διεθνείς συνεργασίες με αυτό το σκοπό.⁵³

Όσον αφορά, τώρα, στην περίπτωση της Ελλάδας, οι κύριες προκλήσεις για την εφαρμογή των Σ.Β.Α. σε τοπικό και περιφερειακό Επίπεδο μπορούν να εντοπιστούν στα εξής σημεία:

- ❖ Στην ελλιπή ενημέρωση, κατάρτιση και εκπαίδευση ως προς τους στόχους και τις διαδικασίες εφαρμογής των Σ.Β.Α. Το κενό εκπαίδευσης που παρατηρείται αφορά τόσο τους αιρετούς, όσο και τους εργαζόμενους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, το αντικείμενο εργασίας των οποίων σχετίζεται με άμεσο ή έμμεσο τρόπο με την υλοποίηση των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο.

⁵³ Ράλλης Γκέκας (2019), Άρθρο με τίτλο: «Η Ατζέντα 2030 και η Τοπική Αυτοδιοίκηση», ο.π.

- ❖ Στο μεγάλο και διαχρονικό πρόβλημα της σύγχυσης και αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα δύο επίπεδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και της ελλιπούς συνεργασίας μεταξύ των ανωτέρω βαθμίδων διακυβέρνησης.
- ❖ Στο κρίσιμο ζήτημα της υποστελέχωσης των Ο.Τ.Α, αφού είναι γνωστό ότι η ακολουθούμενη, λόγω της πρόσφατης εθνικής κρίσης χρέους, κυβερνητική πολιτική στο πεδίο των προσλήψεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα (όπως ο κανόνας 5:1) αποστέρησε από τους Δήμους και τις Περιφέρειες σημαντικούς πόρους ανθρώπινου δυναμικού και υπερφόρτωσε εργασιακά το ήδη απασχολούμενο υπαλληλικό προσωπικό των Δήμων. Ιδιαίτερα ακανθώδες είναι το πρόβλημα της υποστελέχωσης όσον αφορά τους μικρούς, νησιωτικούς, ορεινούς και απομακρυσμένους δήμους, αφού η στελέχωση των Δήμων με επαρκή και εξειδικευμένο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό αποτελεί *conditio sine qua non* για να έχουν αυτοί την δυνατότητα να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν καινοτόμες, περιβαλλοντικά φιλικές και εναρμονισμένες με τους Σ.Β.Α αναπτυξιακές παρεμβάσεις στις τοπικές τους κοινωνίες.
- ❖ Στην αργή προσαρμογή της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ψηφιακή εποχή. Είναι προφανές ότι μόνο μέσω της ψηφιοποίησης και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στους Ο.Τ.Α δύνανται να επιταχυνθούν, απλουστευτούν και αναβαθμιστούν οι παρεχόμενες από αυτούς υπηρεσίες, να διαμορφωθούν δομές και διαδικασίες που θα είναι όχι μόνο σύγχρονες και φιλικές προς τους πολίτες, αλλά και περιβαλλοντικά συμβατές, καθώς και να ενισχυθεί η διαφάνεια στη λειτουργία των Ο.Τ.Α και η συμμετοχή των πολιτών.
- ❖ Στην έλλειψη υποστηρικτικών μηχανισμών για την ενίσχυση της αναπτυξιακής στρατηγικής των Ο.Τ.Α και την τεχνική υποβοήθησή τους στην υποβολή προτάσεων, εκθέσεων και μελετών, που θα επιτρέψουν την πρόσβασή τους σε χρηματοδοτήσεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του αναπτυξιακού τους οράματος και προγράμματος.
- ❖ Το μεγαλύτερο όμως πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση στην εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών με γνώμονα τους Σ.Β.Α είναι η έλλειψη χρηματοδότησης. Δυστυχώς, η Τοπική Αυτοδιοίκηση υπήρξε ένα από τα μεγαλύτερα θύματα της πρόσφατης εθνικής κρίσης χρέους, με αποτέλεσμα τη λειτουργία της, τα τελευταία ιδίως χρόνια, σε καθεστώς πάγιας υποχρηματοδότησης. Για το λόγο αυτό καθίσταται κρίσιμη πρόκληση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση η πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις που θα της επιτρέψουν να υλοποιήσει αποτελεσματικότερα πολιτικές που θα ικανοποιούν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.

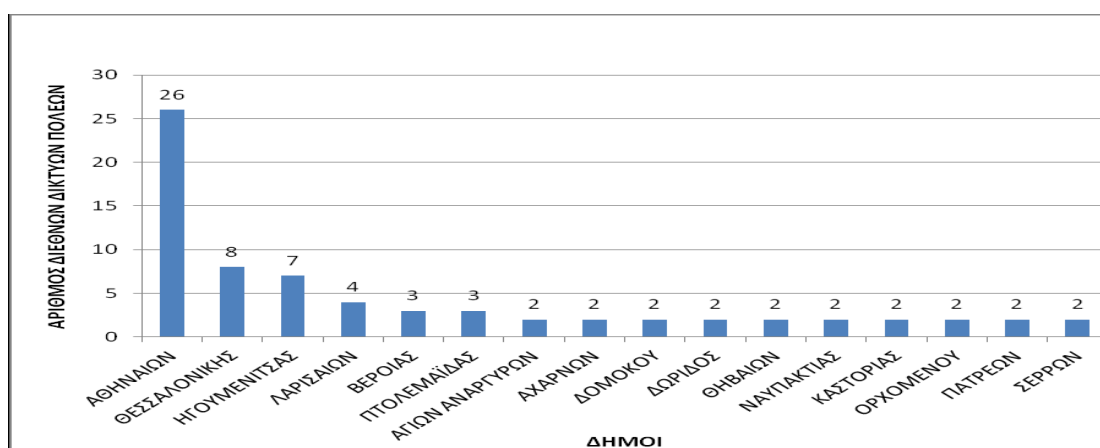
2.3. Η αναγκαιότητα της δικτύωσης και των συνεργειών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η συνεργασία σε επίπεδο Τοπικών Αρχών δεν είναι πρόσφατο φαινόμενο, καθώς οι πόλεις αναπτύσσουν τέτοιου τύπου δεσμούς ήδη από τις αρχές του εικοστού (20^{ου}) αιώνα, αφού ιστορικά, η σύσταση το 1913 της Διεθνούς Ένωσης Τοπικών Αρχών (IULA) μπορεί να θεωρηθεί ως πρόγονος της σημερινής διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων. Ιδίως, όμως, μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η ανάπτυξη των μεταφορών και των νέων μεθόδων τεχνολογίας και επικοινωνίας, καθώς και η εντονότερη διαδικασία αποκέντρωσης σε πολλές χώρες του κόσμου, ανεπτυγμένες ή λιγότερο ανεπτυγμένες, και η συνεπαγόμενη ανάγκη των τοπικών αυτοδιοικήσεων για εξεύρεση πόρων, νέων αρμοδιοτήτων και πρακτικών έκανε εντονότερη την ανάγκη διεθνούς συνεργασίας και σύσφιξης των διεθνών σχέσεων των πόλεων⁵⁴. Ένας από τους τρόπους για να πραγματοποιηθεί αυτό ήταν μέσω των αδελφοποιήσεων, που γινόταν μεταξύ δύο Δήμων ή κοινοτήτων με κοινά πολιτιστικά στοιχεία στη βάση της προώθησης αξιών όπως η φιλία, η συνεργασία και η ευαισθητοποίηση των λαών της Ευρώπης και οι οποίες, έτσι, μπορούν -σε ένα βαθμό- να θεωρηθούν ως προάγγελος των σημερινών δικτύων πόλεων. Με αφορμή όμως τις αδελφοποιήσεις, τον Ιανουάριο του 1951, πενήντα Δήμαρχοι δημιούργησαν μια εθελοντική οργάνωση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών (CEMR), που σήμερα συνιστά τη μεγαλύτερη οργάνωση τοπικών και περιφερειακών αρχών στην Ευρώπη, έχοντας ως μέλη τις εθνικές ενώσεις Τοπικών Αρχών από 41 ευρωπαϊκές χώρες. Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1950 υπήρχαν επτά διεθνή ή διευρωπαϊκά δίκτυα πόλεων, ωστόσο από τη δεκαετία του 1980 παρατηρείται μια δημιουργική έξαρση για δικτύωση και έτσι, μέχρι το 2004, τα οκτώ δίκτυα αυξήθηκαν σε σαράντα εννέα. Παραδείγματα πρώτων δικτύων πόλεων είναι οι Ενεργειακές Πόλεις (1990), η Συμμαχία των Πόλεων για την Κλιματική Αλλαγή (1990), τα Eurocities (1986), το Eurotowns (1991) και το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αστική Ασφάλεια (1987)⁵⁵. Στα πλαίσια της Ε.Ε. τα δίκτυα συνεργασίας μπόρεσαν να αναπτυχθούν χάρη στη

⁵⁴ Δ. Οικονόμου και Γ. Πετράκος (1999), «Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων», Διεπιστημονικές προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής, Επιμέλεια: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας-GUTENBERG, Βόλος-1999.

⁵⁵ Καρβούνης Αντώνης (2017), «Διπλωματία πόλεων II, Τα Διεθνή Δίκτυα πόλεων των Ελληνικών πόλεων 2006-2016», σελ. 5, Υπ. Εσωτερικών, Αθήνα 2017 (Διαθέσιμο στο: <http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/Diplomatia-Poleon2.pdf> [πρόσβαση 23/2/2021])

χρηματοδοτική στήριξη, κυρίως στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών του άρθρου 10 του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και μέσω κονδυλίων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.⁵⁶ Ουσιαστικά, λοιπόν, η Ε.Ε. μέσω χρηματοδότησης κάποιων προγραμμάτων (όπως το PACTE, το RECITE (I & II), το ECOS-OUVERTURE, το INTERREG, το URBACT και το πρόγραμμα Europe for Citizens) έδωσε τα κίνητρα στις πόλεις για να δημιουργήσουν δίκτυα για τη συνεργασία και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ Τοπικών και Περιφερειακών φορέων, τόσο εντός της Ε.Ε. (μεταξύ κρατών-μελών), όσο και με τρίτες χώρες, πάνω σε τομείς όπως η δημόσια διοίκηση, οι μεταφορές, η τεχνολογία και έρευνα, το περιβάλλον, η τουριστική ανάπτυξη κ.α. Στην περίπτωση της Ελλάδας, όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα, αρκετές Ελληνικές πόλεις χρησιμοποίησαν το εργαλείο αυτό για να ενισχυθούν σε τεχνογνωσία και σε εμπειρία και για να ενισχύσουν τη θέση τους στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίγνεσθαι.

Εικόνα από διαδικτυακή πηγή: Οι πλέον Διεθνώς Δικτυωμένοι Ελληνικοί Δήμοι, 2006-2016 ⁵⁷

Σήμερα, η ανάδειξη των πόλεων σε αποφασιστικούς παράγοντες της αναπτυξιακής διαδικασίας, έχει εντείνει σε μεγάλο βαθμό την ανάγκη για ανάπτυξη της μεταξύ τους συνεργασίας, προκειμένου αυτές να επιτύχουν τους αναπτυξιακούς τους στόχους. Τούτο ενισχύεται και από γεγονός ότι λίγες είναι οι πόλεις και κατ' επέκταση οι Δήμοι που έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν σε σημαντικό βαθμό τους απαραίτητους για την ανάπτυξή τους οικονομικούς πόρους ή που διαθέτουν ουσιαστική ανεξαρτησία στον οικονομικό σχεδιασμό τους. Επίσης, καθώς οι πόλεις αναδιοργανώνονται για να εκμεταλλευτούν τις νέες ευκαιρίες για ανάπτυξη, αυξάνεται -εν τοις πράγμασι- και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός προκειμένου να διεκδικήσουν και να εξασφαλίσουν μία πιο ευνοϊκή θέση στο παγκόσμιο οικονομικό και

⁵⁶ Δ.Οικονόμου και Γ.Πετράκος (1999), ο.π.

⁵⁷ Καρβούνης Αντώνης (2017), ο.π.

κοινωνικό γίνεσθαι.⁵⁸ Εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μάλιστα, ο ανταγωνισμός των πόλεων είναι ακόμη εντονότερος, όπως έντονες είναι και οι υφιστάμενες διαπεριφερειακές ανισότητες, αφού έχει πολλές φορές αναγνωριστεί η ταχύτατη ανάπτυξη και η μεγάλη συγκέντρωση οικονομικών δραστηριοτήτων σε μητροπολιτικά κέντρα του Ευρωπαϊκού Βορρά όπως το Βερολίνο, το Παρίσι, το Μιλάνο, το Αμβούργο και στον αντίποδα η αναπτυξιακή υστέρηση μεγάλων πόλεων του Ευρωπαϊκού Νότου, όπως η Αθήνα, η Σόφια, τα Τίρανα. Αλλά και ενδοπεριφερειακά, οι ανισότητες μεταξύ των πιο ανεπτυγμένων και πληθυσμιακά μεγαλύτερων πόλεων σε σχέση με μικρότερες ή γεωγραφικά μειονεκτούσες πόλεις (όπως για παράδειγμα οι ορεινοί και νησιωτικοί Δήμοι στην περίπτωση της Ελλάδας) είναι εμφανείς, με τις τελευταίες να μένουν πίσω στον ιδιότυπο αυτό αγώνα δρόμου. Για όλους αυτούς τους λόγους, οι πόλεις αναπτύσσουν δίκτυα συνεργασίας, μέσω των οποίων συνδυάζουν τις ικανότητες και τις εμπειρίες τους, προκειμένου για την από κοινού βελτίωση της απόδοσής τους και κατ' επέκταση την ισχυροποίηση της θέσης τους σε παγκόσμιο επίπεδο.⁵⁹ Εξάλλου, πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Ευρωπαϊκές πόλεις σε περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα είναι κοινά και, συνεπώς, μέσω της συνεργασίας και της διάδρασης μπορούν να εξευρεθούν οι καταλληλότερες λύσεις ή να προκριθούν οι καταλληλότερες πολιτικές για την αντιμετώπισή τους. Ήδη, από το 2009, η Λευκή Βίβλος για την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση της Επιτροπής των Περιφερειών είχε υπογραμμίσει τον καίριο ρόλο των δικτύων και της συνεργασίας που επιτυγχάνεται μέσω αυτών, αναφέροντας ότι: «*Η διακυβέρνηση διαρθρώνεται ολοένα και περισσότερο σε δίκτυα και δίνει έμφαση σε μια δυναμική οριζόντια συνεργασία. Η εξέλιξη αυτή ευνοεί τη λήψη υπόψη των πολλών ενεργών δικτύων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο στην Ευρώπη και ανά τον κόσμο*».⁶⁰

Περαιτέρω, η διαδημοτική και διαπεριφερειακή συνεργασία έχει τη δυναμική να προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα σε όλους τους συνεργαζόμενους Ο.Τ.Α, τόσο μεγάλους όσο και μικρούς, ενώ πολλά είναι και τα αντικείμενα και οι τομείς αρμοδιοτήτων όπου μπορεί αυτή να αναπτυχθεί, όπως είναι η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης, η παροχή τεχνικών

⁵⁸ Lever F.W (1999), «Competitive Cities in Europe», Urban Studies, Vol 36, No 5-6, σελ. 1029.

⁵⁹ Dogherty L., Guilliver S. and Drake P. (2004), «Exploring the Potential Benefits of City Collaboration», Regional Studies, Vol. 38, No 4 σελ. 445-456.

⁶⁰ Επιτροπή των Περιφερειών, Λευκή Βίβλος για την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση της Επιτροπής των Περιφερειών, Βρυξέλλες 2009 (Διαθέσιμο στο: https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/regi/dv/cdr89-2009_/cdr89-2009_el.pdf) [πρόσβαση 27/2/2021].

υπηρεσιών, οι υπηρεσίες εκτάκτων αναγκών, ο χωροταξικός σχεδιασμός, η περιβαλλοντική προστασία κ.α. Τα βασικά οφέλη από τη διαδημοτική και διαπεριφερειακή συνεργασία των Ο.Τ.Α μπορούν δε να συνοψιστούν στα εξής σημεία: ⁶¹

- Στην αποτελεσματική διαχείριση της άσκησης αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο από τους Δήμους και τις Περιφέρειες.
- Στην παροχή καλύτερης ποιότητας υπηρεσιών προς τους πολίτες με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.
- Στην αποτελεσματικότερη διαχείριση έργων για την κατασκευή ή τη χρήση υποδομών και δικτύων.
- Στην αξιοποίηση επιχορηγήσεων από το κεντρικό κράτος ή τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς.
- Στη διάχυση γνώσεων και πόρων και στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ των Δήμων και των Περιφερειών.

⁶¹ «Εγχειρίδιο Διαδημοτικής Συνεργασίας», Αθήνα- 2010, Διαθέσιμο στο : https://ucm.org.cy/wp-content/uploads/eghiridio_evropaika_programmata_c.pdf [πρόσβαση 27/2/2021].

2.4. Το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα για τις Διεθνείς Συνεργασίες των Δήμων και των Περιφερειών και για τις μορφές Διαδημοτικής Συνεργασίας.

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα και ειδικότερα τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και του Καλλικρατικού Νόμου (Ν. 3852/2010), οι Δήμοι και οι Περιφέρειες συνεργάζονται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και με λοιπούς φορείς της αλλοδαπής, για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα πόλεων και περιφερειών, αδελφοποιήσεις πόλεων (μόνον οι Δήμοι), ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, πρωτοβουλίες της Ε.Ε και του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και σε πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και συμφωνίες για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος. Για τη συμβατότητα όλων των ανωτέρω δράσεων των Δήμων και των Περιφερειών με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διπλωματικής Επιτροπής του Υπουργείου Εσωτερικών ⁶². Πιο συγκεκριμένα:

1. Ευρωπαϊκά και Διεθνή Δίκτυα Πόλεων και Περιφερειών.

Με σκοπό την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας και τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες της χώρας δύνανται να συνεργάζονται με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής για τη συμμετοχή τους σε Ευρωπαϊκά και Διεθνή Δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του εκάστοτε δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.⁶³ Ένα τέτοιο δίκτυο συστήνεται βάσει ενός κειμένου διακήρυξης και λειτουργεί βάσει συγκεκριμένου καταστατικού. Με τη διακήρυξή του, το δίκτυο καθορίζει την ονομασία, τους λόγους που οδήγησαν τα συμμετέχοντα μέρη στη σύστασή του, την αποστολή του, τους επιμέρους στόχους και δράσεις του, τα μέσα υλοποίησης των στόχων του καθώς και την έδρα του. Πέραν των στοιχείων της διακήρυξης, στο καταστατικό του δικτύου πρέπει να περιλαμβάνονται επιπλέον οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα

⁶² Εγκύκλιος 2 ΥΠΕΣ αριθ. 4166/21-1-2020

⁶³ Άρθρα 101, 202 και 203 παρ.1 και 2 του Ν.3852/2010.

σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους. Τα Ευρωπαϊκά και Διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών που έχουν την έδρα τους στη χώρα μας λειτουργούν με τη νομική μορφή της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας του άρθρου 741 του Αστικού Κώδικα, ενώ για τη συμμετοχή των Ο.Τ.Α σε αυτά τα δίκτυα απαιτείται απόφαση των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων δήμων και περιφερειών.⁶⁴

2. Αδελφοποιήσεις Πόλεων.

Στο πλαίσιο μακροχρόνιων συνεργασιών τους με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής, οι Δήμοι μπορούν να αναπτύσσουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων, δημιουργώντας στενότερους και σε φιλικό κλίμα δεσμούς.⁶⁵ Οι αδελφοποιήσεις πόλεων γίνονται με απόφαση των οικείων συμβουλίων και ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής του Υπουργείου Εσωτερικών. Η Επιτροπή Αδελφοποιήσεων του εκάστοτε Δήμου αποτελεί το κύριο όργανο συντονισμού και υλοποίησης των δράσεων αδελφοποίησης, στις οποίες μετέχουν οι αιρετοί της τοπικής αρχής όσο και κάτοικοι σε εθελοντική βάση (εναλλακτικά και εκπρόσωποι Μ.Κ.Ο. ή άλλων ενώσεων πολιτών).

3. Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας (Ε.Ο.Ε.Σ).

Οι Ο.Τ.Α της χώρας μας δύνανται να συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας για την προαγωγή της εδαφικής συνεργασίας και συνοχής⁶⁶. Μέλη των Ε.Ο.Ε.Σ. μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες νομικές οντότητες που βρίσκονται στο έδαφος τουλάχιστον δύο κρατών-μελών: α) Κράτη μέλη ή αρχές σε εθνικό επίπεδο β) Περιφέρειες γ) Δήμοι δ) Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, ε) Δημόσιες Επιχειρήσεις ιδιωτικού δικαίου, στ) Επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ζ) Εθνικές, περιφερειακές, τοπικές αρχές ή οργανισμοί ή δημόσιες επιχειρήσεις Τρίτων χωρών.

4. Προγράμματα και Πρωτοβουλίες της Ε.Ε και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

⁶⁴ Άρθρο 101 του Ν. 3852/2010

⁶⁵ Άρθρο 220 του Ν.3463/2006

⁶⁶ Άρθρα 108-114 του Ν.4483/2017

Οι Δήμοι και οι Περιφέρειες της χώρας δύνανται να συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες (π.χ. Σύμφωνο Δημάρχων, Πρωτοβουλία Πόλεων και Περιφερειών για την Ένταξη, Ευρωμεσογειακή Συνέλευση Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών) και προγράμματα της Ε.Ε (π.χ. ανταγωνιστικά προγράμματα, όπως το LIFE, το ERASMUS, το Europe for Citizens, το Creative Europe, καθώς και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, όπως το URBACT, το INTERREG, καθώς και σε προγράμματα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου), του Συμβουλίου της Ευρώπης (π.χ. Intercultural Cities), αλλά και άλλων διεθνών οργανισμών (π.χ. Learning Cities της UNESCO).⁶⁷

5. Πρωτόκολλα Συνεργασίας, Πολιτιστικές και Αθλητικές εκδηλώσεις.

Τέλος, οι Ο.Τ.Α της χώρας δύνανται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, να συνάπτουν συμφωνίες, πρωτόκολλα και μνημόνια συνεργασίας και κατανόησης, καθώς και να συμμετέχουν σε πολιτιστικές, αθλητικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και ανταλλαγές αποστολών με αντίστοιχους οργανισμούς ή άλλους φορείς της αλλοδαπής.⁶⁸

Περαιτέρω, οι κυριότερες μορφές διαδημοτικής συνεργασίας μέσω της σύστασης νομικών προσώπων, είναι, σύμφωνα με το ισχύον νομικό και θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα,⁶⁹ οι εξής:

1. Σύνδεσμοι: Οι σύνδεσμοι Δήμων αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ., τα οποία συστήνονται είτε από δύο ή περισσότερους Δήμους⁷⁰, είτε από ένα ή περισσότερους Δήμους και από την Περιφέρεια στην οποία έχουν την έδρα τους οι Δήμοι αυτοί.⁷¹ Σκοπός των Συνδέσμων είναι η εκτέλεση έργων ή η παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών ή η άσκηση αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. που τους συνέστησαν ή ο σχεδιασμός και η κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους.

2. Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών. Τη μεγαλύτερη καινοτομία του Ν. 3852/2010 στο πεδίο της διαδημοτικής συνεργασίας αποτελεί η πρόβλεψη για τη δυνατότητα σύστασης δικτύων από δύο ή περισσότερους Δήμους ή και Περιφέρειες με κοινά χαρακτηριστικά. Η ρύθμιση αυτή κάλυψε ένα κενό στο πεδίο της συνεργασίας των Ο.Τ.Α. για υπερτοπικής σημασίας ζητήματα. Πιο

⁶⁷ Άρθρο 203 παρ.1 του Ν.3852/2010 και όμοιο άρθρο 219 παρ.1 του Ν.3463/2006.

⁶⁸ Άρθρο 203 του Ν.3852/2010 και όμοιο άρθρο 219 παρ.2 του Ν.3463/2006.

⁶⁹ Άρθρα 99-112 Ν. 3852/2010 (Κεφάλαιο Ζ: «Διαδημοτική Συνεργασία – Νομικά Πρόσωπα»)

⁷⁰ Βάσει άρθρου 245 Ν. 3463/2006

⁷¹ Βάσει άρθρου 105 Ν. 3852/2010.

συγκεκριμένα, με το άρθρο 101 προβλέφθηκε η δυνατότητα να μπορούν δύο ή περισσότεροι Δήμοι ή Δήμοι και Περιφέρειες, με κοινά χαρακτηριστικά, να συνιστούν δίκτυα με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α. Σκοπός των δικτύων αυτών είναι η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών, η διαμόρφωση, η άσκηση και η υποστήριξη των πολιτικών που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών του δικτύου. Τα ανωτέρω δίκτυα, που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα, λειτουργούν με τη μορφή της Αστικής Εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, δηλαδή ως ιδιωτικοί μη-κερδοσκοπικοί φορείς, ενώ μέλη αυτών των δικτύων μπορούν να γίνουν, εκτός από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, κοινωνικοί φορείς που έχουν καταστατικούς σκοπούς αντίστοιχους αυτών των δικτύων, πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. Τα δίκτυα αυτά λειτουργούν βάσει καταστατικού στο οποίο καθορίζονται οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους. Τα δίκτυα Δήμων και Περιφερειών μπορούν να παρέχουν τεχνική υποστήριξη σε Δήμους ή Περιφέρειες μέλη τους κατά την υλοποίηση έργων που είναι ενταγμένα σε Περιφερειακά ή Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και δύνανται για το λόγο αυτό να συνάπτουν συμβάσεις μίσθωσης έργου με φυσικά πρόσωπα ή να προσλαμβάνουν προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου⁷². Περαιτέρω, τα Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών που είναι νομίμως εγγεγραμμένα στο Μητρώο Επιχειρήσεων Δήμων και Περιφερειών: α. συνιστούν αναθέτουσες αρχές, β. μπορούν να διαχειρίζονται, να υλοποιούν και να εκτελούν προγράμματα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, κρατικών ενισχύσεων, καθώς και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και γ. μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με τους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων (Οργανισμοί Λιμένων και Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία), για τη μελέτη και την εκτέλεση λιμενικών έργων στη ζώνη λιμένα, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και την παροχή υπηρεσιών στη ζώνη αυτήν⁷³.

Στο συμβατικό πεδίο η ανάπτυξη και δημιουργία διαφόρων μορφών συνεργασιών με σύναψη συμβάσεων μεταξύ των Ο.Τ.Α α' και β' βαθμού μπορεί να γίνει είτε με «συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας» (μεταξύ Δήμων), είτε με «συμβάσεις διαβαθμιδικής συνεργασίας»

⁷² Άρθρο 79 Ν. 4483/17

⁷³ Βάσει της παρ. 2 του άρθρου 68 του Ν. 4735/20

(μεταξύ Δήμων & Περιφέρειας), είτε με σύναψη «προγραμματικών συμβάσεων». Αναλυτικότερα:

1. Οι Συμβάσεις Διαδημοτικής ή Διαβαθμιδικής Συνεργασίας⁷⁴ έχουν στόχο την εγκαθίδρυση συνεργασίας μεταξύ των Δήμων της ίδιας περιφέρειας ή όμορων Δήμων για την άσκηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας, είτε αναλαμβάνοντας αυτήν εξ' ολοκλήρου για λογαριασμό άλλου δήμου, είτε υποστηρίζοντας την άσκησή της. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου του Δήμου που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα ή σύνδεσμος στον οποίον μετέχει ο Δήμος που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Ταυτόσημη είναι και η ρύθμιση που αφορά τις συμβάσεις που συνάπτουν Δήμοι της ίδιας περιφέρειας με την οικεία Περιφέρεια. Ο σκοπός της εν λόγω ρύθμισης είναι συνεπώς συγκεκριμένος και στοχεύει στη δυνατότητα άσκησης μιας αρμοδιότητας Δήμου από άλλο Δήμο ή Περιφέρεια, εάν για λόγους αντικειμενικούς (π.χ. μη επαρκής στελέχωση υπηρεσίας) αυτή δεν μπορεί να ασκηθεί αυτοδυνάμως και ικανοποιητικώς από τον δήμο αυτό.

2. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις⁷⁵ δύνανται να συμβάλλονται Ο.Τ.Α. ή και λοιποί φορείς της Τ.Α. μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα (όπως πανεπιστημιακά ιδρύματα, Κ.Ε.Δ.Ε, σύνδεσμοι Δήμων, δίκτυα Δήμων και Περιφερειών, αναπτυξιακές εταιρείες Ο.Τ.Α κ.λ.π), συμπράττοντας κατά το δυνατόν ισόρροπα για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής στο πλαίσιο κοινά εξυπηρετούμενου δημοσίου σκοπού, τον οποίο είναι εκ του νόμου επιφορτισμένα να επιτελούν. Ουσιαστικά, πρόκειται για συμβάσεις συνεργασίας και συντονισμού των δράσεων των ανωτέρω φορέων, οι οποίες κινούνται στο πεδίο του δημοσίου δικαίου και έχουν ως σκοπό τη διευκόλυνση παροχής υπηρεσιών με αναπτυξιακό χαρακτήρα σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να παρακαμφθούν τυχόν γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, έλλειψη προσωπικού, αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων και άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες που καθυστερούν την ανάπτυξη και την εν γένει βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

⁷⁴ Άρθρο 99 παρ. 1 και 2 του Ν. 3852/10 και όμοιο άρθρο 222 Ν. 3463/06.

⁷⁵ Άρθρο 100 του Ν. 3852/2010

2.5. Τα αυτοδιοικητικά Δίκτυα ως μοχλοί εξωστρέφειας και βιώσιμης ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Όπως προαναφέρθη στην ενότητα 2.2 του κεφαλαίου αυτού, η προσπάθεια για επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης έχει ένα βασικό χαρακτηριστικό. Απαιτεί συνέργειες σε όλα τα επίπεδα και βασίζεται στην ανάληψη δράσεων, την υιοθέτηση πολιτικών, την υλοποίηση προγραμμάτων και την κινητοποίηση πόρων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, ενώ προαπαιτεί την ύπαρξη κατάρτισης και κατάλληλα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού για να εργαστεί πάνω σ' αυτό. Οι παράγοντες αυτοί το καθιστούν δύσκολο εγχείρημα για σημαντικό ποσοστό των Ελληνικών Ο.Τ.Α., των οποίων οι μειωμένες τεχνικές και οργανωτικές δυνατότητες, καθώς και οι ανεπαρκείς οικονομικοί πόροι έχουν συχνά ως αποτέλεσμα την αναποτελεσματικότητα και την χαμηλή απόδοση τους στον τομέα αυτό. Πολλώ δε μάλλον τούτο ισχύει για Ο.Τ.Α μικρού και μεσαίου μεγέθους, καθόσον οι ελλείψεις και τα κενά που παρουσιάζουν σε επίπεδο υλικοτεχνικών υποδομών, εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και οικονομικών πόρων είναι ακόμη πιο σοβαρές. Ως εκ τούτου, η διαδημοτική και διαπεριφερειακή συνεργασία καθίσταται αδήριτη ανάγκη, διότι επιτρέπει σε κάθε Δήμο ή Περιφέρεια που αντιμετωπίζει αυτού του είδους τις προκλήσεις να ενώσει τις δυνάμεις του με άλλους Ελληνικούς ή αλλοδαπούς Ο.Τ.Α και θεσμικούς φορείς για κοινή δράση και παράλληλα να εξασφαλίσει πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα χρηματοδότησης, προερχόμενης είτε από εθνικούς είτε από ευρωπαϊκούς ή παγκόσμιους πόρους. Άλλωστε πολλά προγράμματα που υποστηρίζονται από την Ε.Ε και άλλους διεθνείς χρηματοδότες απαιτούν είτε ένα ελάχιστο όριο για το μέγεθος του προς ένταξη έργου (το οποίο είναι πολύ ψηλό για μικρότερους δήμους), είτε κοινή αίτηση από δύο ή περισσότερους Ο.Τ.Α ή και άλλους φορείς. Ειδικά σε ό,τι αφορά την Ε.Ε., είναι γεγονός ότι προσφέρει αυτή αρκετές χρηματοδοτικές δυνατότητες, μέσα από προγράμματα που συντονίζονται σε κεντρικό επίπεδο και απευθύνονται στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Περιφέρειας. Τέτοια προγράμματα είναι για παράδειγμα τα προγράμματα ΕΣΠΑ με πόρους προερχόμενους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ε.Ε, τα Προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου ή/και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και ειδικά προγράμματα, όπως το πρόγραμμα «JESSICA»⁷⁶ που αποτελεί πρωτοβουλία της Ε.Ε. και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων σε συνεργασία με την

⁷⁶ JESSICA: Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas - Κοινή Ευρωπαϊκή Υποστήριξη για Βιώσιμες Επενδύσεις σε Αστικές Περιοχές

Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης με βασική προτεραιότητα τη χρηματοδότηση έργων ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα), το πρόγραμμα «LIFE», που είναι το κατεξοχήν χρηματοδοτικό μέσο της Ε.Ε για το περιβάλλον, το πρόγραμμα «Horizon 2020» που είναι το χρηματοδοτικό εργαλείο της Ε.Ε. για την έρευνα και την καινοτομία, το πρόγραμμα «UIA» (Αστικές Καινοτόμες Δράσεις) που παρέχει σε αστικές περιοχές, σε ολόκληρη την Ευρώπη του πόρους για να εφαρμόσουν νέες, μη δοκιμασμένες λύσεις με σκοπό την αντιμετώπιση αστικών προκλήσεων. Εκτός, όμως, των Ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων, υπάρχουν και Εθνικά προγράμματα, μέσω των οποίων οι Ο.Τ.Α μπορούν να επιδιώξουν την χρηματοδότησή τους για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων, όπως το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.), τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), το Πράσινο Ταμείο, τα ειδικά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως είναι τα Προγράμματα «Αντώνης Τρίτσης» και «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ», καθώς και τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης.⁷⁷ Δυστυχώς, όμως, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες συχνά δυσκολεύονται στο να εντοπίσουν τα κατάλληλα γι' αυτούς χρηματοδοτικά εργαλεία και τις ευκαιρίες που παρέχονται και ταιριάζουν στις δυνατότητες κι επιδιώξεις τους, καθώς και να σχεδιάσουν τεχνικά μια ολοκληρωμένη πρόταση χρηματοδότησης. Επίσης, δεν έχουν τη δυνατότητα αποτελεσματικής δικτύωσης, ώστε να σχηματίσουν κατάλληλες ομάδες εργασίας, αλλά και να προωθήσουν τις προτάσεις τους. Δεδομένου δε ότι τα προγράμματα και τα χρηματοδοτικά εργαλεία που διατίθενται είναι «άκρως ανταγωνιστικά», οι Δήμοι και οι Περιφέρειες ωθούνται κυριολεκτικά σε έναν αγώνα δρόμου, όπερ σημαίνει ότι αυτοί που θα αποκτήσουν προβάδισμα στην κατάθεση προτάσεων θα έχουν πλεονέκτημα στη διεκδίκηση των χρημάτων⁷⁸. Έτσι, η έλλειψη συλλογικότητας στην υποβολή αιτήσεων, η ανεπαρκής δικτύωση και η μειωμένη τεχνική επάρκεια των μεμονωμένων Ο.Τ.Α, καθώς και η έλλειψη υποστήριξης από την κεντρική κυβέρνηση, έχουν σε σημαντικό βαθμό ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση των υποβληθεισών αιτήσεων και εν τέλει την αποστέρηση για τους Ο.Τ.Α αυτούς της αναγκαίας για την υλοποίηση έργων βιώσιμης ανάπτυξης χρηματοδότησης από εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα.

⁷⁷ Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., «Κυκλική Οικονομία και Τοπική Αυτοδιοίκηση», ο.π., σελ.80-88.

⁷⁸ Υπουργείο Εσωτερικών, Δελτίο Τύπου της 16ης/10/2014 με θέμα: «Κοινοτικά κονδύλια για την Ευρωπαϊκή Δικτύωση των Δήμων και των Περιφερειών της Χώρας», Αθήνα (Διαθέσιμο στο: <https://www.ypes.gr/koinotika-kondylia-gia-tin-eyropaiki-diktyosi-ton-dimon-kai-ton-perifereion-tis-choras/>) [πρόσβαση 13/3/2021]

Αυτά τα κενά δύνανται σε αρκετές περιπτώσεις να καλύψουν οι συνεργασίες/συνέργειες των Ο.Τ.Α μέσω της δημιουργίας Δικτύων Δήμων και Περιφερειών που, όπως αναλύθηκε ανωτέρω (ενότητα 2.4), προβλέπονται στο άρθρο 101 του Καλλικρατικού Νόμου και λειτουργούν με τη μορφή της Αστικής Εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, δηλαδή ως ιδιωτικοί μη-κερδοσκοπικοί φορείς (δηλαδή με κοινωφελείς και όχι κερδοσκοπικούς/εμπορικούς σκοπούς), και των οποίων μέλη μπορούν, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών τους, να γίνουν και κοινωνικοί φορείς με αντίστοιχους καταστατικούς σκοπούς, όπως πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. Ένα βασικό χαρακτηριστικό της λειτουργίας των Δικτύων αυτών είναι ότι εξυπηρετούν δράσεις συνεργειών και δικτύωσης, καθώς επιτρέπουν την επικοινωνία και την καλλιέργεια τυπικών και άτυπων επαφών με θεσμικούς δρώντες, ενθαρρύνοντας την προοπτική οικοδόμησης συνεργασιών και συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην εμπέδωση κουλτούρας θεσμικής εξωστρέφειας των μελών τους. Ένα, ακόμη, βασικό χαρακτηριστικό της λειτουργίας των αυτοδιοικητικών αυτών Δικτύων είναι ότι διευκολύνουν τα μέλη τους στις προσπάθειες αναζήτησης χρηματοδοτικών πηγών, παρέχοντάς τους ουσιαστική τεχνική υποστήριξη, ώστε να υποβάλλουν προτάσεις σε εθνικά ή ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα και να εκμεταλλευτούν τις παρεχόμενες χρηματοδοτήσεις, καθώς και να υποστηρίζονται στην υλοποίηση των ενταγμένων έργων. Σύμφωνα, μάλιστα, με τα συμπεράσματα των συνεδρίων και των εργαστηρίων που πραγματοποιήθηκαν το 2014 κατά τη διάρκεια της 12ης Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Περιφερειών και Πόλεων (OPEN DAYS 2014) στις Βρυξέλλες, η ευρωπαϊκή δικτύωση των Ο.Τ.Α. συνιστά πλέον *«βασικό όρο για την επιβίωσή τους στο σύγχρονο ευρωπαϊκό περιβάλλον για την πραγματοποίηση επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο»*. Μέσα δε από μια σειρά Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, όπως το Πρόγραμμα Διαπεριφερειακής Συνεργασίας της περιόδου 2014-2020 INTERREG EUROPE, το Πρόγραμμα εδαφικής συνεργασίας URBACT III 2014-2020 αλλά και το Ευρώπη για τους Πολίτες 2014-2020, ενθαρρύνεται η δημιουργία ευρωπαϊκών δικτύων Δήμων και Περιφερειών, με σκοπό: i) την υλοποίηση έργων τοπικού και περιφερειακού ενδιαφέροντος, ii) το σχεδιασμό πολιτικής, iii) την εξασφάλιση ότι οι καλές πρακτικές που έχουν εντοπιστεί θα μεταφερθούν στις περιφερειακές πολιτικές των κρατών-μελών της Ε.Ε και iv) την από κοινού βελτίωση των ικανοτήτων και των γνώσεων των τοπικών και περιφερειακών φορέων σε τομείς όπως η απασχόληση και η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, η κοινωνική ένταξη και η καταπολέμηση της φτώχειας, η έρευνα και η καινοτομία, η ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, το περιβάλλον και η αποδοτική χρήση των πόρων. Με αυτόν τον τρόπο, Περιφέρειες και Δήμοι

με μικρότερη πείρα σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής καθίστανται ικανοί να συμπορεύονται με τις Περιφέρειες και τους Δήμους που διαθέτουν περισσότερη πείρα στους τομείς αυτούς.⁷⁹

Περαιτέρω, τα Δίκτυα αυτά είναι προσανατολισμένα και εστιάζουν τις δραστηριότητές τους σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και αειφορίας, που βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. Το γεγονός αυτό δεν οφείλεται μόνο στο γεγονός της -κατά κοινή παραδοχή- ολοένα και αυξανόμενης ευαισθητοποίησης όλων των θεσμικών και κοινωνικών φορέων σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας και αειφορίας, αλλά και στο ότι σε συντριπτικά μεγάλο βαθμό τα Προγράμματα Χρηματοδοτήσεων της Ε.Ε, στα οποία «στοχεύουν» τα δίκτυα αυτά είναι προσανατολισμένα στην εκτέλεση έργων και στην παροχή υπηρεσιών που προωθούν την βιώσιμη ανάπτυξη. Ειδικότερα, οι τομείς στους οποίους τα δίκτυα αυτά -κατά κανόνα- δραστηριοποιούνται είναι οι τομείς της αειφορίας, της προστασίας του περιβάλλοντος, της κυκλικής και κοινωνικής οικονομίας, της διαχείρισης των απορριμμάτων, της εξοικονόμησης ενέργειας και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της ανάδειξης του πολιτισμού, της τουριστικής και αγροτικής ανάπτυξης και της προώθησης της απασχόλησης.

Τα κυριότερα οφέλη που ένας Ο.Τ.Α. μπορεί να αποκομίσει από τη συμμετοχή του σε ένα τέτοιο αυτοδιοικητικό δίκτυο θα μπορούσαν, έτσι, να συνοψιστούν στα εξής:

- Δικτύωση, επικοινωνία, ανάπτυξη συνεργειών και εμπέδωση κουλτούρας θεσμικής εξωστρέφειας των μελών του Δικτύου. Διοργάνωση και συμμετοχή συνεδρίων, ομιλιών, ημερίδων και διαλέξεων για προβολή δράσεων των συνεργαζόμενων πόλεων και ενημέρωση για θέματα ενδιαφέροντος τους.
- Ενίσχυση της θέσης και της επιρροής των μελών του Δικτύου, καθώς μέσα από τη δικτύωση και την ένωση δυνάμεων, γίνεται ισχυρότερη η φωνή των επιμέρους Ο.Τ.Α που συμμετέχουν σ' αυτό και έχουν έτσι τη δυνατότητα να προωθήσουν και να διεκδικήσουν με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα τα ζητήματα του ενδιαφέροντός τους και να επηρεάσουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Συντονισμένη και από κοινού δράση και συνεργασία με άλλους Ο.Τ.Α, με επιστημονικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, με αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες Ο.Τ.Α, καθώς και με θεσμοθετημένα όργανα της Ε.Ε και διεθνών οργανισμών για την προαγωγή κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

⁷⁹ Υπουργείο Εσωτερικών, Δελτίο Τύπου της 16ης/10/2014, ο.π.

- Ανταλλαγή ιδεών, πληροφοριών και γνώσεων μεταξύ των μελών του δικτύου, αλλά και με άλλους φορείς με παρόμοιους στόχους, καθώς και απόκτηση τεχνογνωσίας και εμπειρίας αναγκαίας για τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο και την ενίσχυση της αναπτυξιακής τους προοπτικής. Αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών, πρακτικών που απεδείχθησαν δηλαδή επιτυχημένες σε κάποιους δήμους και μεταφέρονται στους υπολοίπους.
- Επιστημονική έρευνα με στόχο τον σχεδιασμό καινοτόμων προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση των αναπτυξιακών προβλημάτων των επιμέρους Ο.Τ.Α που συμμετέχουν στο δίκτυο και δημιουργία βάσης δεδομένων με την καταγραφή, επεξεργασία, ανάλυση και έρευνα των παραγόντων που επηρεάζουν το επίπεδο ανάπτυξής τους.
- Τεχνική υποστήριξη των Ο.Τ.Α - μελών του δικτύου για την προετοιμασία, διεκδίκηση και υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων. Συμμετοχή των μελών του δικτύου σε προγραμματικές συμβάσεις με αντικείμενο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων ή την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών. Ενημέρωση των Ο.Τ.Α. σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης τους από εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους, τις προσκλήσεις και τα προγράμματα.
- Ενημέρωση, κατάρτιση και εκπαίδευση στελεχών και αιρετών των συμμετεχόντων στο δίκτυο Ο.Τ.Α σε θέματα νέων τεχνολογιών και χρηματοδοτικών εργαλείων.

Από τα ανωτέρω διαφαίνεται, κατ' αρχήν, ότι τα στοιχεία της δικτύωσης, της συνεργασίας και της συμπληρωματικότητας καθιστούν τα δίκτυα Δήμων και Περιφερειών ένα σημαντικό εργαλείο για τη βελτίωση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων των συμμετεχόντων σ' αυτά μερών. Γι' αυτό και θεωρούνται, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ως το νέο αναδυόμενο πρότυπο για την ανάπτυξη σχέσεων και συνεργασιών μεταξύ των πόλεων. Η διερεύνηση των θέσεων αυτών αποτελεί αντικείμενο της έρευνας που ακολουθεί κατωτέρω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:

ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΗΜΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» ΩΣ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.

3.1. Οι στόχοι και η μεθοδολογία της έρευνας.

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξεταστεί για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας, ως μελέτη περίπτωσης, το Δίκτυο Δήμων με την επωνυμία «ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» και διακριτικό τίτλο «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ». Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο το Δίκτυο παρεμβαίνει και υποστηρίζει το έργο των Δήμων - μελών του για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και να αποτιμηθεί η συνεισφορά του στην υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Ο λόγος για τον οποίον επιλέχθηκε, ως μελέτη περίπτωσης, το ανωτέρω Δίκτυο είναι διότι το Δίκτυο Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» θεωρείται ένα από τα πιο δραστήρια και επιτυχημένα Δίκτυα αυτού του είδους στην Ελλάδα, καθώς έχει ως μέλη του 63 Δήμους από την Ελλάδα και την Κύπρο και, σχεδόν πέντε χρόνια μετά την ίδρυσή του, έχει διανύσει μία δημιουργική πορεία υλοποίησης Προγραμμάτων και έχει συμμετάσχει σε πλήθος ιδιαίτερα σημαντικών Εθνικών και Ευρωπαϊκών projects, που έχουν ως επίκεντρο τους τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και την Κυκλική Οικονομία. Για την πληρέστερη διερεύνηση των ερευνητικών ερωτημάτων ελήφθησαν συνεντεύξεις από το Γενικό Γραμματέα της Κ.Ε.Δ.Ε, πρώην Δήμαρχο Πύλου- Νέστορος και Πρόεδρο του Δ.Σ. του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Δημήτριο Καφαντάρη⁸⁰ και το Γενικό Διευθυντή του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Ιωάννη Γεώργιζα⁸¹, επί τη βάση προκαθορισμένων από εμένα ερωτηματολογίων (διαφορετικού για κάθε συνεντευξιζόμενο), ενώ παράλληλα αξιοποιήθηκε υλικό που έθεσαν οι συνεντευξιζόμενοι στη διάθεσή μου, όπως το Καταστατικό και η Διακήρυξη ίδρυσης του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», καθώς και υλικό από τη διαδικτυακή ιστοσελίδα του Δικτύου (<https://www.sustainable-city.gr>) και από Παρουσιάσεις του Δικτύου προς τα μέλη του. Το παραπάνω υλικό έχει προσαρτηθεί στο Παράρτημα της

⁸⁰ Η συνέντευξη με τον κ. Δ. Καφαντάρη πραγματοποιήθηκε στις 12/2/2021. Οι απαντήσεις του μου απεστάλησαν μέσω μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

⁸¹ Η συνέντευξη με τον κ. Ι. Γεώργιζα πραγματοποιήθηκε στις 18/2/2021. Οι απαντήσεις του μου απεστάλησαν μέσω ηχογραφημένου μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, το οποίο και αποδελτίωσα.

παρούσας εργασίας. Στην τελευταία ενότητα (3.4) του Κεφαλαίου αυτού πραγματοποιείται αξιολόγηση της διεξαχθείσας έρευνας επί τη βάσει των πραγματοποιηθέντων συνεντεύξεων και του συλλεχθέντος υλικού.

3.2. Σκοποί, θεματικές ενότητες δράσης και οργανωτική δομή του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ».

Το «ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» (στα αγγλικά «SUSTAINABLE GROWTH AND CIRCULAR ECONOMY CITIES NETWORK») και διακριτικό τίτλο «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» (στα αγγλικά «SUSTAINABLE CITY») ιδρύθηκε το 2017 υπό τη μορφή της Αστικής Εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ιστορική έδρα του δικτύου είναι ο Δήμος Πύλου-Νέστορος, τα γραφεία του, όμως, βρίσκονται στο Δήμο Γλυφάδας Αττικής, ενώ παρέχεται καταστατικά η δυνατότητα δημιουργίας υποκαταστημάτων στην έδρα κάθε μέλους, καθώς και γραφείου στις Βρυξέλλες και στην Κύπρο. Η διάρκεια του Δικτύου έχει οριστεί στα 30 έτη, με δυνατότητα παράτασής της με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Δικτύου. Για τη σύσταση του δικτύου υπήρξε καταλυτική η σχετική πρωτοβουλία του τότε Δημάρχου Πύλου-Νέστορος κ. Δημητρίου Καφαντάρη, ο οποίος, λόγω και της σημαντικής εμπειρίας και τεχνογνωσίας του στα θέματα του Δικτύου, διατελεί μέχρι και σήμερα Πρόεδρος του Διοικητικού του Συμβουλίου. Ιδρυτικά μέλη του δικτύου ήταν 30 Δήμοι από την Ελλάδα και την Κύπρο, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Μανιατάκειο Ίδρυμα και το Ινστιτούτο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης της Κύπρου, ενώ σήμερα το Δίκτυο απαριθμεί περισσότερα από 68 Μέλη (εκ των οποίων 63 Δήμοι από την Ελλάδα και την Κύπρο), τα οποία συνεχώς αυξάνονται.

Ο βασικός σκοπός του δικτύου είναι, σύμφωνα και με το καταστατικό του, ο σχεδιασμός και η ανάληψη δράσης για τη δημιουργία δικτύου συνεργασίας μεταξύ των μελών του, όσον αφορά τους τομείς της Βιώσιμης Ανάπτυξης, της Αειφορίας, της προστασίας του Περιβάλλοντος, της Κυκλικής Οικονομίας και της Οικοκαινοτομίας. Την πραγματοποίηση των σκοπών του επιδιώκει το Δίκτυο μέσω της επιστημονικής και τεχνικής έρευνας και τεχνικής υποστήριξης στη συγκρότηση και υποβολή προτάσεων και ακολούθως λειτουργίας, για την ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων και πολιτικών. Ειδικότερα, οι τομείς στους οποίους το δίκτυο ασκεί την δραστηριότητά του είναι οι τομείς:

- Βιώσιμης Ανάπτυξης
- Επιχειρησιακού και Στρατηγικού Σχεδιασμού
- Προστασίας του Περιβάλλοντος
- Κυκλικής Οικονομίας, κοινωνικής οικονομίας και οικοκαινοτομίας
- Διαχείρισης απορριμμάτων
- Αειφορίας

- Ανάδειξης Πολιτισμού και Πολιτιστικής Ανάπτυξης
- Τουριστικής Ανάπτυξης
- Αγροτικής Ανάπτυξης
- Προώθησης στην Απασχόληση
- Κοινωνικής Ανασυγκρότησης και Κοινωνικής Συνοχής
- Εξοικονόμησης Ενέργειας
- Επιστημονικής και τεχνικής έρευνας και υποστήριξης

Περαιτέρω, βάσει του καταστατικού του, ειδικότεροι σκοποί του Δικτύου είναι:

- Η δημιουργία κατάλληλων εργαλείων και μελετών για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών που εκπροσωπούν τα μέλη του Δικτύου, της αειφόρου εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων και της διατήρησης της ακεραιότητας των οικοσυστημάτων, των τοπίων και της γεωμορφολογίας των περιοχών.
- Η παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων και εμπειριών, των καλών πρακτικών σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης, προστασίας του Περιβάλλοντος και Κυκλικής Οικονομίας και η συνεχής ενημέρωση των Μελών του σχετικά με τη δυνατότητα υλοποίησης Δράσεων καθώς και των Πηγών Χρηματοδότησής τους.
- Ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός, η εκπόνηση μελετών, η κατάθεση, η διεκδίκηση, η διαχείριση και υλοποίηση χρηματοδοτούμενων ή και συγχρηματοδοτούμενων έργων, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών εργαλείων μέσω συνδυασμένων επενδύσεων και επενδυτικών προτεραιοτήτων αξιοποιώντας όλες τις δυνητικές πηγές, καθώς και η δυνατότητα σύναψης δανείων για την εκτέλεση έργων και προγραμμάτων που προωθούν τους σκοπούς του Δικτύου.
- Η εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας και συνεκτικότητας των προτεινόμενων δράσεων.
- Ο σχεδιασμός βάσης για ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο των περιοχών και οικοσυστημάτων, αναγνωρίζοντας τα συγκεκριμένα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής για τις τουριστικές και οικολογικού ενδιαφέροντος δραστηριότητες.
- Η ωρίμανση και υλοποίηση μελετών για λογαριασμό των μελών του καθώς και η λήψη των απαραίτητων αδειών, η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης έργων και δράσεων, σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από κοινοτικούς ή εθνικούς πόρους.
- Η λειτουργία του ως φορέας διαχείρισης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων ή η συμμετοχή του σε φορείς διαχείρισης.

- Η δημιουργία βάσης δεδομένων και η ανάπτυξη δικτύου πληροφοριών μεταξύ των πόλεων, με την καταγραφή, επεξεργασία, ανάλυση και έρευνα των παραγόντων που επηρεάζουν το επίπεδο ανάπτυξης.
- Η εκπροσώπηση των μελών του σε όλες τις δημόσιες αρχές (Υπουργεία, Δικαστήρια κλπ), στο πλαίσιο και για τις ανάγκες υλοποίησης των καταστατικών σκοπών του Δικτύου.
- Η εξασφάλιση και ο συντονισμός της συνεργασίας και της κοινής δράσης μεταξύ των μελών του αλλά και εξωτερικών φορέων που συμμετέχουν στις δράσεις.
- Η δημιουργία κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής με ικανή στελέχωση στην έδρα του Δικτύου αλλά και στα παραρτήματα και γραφεία του (σε όλη την επικράτεια των μελών του και στο εξωτερικό), για την κάλυψη των αναγκών του.
- Η υποστήριξη στη δημιουργία Γραφείου Ανάπτυξης και Προγραμματισμού σε κάθε μέλος Δήμο ή φορέα και η επιμόρφωση και εκπαίδευση του προσωπικού τους.
- Η παροχή υπηρεσιών επιστημονικού κυρίως χαρακτήρα.
- Η παροχή τεχνογνωσίας για την ίδρυση και λειτουργία νέων δομών και θεσμών όπως Γραφείο Τουρισμού, Κέντρο και Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, Κέντρου κυκλικής οικονομίας κ.α.
- Η διαβούλευση και η χάραξη χωροταξικών στρατηγικών σχεδίων και προγραμμάτων που καλύπτουν την αστική ανάπτυξη, περιβαλλοντικές δραστηριότητες καθώς και άλλες τομεακές πολιτικές.
- Η συνεργασία με ομοειδείς Διεθνείς ή Εθνικούς φορείς με συναφείς δραστηριότητες καθώς και η χρησιμοποίηση και ενίσχυση των υπαρχόντων μηχανισμών παρακολούθησης και παρατήρησης ή και η δημιουργία νέων που αφορούν στην ολοκληρωμένη διαχείριση των περιοχών των μελών του Δικτύου.
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων βελτίωσης και διατήρησης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος με βάση την αειφόρο προσέγγιση της αναπτυξιακής διαδικασίας.
- Η συμμετοχή σε ευρωπαϊκούς ομίλους εδαφικής συνεργασίας (Ε.Ο.Ε.Σ) ή η τυχόν μετατροπή του Δικτύου σε Ε.Ο.Ε.Σ., η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά και παγκόσμια δίκτυα και σε Οργανισμούς ή φορείς που λειτουργούν στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό, που ο σκοπός τους έχει σχέση με ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης, κυκλικής οικονομίας και βελτίωσης της ποιότητας ζωής.
- Η διοργάνωση διάφορων εκδηλώσεων, ομιλιών, ημερίδων, συνεδρίων, διαλέξεων με θέματα σχετικά με την ενημέρωση και προβολή των τουριστικών και άλλων πόρων ανάπτυξης των συνεργαζόμενων πόλεων με στόχο την υλοποίηση των δράσεων του Δικτύου.

- Η ανάπτυξη και διάθεση εκπαιδευτικού υλικού και εργαλείων, έντυπων ή ηλεκτρονικών, στο πλαίσιο της υλοποίησης των καταστατικών σκοπών του Δικτύου.
- Η υλοποίηση έργων για λογαριασμό των μελών του ή και άλλων φορέων, ιδιαίτερα αυτών των οποίων δεν επιβεβαιώνεται η διαχειριστική τους επάρκεια, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 3614/2007. Για τους συγκεκριμένους φορείς, το Δίκτυο ενεργεί στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου και για τις εξ αυτού απορρέουσες έννομες σχέσεις ως πληρεξούσιος διαχειριστής του δικαιούχου, διαχειριζόμενο τους πόρους που προορίζονται για την υλοποίηση του έργου.
- Η δημιουργία κλίματος συνεργασίας αλλά και η συνεργασία με Δήμους, με φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιστημονικούς φορείς, ερευνητικά και επιστημονικά κέντρα και Ιδρύματα, με Ακαδημαϊκούς φορείς καθώς και ιδιωτικές ή δημόσιες επιχειρήσεις, κρατικές αρχές αλλά και την Ε.Ε. και άλλους διεθνείς οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα και το Εξωτερικό, με στόχο την ανάπτυξη δράσεων που εντάσσονται σε αναπτυξιακά προγράμματα.
- Ο σχεδιασμός, οργάνωση, υλοποίηση, διαχείριση και αξιολόγηση προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε), μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου ή/και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και από άλλους Εθνικούς, Ευρωπαϊκούς ή Διεθνείς Οργανισμούς, με ή χωρίς τη συνεργασία άλλων φορέων καθώς και η συμμετοχή του Δικτύου ως εταίρου σε κοινοπρακτικό σχήμα για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Η συμμετοχή σε άλλα ανταγωνιστικά προγράμματα που υποβάλλονται απευθείας στην ΕΕ.
- Ο σχεδιασμός, η οργάνωση, υλοποίηση, διαχείριση και αξιολόγηση δράσεων εδαφικής συνεργασίας ή διεθνών προγραμμάτων, με ή χωρίς την οικονομική συνεισφορά της Ε.Ε. ή στο πλαίσιο προγραμματικών ή δημόσιων συμβάσεων ή η διαχείριση έργων με αναθέσεις σε τρίτους, σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική ή Ευρωπαϊκή Νομοθεσία.
- Η παροχή υπηρεσιών επιστημονικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα στα μέλη του για τους τομείς δραστηριοποίησής του και η υποστήριξη τους (τεχνική και συμβουλευτική) στην υλοποίηση σχετικών αποφάσεων και έργων ανάπτυξης με οποιαδήποτε μορφή χρηματοδότησης (π.χ. ευρωπαϊκά προγράμματα, εθνικοί ή ιδιωτικοί πόροι, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κ.λ.π.),
- Η σύναψη συμβάσεων (προγραμματικών, δημόσιων κ.λ.π.) με τα μέλη του με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών ή την υλοποίηση έργων που αφορούν στους ανωτέρω τομείς δραστηριοποίησης του (Βιώσιμη ανάπτυξη κ.λ.π)

- Έρευνα για θέματα και νέες πρακτικές και τεχνολογίες που άπτονται των ανωτέρω τομέων δραστηριοποίησης του και ενημέρωση των μελών του γι' αυτά

Τακτικά Μέλη - εταίροι του Δικτύου, με δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση και συμμετοχή στο Διοικητικό Συμβούλιο και την Ελεγκτική Επιτροπή, είναι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ μπορούν επίσης να είναι και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και Δημόσιοι Φορείς, που αποδέχονται και προωθούν με τις δραστηριότητές τους τους σκοπούς του Δικτύου. Συνδεδεμένα μέλη, χωρίς δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση και συμμετοχή στο Διοικητικό Συμβούλιο και την Ελεγκτική Επιτροπή, αλλά με συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό ρόλο, μπορούν, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, να είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και εν γένει Οικονομικοί Φορείς, Επαγγελματικοί Φορείς, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα, Ιδρύματα, Σύλλογοι, Επιμελητήρια κλπ. Εντούτοις, στο Δίκτυο, μέλη μπορούν να γίνουν μόνο νομικά πρόσωπα, είτε της ημεδαπής, είτε της αλλοδαπής.

Όσον αφορά τους πόρους του Δικτύου, αυτοί προέρχονται από:

- ο Την ετήσια εισφορά των μελών που συστήνουν το Δίκτυο, καθώς και από τις εισφορές τυχόν νέων μελών.
- ο Προγραμματικές ή δημόσιες συμβάσεις με τα μέλη για την εκπόνηση εργασιών, μελετών, έργων κ.λ.π.
- ο Επιχορηγήσεις, κρατικές, είτε προερχόμενες από φορείς της Αυτοδιοίκησης, είτε προερχόμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς ή από υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ αυτών.
- ο Από συγχρηματοδοτούμενα Εθνικά ή Ευρωπαϊκά Προγράμματα, καθώς και χρηματοδοτήσεις για την υλοποίηση ειδικότερα προγραμμάτων Εδαφικής Συνεργασίας που προέρχονται από την Ε.Ε.
- ο Δωρεές, χορηγίες, κληρονομίες, κληροδοσίες ή τυχόν περιουσία που παραχωρείται από τα μέλη ή τρίτους (π.χ φορείς δημοσίου, ιδιώτες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις).
- ο Πόροι που προέρχονται από την εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του Δικτύου.
- ο Έσοδα από την υλοποίηση δράσεων ή παροχή υπηρεσιών που ανάγονται στην επιδίωξη και την εκπλήρωση των καταστατικών σκοπών του.
- ο Από κάθε άλλο νόμιμο έσοδο που γίνεται αποδεκτό με απόφαση του Δ.Σ. Επίσης, δεν επιτρέπεται άμεση συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων στο Δίκτυο.

Σε οργανωτικό επίπεδο, συλλογικά όργανα διοίκησης της «ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΠΟΛΗΣ» είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Ελεγκτική Επιτροπή, ενώ μονομελή όργανα διοίκησης αποτελούν ο Πρόεδρος του Δ.Σ και η Γενικός Διευθυντής. Πιο αναλυτικά:

- Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο του Δικτύου, αποτελείται από τους εκπροσώπους όλων των τακτικών μελών και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε υπόθεση που το αφορά, ασκώντας αποφασιστική επιρροή στους στρατηγικούς στόχους και τις αποφάσεις του. Σ' αυτή συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των μελών του Δικτύου, που ορίζονται με απόφαση των οργάνων διοίκησής τους και κοινοποιούνται στο Δίκτυο. Κάθε μέλος μπορεί να ορίσει έναν εκπρόσωπο στη Γ.Σ, ο οποίος και διαθέτει δικαίωμα ψήφου. Η Γενική Συνέλευση εκλέγει τον Πρόεδρο, τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και την Ελεγκτική Επιτροπή.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο αποφασιστικό όργανο του Δικτύου, χαράσσει την πολιτική του Δικτύου στα πλαίσια των σκοπών του, ασκεί τη γενική διαχείριση και διοίκηση των υποθέσεών του και εκπροσωπεί το Δίκτυο έναντι τρίτων και κάθε δικαστικής αρχής. Το Δ.Σ είναι ενδεκαμελές και αποτελείται από: α) τον Πρόεδρο, β) τον Αντιπρόεδρο, γ) τον Γραμματέα, δ) τον Αναπληρωτή Γραμματέα, και επτά (7) μέλη. Εκτός από τα τακτικά εκλέγονται και πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη. Στο Διοικητικό Συμβούλιο μετέχει υποχρεωτικά και ο Γενικός Διευθυντής χωρίς, όμως, δικαίωμα ψήφου. Η θητεία των μελών του Δ.Σ ακολουθεί τη δημοτική θητεία. Ως εκ τούτου, αμέσως μετά τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών και την ανάληψη των καθηκόντων των νέων δημοτικών αρχών, εντός τριμήνου, η απερχόμενη διοίκηση συγκαλεί Γενική Συνέλευση για την εκλογή των νέων μελών.

- Η Ελεγκτική Επιτροπή αποτελείται από τρία (3) μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά, τα οποία εκλέγονται ταυτόχρονα με τα μέλη του Δ.Σ. και ακολουθούν τη θητεία των μελών του Δ.Σ. Έργο της Ελεγκτικής Επιτροπής είναι ο έλεγχος της διαχείρισης των οικονομικών στη λήξη του οικονομικού έτους και πριν την έγκριση από την Γ.Σ. του νέου οικονομικού προϋπολογισμού ή οποτεδήποτε, μετά από παραγγελία του Δ.Σ., με έκθεση που υποβάλλεται στη Γ.Σ., καθώς και στο Δ.Σ., στην περίπτωση που αυτό έχει προκαλέσει τον ανωτέρω έλεγχο.

- Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου εκπροσωπεί το Δίκτυο ενώπιον κάθε Αρχής ή εκδήλωσης ή σχέσης με τρίτους. Η θητεία του ακολουθεί τη θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ στις αρμοδιότητές του συγκαταλέγονται η προώθηση του εταιρικού στόχου και του ευρύτερου συμφέροντος του Δικτύου, αναλαμβάνοντας αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, καθώς και η εποπτεία της οικονομικής διαχείρισης του Δικτύου.

- Τέλος, καθήκον του Γενικού Διευθυντή του Δικτύου είναι η πραγματοποίηση των γενικών και ειδικών σκοπών του Δικτύου. Οι αρμοδιότητές του είναι πρωταρχικής σημασίας, καθόσον έχει, μεταξύ άλλων, την ευθύνη για το συντονισμό και την εποπτεία για την υλοποίηση των Προγραμμάτων του Δικτύου, την εποπτεία της υποβολής προτάσεων του Δικτύου σε προγράμματα (χρηματοδοτούμενα είτε από εθνικούς πόρους είτε από Κοινοτικούς πόρους) και της πορείας υλοποίησής τους και τη σύναψη συμβάσεων με τρίτους που αφορούν το Δίκτυο. Ο διορισμός του Γενικού Διευθυντή γίνεται μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και αφού έχουν ληφθεί υπ' όψιν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει αυτός να διαθέτει για την εκτέλεση των καθηκόντων του, σύμφωνα και με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Δικτύου. Η απασχόληση του Γενικού Διευθυντή είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης, μετά από σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Χρέη Γενικού Διευθυντή του Δικτύου ασκεί -κατά την παρούσα θητεία- ο κ. Ιωάννης Γεώργιζας.

3.3. Οι δραστηριότητες του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ».

Σχεδόν πέντε χρόνια μετά την ίδρυσή της, η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» έχει διανύσει μία δημιουργική πορεία υλοποίησης Προγραμμάτων και έχει συμμετάσχει σε πλήθος ιδιαίτερα σημαντικών Εθνικών και Ευρωπαϊκών projects, που έχουν ως επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία. Επίσης, το Δίκτυο έχει συμμετάσχει, μέσω της Τεχνικής Υπηρεσίας που έχει συστήσει, στην προετοιμασία και την κατάθεση για λογαριασμό των Δήμων – μελών της περίπου 60 προτάσεων ένταξης έργων σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα, εκ των οποίων περίπου 10 βρίσκονται ήδη σε φάση υλοποίησης.⁸² Ακόμη, το Δίκτυο έχει προβεί στη σύναψη σημαντικών Προγραμματικών Συμβάσεων και Μνημονίων Συνεργασίας με Δήμους – μέλη της, καθώς και με τον ΦΟ.Δ.Σ.Α Πελοποννήσου, με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών, την ωρίμανση και την υλοποίηση βιώσιμων και καινοτόμων αναπτυξιακών έργων. Οι σημαντικότερες από τις -μέχρι σήμερα- δράσεις του παρατίθενται κατωτέρω:⁸³

❖ «WaysTUP!» (Φορέας Χρηματοδότησης: Horizon 2020 – Διάρκεια 42 μήνες).

Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ συμμετέχει ως εταίρος στο έργο WaysTUP! του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Horizon 2020, που στοχεύει στην καθιέρωση νέων αλυσίδων αξίας των αστικών βιοαποβλήτων. Πιλοτικές εγκαταστάσεις του έργου θα πραγματοποιηθούν στην Αθήνα, τα Χανιά, τη Βαλένθια, το Λονδίνο, το Αλικάντε, την Πράγα, την Αλκουντία και το Τέρνι. Το έργο έχει σχεδιαστεί για να παρουσιάσει ένα χαρτοφυλάκιο νέων διαδικασιών «αστικών βιοαποβλήτων σε βιο-βασισμένα προϊόντα», ξεκινώντας από διαφορετικές πρώτες ύλες, δηλαδή από απόβλητα ψαριών και κρέατος, ίζημα καφέ, προδιαλεγμένα βιοαπόβλητα οικιακής προέλευσης, χρησιμοποιημένα μαγειρικά έλαια κ.λ.π. Οι διεργασίες θα έχουν ως αποτέλεσμα την παραγωγή πρόσθετων τροφίμων και ζωοτροφών, γευστικών ουσιών, πρωτεΐνης από έντομα, ελαίου καφέ, βιοιθανόλης, βιολογικών διαλυτών, βιοπλαστικών κ.λ.π., ενώ πραγματοποιείται χαρακτηρισμός του τελικού προϊόντος και εκτίμηση ασφάλειας, καθώς και αξιολόγηση του κύκλου ζωής των αλυσίδων αξίας, με σκοπό την εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων. Η μετατροπή των αστικών βιοαποβλήτων σε χρήσιμους πόρους αποτελεί το κλειδί της κυκλικής οικονομίας και της μετατροπής των συμβατικών πόλεων σε βιώσιμες. Στα πλαίσια αυτά το “WaysTUP!” φιλοδοξεί στην αλλαγή συμπεριφοράς των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων, βελτιώνοντας την τρέχουσα αντίληψη περί των

⁸² Από συνέντευξη με κ. Ι. Γεώργιζα (18/2/2021).

⁸³ Υλικό από τη διαδικτυακή ιστοσελίδα της «Βιώσιμης Πόλης» (Διαθέσιμο στο: <https://www.sustainable-city.gr>) [πρόσβαση 13/3/2021].

αστικών βιοαποβλήτων ως τοπικό πόρο, ενισχύοντας την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στο διαχωρισμό και τη συλλογή τους και βελτιώνοντας την αποδοχή από τους πελάτες των προϊόντων που προέρχονται από αυτά. Το Πρόγραμμα αναμένεται, επίσης, ότι θα συμβάλλει στην ανάπτυξη νέων, κερδοφόρων επιχειρηματικών μοντέλων που θα προετοιμάσουν την είσοδο στην αγορά των τεχνολογικών λύσεων που θα παρουσιαστούν καθώς και των τελικών προϊόντων που θα προκύψουν από αυτές. Παράλληλα, το έργο θα καθοδηγήσει τις αρμόδιες αρχές της κάθε πόλης, προκειμένου να υιοθετήσουν νέα οργανωτικά μοντέλα που υποστηρίζουν την αξιοποίηση των αστικών βιοαποβλήτων. Η συμμετοχή του Δικτύου στο πρόγραμμα δίνει την ευκαιρία στα μέλη του να πληροφορηθούν για τις τελευταίες εξελίξεις στον τομέα της κυκλικής οικονομίας, να προωθήσουν την περιβαλλοντική τους πολιτική και να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση.

❖ «**LIVING STREETS**» (Φορέας Χρηματοδότησης: European Climate Initiative - Διάρκεια 24 μήνες).

Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Living Streets and Citizen Engagement in local energy and climate projects – LIVING STREETS», το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για το Κλίμα (EUKI) μέσω του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας. Το «LIVING STREETS» εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και της αστικής αναζωογόνησης. Στόχος του προγράμματος είναι η πιλοτική μετατροπή πολυσύχναστων δρόμων πόλεων σε χώρους συνάθροισης πολιτών, ανταλλαγής ιδεών, ανάπτυξης κοινωνικών δραστηριοτήτων και προώθησης ήπιων μορφών μετακίνησης (π.χ. με ποδήλατο), μέσω της μερικής ή ολικής απαγόρευσης κίνησης των οχημάτων. Αυτή η αλλαγή θα καταστήσει την πόλη πιο βιώσιμη μετατρέποντάς την σε ένα καλύτερο μέρος για να ζει και να εργάζεται κάποιος, ενώ οι πολίτες θα εμπλέκονται περισσότερο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Επιπλέον, σημαντικό στόχο του Προγράμματος αποτελεί η ενεργός εμπλοκή των πολιτών (bottom-up approach) στον χωροταξικό σχεδιασμό που θα οδηγήσει στην υιοθέτηση πολιτικών με επίκεντρο τον πολίτη (people-centric approach) και όχι το αυτοκίνητο. Η ιδέα του Living Streets είναι συμβατή και με τους στόχους των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), τα οποία ήδη εκπονούνται σε Δήμους της χώρας μας και προβλέπουν αντίστοιχες δράσεις. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται να ενισχυθούν οι κοινωνικοί δεσμοί και να προωθηθεί η προστασία του περιβάλλοντος. Το Πρόγραμμα θα χρηματοδοτήσει την υλοποίηση της ιδέας του Living Streets στην Ελλάδα, στην Κροατία και στην Πορτογαλία. Συντονιστής του Προγράμματος

είναι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πόλεων «Energy Cities» και την υλοποίησή του έχουν αναλάβει η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ στην Ελλάδα, το Δίκτυο Terra Hub στην Κροατία και το Δίκτυο Oeste Sustentável στην Πορτογαλία. Στο πλαίσιο του Προγράμματος, η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ θα χρηματοδοτήσει δύο Δήμους - μέλη της και θα υποστηρίξει τους υπόλοιπους για να μετατρέψουν προσωρινά έναν δρόμο της πόλης τους σε ένα βιώσιμο μέρος που πάντα οραματίζονταν.

❖ «**POWERPOOR**» (Φορέας Χρηματοδότησης: Horizon 2020 – Διάρκεια 42 μήνες).

Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ συμμετέχει ως εταίρος στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Empowering Energy Poor Citizens through Joint Energy Initiatives - POWERPOOR», το οποίο χρηματοδοτείται από το Horizon 2020 και του οποίου πιλοτικά προγράμματα θα σχεδιαστούν, αναπτυχθούν και πραγματοποιηθούν σε οκτώ χώρες της Ευρώπης (Βουλγαρία, Ελλάδα, Εσθονία, Ισπανία, Κροατία, Λετονία, Ουγγαρία και Πορτογαλία). Βασικός στόχος του POWERPOOR είναι η ανάπτυξη προγραμμάτων υποστήριξης των ενεργειακά φτωχών πολιτών⁸⁴ και η ενθάρρυνση της αξιοποίησης εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης (π.χ. ίδρυση και συμμετοχή σε ενεργειακές κοινότητες, ανάπτυξη συνεργασιών, συλλογική χρηματοδότηση κ.α.). Στο πλαίσιο του POWERPOOR θα αναπτυχθεί μια καινοτόμα πλατφόρμα που θα απευθύνεται στους ενεργειακά φτωχούς πολίτες, στις Τοπικές Αρχές, στις Ενεργειακές Κοινότητες/Συνεταιρισμούς και σε άλλους ενδιαφερόμενους και θα διευκολύνει την πραγματοποίηση επεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης μικρής εμβέλειας και την εγκατάσταση πηγών ανανεώσιμης ενέργειας, την ενημέρωση των ενεργειακά φτωχών πολιτών σχετικά με τις Ενεργειακές Κοινότητες/ Συνεταιρισμούς και τις διαθέσιμες εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης (π.χ. συλλογική χρηματοδότηση) και την υποστήριξή τους στο να εφαρμόσουν μέτρα αύξησης της ενεργειακής απόδοσης. Με τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα, η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ θα συνεισφέρει στη μείωση της ενεργειακής φτώχειας στους Δήμους και στην προώθηση των Ενεργειακών Κοινοτήτων/Συνεταιρισμών.

⁸⁴ Ως ενεργειακά φτωχοί πολίτες θεωρούνται όσοι δεν μπορούν να ζουν σε συνθήκες θερμικής άνεσης, δηλαδή δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να θερμάνουν επαρκώς τις κατοικίες τους κατά τη διάρκεια του χειμώνα ή/και να διατηρήσουν μια ανεκτή θερμοκρασία το καλοκαίρι, ενδέχεται να ζουν σε κατοικίες χαμηλής ποιότητας (π.χ. κατοικίες με σπασμένα παράθυρα, προβλήματα υγρασίας, μούχλας ή/και διαρροών) και ίσως καθυστερούν ή αδυνατούν να πληρώσουν τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας.

❖ **«ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΘΡΑΚΙΚΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»** (Φορέας Χρηματοδότησης: Πράσινο Ταμείο – Διάρκεια 18 μήνες).

Το Πρόγραμμα αυτό, που χρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο του Ελληνικού Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, περιλαμβάνει την ανάπτυξη και την εγκατάσταση σε Δήμους - μέλη της ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΠΟΛΗΣ μίας ψηφιακής πλατφόρμας G.I.S, η οποία θα παρακολουθεί το ανθρακικό αποτύπωμα και τις ενεργειακές καταναλώσεις των δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων, με σκοπό να αποτελέσει ένα καινοτόμο εργαλείο εποπτείας των υποδομών των Ο.Τ.Α. Η εφαρμογή της πλατφόρμας θα βελτιώσει την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και εγκαταστάσεων, καθόσον θα βοηθήσει τους Δήμους να σχεδιάσουν στοχευμένες παρεμβάσεις, είτε ενεργειακής αναβάθμισης είτε ενεργειακής διαχείρισης των υποδομών τους, και να μειώσουν τις καταναλώσεις, το κόστος και το ανθρακικό τους αποτύπωμα, συμβάλλοντας έτσι στην προστασία του περιβάλλοντος, στη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών τους, καθώς και στη μακροχρόνια στρατηγική της Ελλάδας και της Ευρώπης για τη μείωση των αέριων εκπομπών μέχρι το 2050. Επιπλέον, το Πρόγραμμα θα ενισχύσει και θα συμπληρώσει τα υφιστάμενα Σχέδια Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος που εξελίσσονται στους Δήμους, καθώς και όσα βρίσκονται στη φάση του σχεδιασμού τους.

❖ **«ΕΙΚΟΝΙΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ»**

Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ παρέχει στα μέλη της ενημέρωση και τεχνική υποστήριξη για την εφαρμογή του Εικονικού Ενεργειακού Συμψηφισμού, μιας καινοτόμου ιδέας που θα καταστήσει τους Δήμους που θα τον εφαρμόσουν πρωτοπόρους στην εξοικονόμηση ενέργειας και ταυτόχρονα θα οδηγήσει σε μείωση του κόστους ενέργειας και απελευθέρωση κονδυλίων για άλλους τομείς. Ταυτόχρονα, με την εξοικονόμηση ενέργειας θα μειωθεί σημαντικά και το ανθρακικό αποτύπωμα των δημοτικών εγκαταστάσεων, όπως απαιτείται και από τις κατευθύνσεις και τους στόχους που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την πρόσφατη νομοθεσία, καθιερώνεται ο λεγόμενος Εικονικός Ενεργειακός Συμψηφισμός για την παραγωγή ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε). Συγκεκριμένα, παρέχεται η δυνατότητα συμψηφισμού της καταναλισκόμενης ηλεκτρικής ενέργειας με την παραγόμενη ενέργεια από Α.Π.Ε (π.χ. φωτοβολταϊκά) χωρίς να απαιτείται η παραγωγή και η κατανάλωση της ενέργειας να γίνεται στον ίδιο χώρο. Έτσι, για παράδειγμα, μπορεί να τοποθετηθούν

φωτοβολταϊκά σε στέγες σχολείων και να αντισταθμίζουν καταναλώσεις κτιρίων, αντλιοστασίων και εγκαταστάσεων που βρίσκονται σε άλλες περιοχές.

❖ **«S.T.A.R.T. - SECRETARIAT TECHNICAL ASSISTANCE FOR REGIONS IN TRANSITION»** (Φορέας Χρηματοδότησης: Platform for Coal Regions in Transition).

Στο πλαίσιο της πολιτικής για την προώθηση της καθαρής ενέργειας και την απολιγνιτοποίηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε στη σύσταση Ειδικής Γραμματείας για την Ενεργειακή Μετάβαση και της πλατφόρμας «Just Transition Fund» για τη μετάβαση των Ευρωπαϊκών λιγνιτικών περιφερειών, η οποία έχει ως σκοπό την παροχή τεχνικής υποστήριξης σε όλα τα κράτη μέλη της που εξαρτώνται από τη χρήση λιγνίτη και τον περιορισμό του κοινωνικό-οικονομικού αντίκτυπου που επιφέρει η ενεργειακή μετάβαση. Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ, μέσω του Μνημονίου Συνεργασίας που έχει υπογράψει με το Δήμο Μεγαλόπολης για την προώθηση του σχεδιασμού για τη μεταλιγνιτική εποχή, υπέβαλε αίτημα για παροχή τεχνικής βοήθειας προς την Ειδική Γραμματεία της Πλατφόρμας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Περιφέρειες Υπό Μετάβαση, το οποίο και εγκρίθηκε. Στα πλαίσια της εγκεκριμένης αυτής υποστήριξης, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη εμπειρογνομόνων από τη Διεύθυνση Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη Μεγαλόπολη, κατά την οποία υπήρξε εκτεταμένη διαβούλευση και σημαντική ανταλλαγή απόψεων με Αρχές, πολίτες και εμπλεκόμενους φορείς. Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ, σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου, έχει πραγματοποιήσει έναν αρχικό σχεδιασμό που, σε συνεργασία με το Δήμο Μεγαλόπολης και τη Διεύθυνση Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα αποτελέσει τη βάση του τελικού σχεδιασμού για τη μεταλιγνιτική εποχή και θα έχει ως στόχο την απορρόφηση των αρνητικών κραδασμών για τους εργαζόμενους και τον τοπικό πληθυσμό και τη διαφοροποίηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων της περιοχής σε τομείς που προωθούν βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.

❖ **«PROSPECT - PEER POWERED CITIES AND REGIONS»** (Φορέας Χρηματοδότησης: Horizon 2020).

Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Έργο «PROSPECT» που χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Horizon 2020» και αποτελεί ένα πρόγραμμα αμοιβαίας εκμάθησης (peer to peer learning) μεταξύ Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) των Τοπικών Αρχών, ειδικά εντός του πλαισίου του Συμφώνου των Δημάρχων. Σκοπός του είναι η διάδοση των βέλτιστων πρακτικών για καινοτόμες λύσεις χρηματοδότησης των βιώσιμων

ενεργειακών έργων και δράσεων για τη αειφόρο ενέργεια και το κλίμα, ενώ ως επιμέρους στόχους το πρόγραμμα έχει: i) να δημιουργήσει αποτελεσματικές και παραγωγικές ομάδες αμοιβαίας εκμάθησης μεταξύ Περιφερειακών και Τοπικών Οργανισμών, εντός και εκτός των εταίρων του προγράμματος, προκειμένου να διασφαλιστεί η ανταλλαγή γνώσης και εμπειριών και ii) να εξασφαλίσει συνεργασίες που θα ενθαρρύνουν την αμοιβαία κατανόηση των ζητημάτων, των καταστάσεων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο καθένας με στόχο την ανταλλαγή ιδεών, εναλλακτικών και λύσεων. Στα πλαίσια του εν λόγω Προγράμματος, η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ παρείχε τη δυνατότητα σε στελέχη των Δήμων – μελών της, καθώς και σε στελέχη του Δικτύου, να παρακολουθήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα και να συμμετέχουν σε αντίστοιχες ομάδες εργασίας πάνω σε καινοτόμες λύσεις χρηματοδότησης βιώσιμων ενεργειακών έργων και δράσεων για το κλίμα και ιδίως σε σχέση με το καινοτόμο εργαλείο των Συμβάσεων Ενεργειακής Απόδοσης (Σ.Ε.Α).

❖ **«C-TRACK 50 - Putting Regions on Track for Carbon Neutrality by 2050»** (Φορέας Χρηματοδότησης: Horizon 2020).

Σκοπός του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «C-Track 50» είναι η κινητοποίηση και η στήριξη των Τοπικών Κοινοτήτων στο σχεδιασμό Σχεδίων Δράσης για το κλίμα και την ενέργεια, προκειμένου να επιτευχθεί ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και ανθρακική ουδετερότητα μέχρι το 2050. Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ ενημέρωσε τους Δήμους που συμμετέχουν στο Δίκτυο της για τις δυνατότητες του συγκεκριμένου Ευρωπαϊκού έργου, ενώ βοήθησε στην τελική επιλογή των Δήμων που τελικά συμμετείχαν, όπως ο Δήμος Βάρης Βούλας Βουλιαγμένης και ο Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης. Σε αυτά τα πλαίσια διοργανώθηκαν συναντήσεις εργασίας που αφορούσαν: i) στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας στον μακροπρόθεσμο ενεργειακό σχεδιασμό, ii) στη διατύπωση προτεραιοτήτων πολιτικής για τους Δήμους και τις Περιφέρειες για το 2050 και iii) στον προσδιορισμό των βασικών δράσεων που προτίθενται να υλοποιήσουν οι Δήμοι για το κλίμα και την ενέργεια.

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.»**

Αντικείμενο της Προγραμματικής είναι η υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας στη σύνταξη φακέλων για την ωρίμανση αναπτυξιακών έργων που αφορούν στα εξής:

- Αρχιτεκτονική μελέτη για την κατασκευή νέου κτιρίου του 1ου Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Καλαμάτας
- Στατική μελέτη ανέγερσης νέου κτιρίου 1ου Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Καλαμάτας.
- Μελέτη Ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και ενεργειακής απόδοσης για την ανέγερση νέου κτιρίου 1ου Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Καλαμάτας
- Εκπόνηση γεωτεχνικής έρευνας και μελέτης για το έργο ανέγερσης νέου κτιρίου 1ου Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Καλαμάτας.
- Αρχιτεκτονική μελέτη για τη μετεγκατάσταση της Σχολής Χορού σε αίθουσες του Μεγάρου Χορού.
- Μελέτη ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων διαμόρφωσης χώρου στο Μέγαρο Χορού Καλαμάτας για τη στέγαση της Σχολής Χορού
- Πράξη αναλογισμού οδού Παλλιγγενεσίας.
- Πράξη αναλογισμού οδού Θεμιστοκλέους.
- Πράξη αναλογισμού οδού Σταδίου & Μεγάλου Αλεξάνδρου.
- Πράξη Εφαρμογής οδού Σαλαμινομάχων & Νηπιαγωγείου.
- Μελέτη Ενεργειακής αναβάθμισης 18ου Δημοτικού Σχολείου.
- Μελέτη Στατικής Επάρκειας 18ου Δημοτικού Σχολείου.
- Εκπόνηση μελετών στατικής επάρκειας κερκίδων γηπέδων ποδοσφαίρου Δήμου Καλαμάτας
- Εκπόνηση μελετών στατικής επάρκειας γεφυρών οδού Ναυαρίνου.
- Σύνταξη Μελετών διαμόρφωσης χώρου για τη δημιουργία Πράσινου Σημείου.
- Τοπογραφική αποτύπωση περιοχών του Ταυγέτου που έχουν πληγεί από θεομηνία.

❖ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ».

Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης είναι η υποστήριξη των Υπηρεσιών του Δήμου Κορινθίων στη σύνταξη των κάτωθι πράξεων:

- Καταχώρηση στο Εθνικό Κτηματολόγιο της Πράξης Εφαρμογής του σχεδίου πόλεως “Αγία Άννα – Συνοικισμός”, με σκοπό να μπορέσει να ολοκληρώσει το σχέδιο πόλης της περιοχής Αγία Άννα – Συνοικισμός και να δύναται να αποδώσει τους προβλεπόμενους κοινοχρήστους χώρους και
- Σύνταξη Πράξης Αναλογισμού Αποζημιώσεων ένθεν και ένθεν του ρέματος Ξηριά της κοινότητας Κορίνθου από την οδό Γ. Παπανδρέου έως την οδό Πατρών» με σκοπό να μπορέσει να αποδώσει τους προβλεπόμενους κοινόχρηστους χώρους στον ποταμό Ξηριά.

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ (ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΟΡΙΝΘΟΥ)».**

Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης είναι η υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου Κορινθίων στην ωρίμανση του αναπτυξιακού έργου της ανέγερσης Μουσικού Σχολείου Κορίνθου και στην εκτέλεση όλων των απαιτούμενων εργασιών και μελετών. Η συμβουλευτική, υλική και οικονομικο-τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου περιλαμβάνει τον από κοινού σχεδιασμό, σύνταξη και υλοποίηση, μετά των απαιτούμενων συμβουλευτικών και τεχνικών υπηρεσιών και εργασιών του έργου που αφορά στην εκπόνηση μελετών για την ανέγερση κτιρίου στέγασης του Μουσικού Σχολείου Κορίνθου (Γυμνάσιο και Λύκειο).

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΜΕΣΣΗΝΗΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ».**

Αντικείμενο της Προγραμματικής είναι η συμβουλευτική, υλική και οικονομικο-τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου Μεσσήνης, με σκοπό την ωρίμανση των αναπτυξιακών έργων της Προγραμματικής Σύμβασης, ως και την υποστήριξη των Υπηρεσιών του Δήμου στην εκτέλεση όλων των απαιτούμενων εργασιών και μελετών για τα εξής έργα:

- Αναβάθμιση Δημοτικού γηπέδου ποδοσφαίρου Τ.Κ. Ανδρούσας
- Ενεργειακή αναβάθμιση τεσσάρων σχολείων – Έκδοση άδειας νομιμοποίησης ενός σχολείου
- Επανακαθορισμός της περιοχής ΛΠ3 του Γ.Π.Σ. Μεσσήνης

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ Φ.Ο.Δ.Σ.Α. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ».**

Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης είναι η συνεργασία της ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΠΟΛΗΣ με το Φορέα Διαχείρισης Σύμμεικτων Αποβλήτων Πελοποννήσου για το έργο της διαχείρισης των απορριμμάτων της Πελοποννήσου, με δεδομένη και τη σύμβαση με ανάδοχο εταιρία, για την κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων στην Πελοπόννησο. Σκοπός της σύμβασης είναι η από κοινού διαμόρφωση και άσκηση

πολιτικής για την πιο ορθολογική, λειτουργική και αποδοτική διαχείριση των στερεών αποβλήτων της περιφέρειας Πελοποννήσου, στο πλαίσιο της Σύμπραξης Δημοσίου – Ιδιωτικού Φορέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) και του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων, με τη συμπλήρωση των απαιτούμενων πρόσθετων Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, την εξεύρεση χρηματοδότησης για την κατασκευή τους και την τεχνική υποστήριξη του εν λόγω έργου για την εξυπηρέτηση του κοινού στόχου των μερών για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, ως και για τη διασφάλιση της αιφόρου ανάπτυξης. Βάσει της προγραμματικής αυτής συμβάσεως η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ ανέλαβε το σχεδιασμό, την εκπόνηση των μελετών και την ολοκλήρωση των ενεργειών αδειοδότησης των περιφερειακών σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων (Σ.Μ.Α) της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΥΛΟΥ – ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «Α΄ ΦΑΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΥΛΟΥ – ΝΕΣΤΟΡΟΣ».**

Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης είναι η συμβουλευτική, υλική και οικονομικο-τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου Πύλου – Νέστορος για τον από κοινού σχεδιασμό, σύνταξη και εκτέλεση των απαιτούμενων εργασιών και μελετών που αφορούν σε:

- Οριοθέτηση του οικισμού Ρωμανού, με βάση το Π.Δ του 1985.
- Οριοθέτηση του οικισμού Ευαγγελισμού, με βάση το Π.Δ του 1985.
- Τροποποίηση υφιστάμενου σχεδίου πόλεως Πύλου, διόρθωση ασυμφωνιών και εφαρμογή επί του εδάφους.

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΕΡΓΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΡΠΑΘΟΥ».**

Η Προγραμματική Σύμβαση αφορά στην υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου Καρπάθου στην εκτέλεση όλων των απαιτούμενων εργασιών και μελετών για:

- Τη μελέτη αποχέτευσης της τοπικής κοινότητας Σπόων – Αγίου Νικολάου.
- Τη μελέτη αποχέτευσης της τοπικής κοινότητας Σπόων (αποχέτευση και αγωγοί μεταφοράς προς ΕΕΛ).
- Τη μελέτη διάθεσης λυμάτων του οικισμού Διαφανίου.
- Τη μελέτη διάθεσης λυμάτων του οικισμού Ολύμπου.
- Τη μελέτη διάθεσης λυμάτων οικισμού Λευκού Κοινότητας Μεσοχωρίου.

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΟΙΧΑΛΙΑΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΟΙΧΑΛΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Ο.Τ.Α. Β' ΔΡΑΣΗ» .**

Η Προγραμματική Σύμβαση αφορά στην υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου Οιχαλίας και στην εκτέλεση όλων των απαιτούμενων εργασιών και μελετών, που αφορούν:

- Μελέτη ανακατασκευής Πατρικής Οικίας Μαρίας Κάλλας.
- Μελέτη κατασκευής αποδυτηρίων στο Διαβολίτσι.
- Μελέτες κατασκευής αιθουσών στο Γυμνάσιο - Λύκειο Μελιγαλά.
- Μελέτες για ανάπλαση-ανακατασκευή Μπεζεστενίου και περιβάλλοντος χώρου.
- Εικονικός Ενεργειακός Συμψηφισμός

❖ **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΛΜΥΡΟΥ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ «ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΕΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΛΜΥΡΟΥ».**

Αντικείμενο της Προγραμματικής είναι η υποστήριξη των υπηρεσιών του Δήμου Αλμυρού στη σύνταξη φακέλων για την ωρίμανση αναπτυξιακών έργων (εκπόνηση των απαιτούμενων τεχνικών μελετών και σύνταξη των Τευχών Δημοπράτησης) που αφορούν στα κάτωτι:

- Κλειστό Γυμναστήριο Αλμυρού
- Παιδικοί Σταθμοί (κτιριακές επεμβάσεις)
- Κυκλικοί κόμβοι
- Ενεργειακές αναβαθμίσεις κτιρίων κι εγκαταστάσεων
- Τοπογραφικά διαγράμματα για ανάγκες Δήμου
- Αγροτική οδοποιία
- Ηλεκτρομηχανολογικές μελέτες για ανάγκες Δήμου.

❖ **ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΔΗΜΟ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ** με αντικείμενο τη «Συνεργασία του Δήμου Μεγαλόπολης και της Βιώσιμης Πόλης για τη δημιουργία κέντρου εφαρμογής πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη ενεργειακή μετάβαση, την αποκατάσταση του περιβάλλοντος από τα δυσμενή αποτελέσματα της χρήσης πηγών ενέργειας, την εφαρμογή της μείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος, με βάση τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την εξοικονόμηση ενέργειας, μέσω της αξιοποίησης

ευρωπαϊκών κονδυλίων, άλλα και οποιονδήποτε άλλων πόρων για υλοποίηση προτάσεων και έργων». Αντικείμενο του Μνημονίου Συνεργασίας αποτελεί, ειδικότερα, η υποστήριξη και εκπροσώπηση ενώπιον όλων των αρμοδίων αρχών στην Ελλάδα και την Ευρώπη του Δήμου Μεγαλόπολης στη σύνταξη, υποβολή και υλοποίηση προτάσεων που θα εστιάζουν σε θέματα ενεργειακής μετάβασης, εξοικονόμησης ενέργειας, καινοτομίας και βιώσιμης ανάπτυξης με ταυτόχρονη εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της κοινωνικής συνοχής. Βάσει του Μνημονίου Συνεργασίας, η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ έχει αναλάβει την οργάνωση και λειτουργία κέντρου εφαρμογής πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη ενεργειακή μετάβαση, την αποκατάσταση του περιβάλλοντος από τα δυσμενή αποτελέσματα της χρήσης πηγών ενέργειας, την εφαρμογή της μείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος με βάση τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εξοικονόμηση ενέργειας.

3.4. Αξιολόγηση της έρευνας: Οι τρόποι παρέμβασης και η αποτίμηση της συνεισφοράς του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» στην υποβοήθηση του έργου των Δήμων - μελών του για την επίτευξη βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης.

Όπως προαναφέρθη (κεφάλαιο 2.2), ένα βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι Ελληνικοί Δήμοι στην προσπάθειά τους για το σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών πολιτικών με γνώμονα τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, είναι η έλλειψη τεχνογνωσίας, η μειωμένη δηλαδή τεχνική τους επάρκεια, στην οποία συντείνει καθοριστικά το γεγονός ότι, ειδικά οι μικροί και μικρομεσαίοι Δήμοι, δε διαθέτουν ούτε επαρκές σε αριθμό, ούτε εξειδικευμένο και κατάλληλα εκπαιδευμένο στελεχιακό δυναμικό, όπως μηχανικούς, μελετητές, νομικούς κ.λ.π.. Αποτέλεσμα αυτού είναι το ήδη υπάρχον προσωπικό να αναλώνεται στην υποστήριξη των τρεχουσών υπηρεσιακών αναγκών και να μη μπορεί -εκ των πραγμάτων- να εργαστεί πάνω στο σχεδιασμό και την υλοποίηση βιώσιμων και καινοτόμων αναπτυξιακών έργων ή στην εξεύρεση και αξιοποίηση των κατάλληλων γι' αυτά διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις, είναι δύσκολο για τις Τεχνικές Υπηρεσίες των Δήμων αυτών να προετοιμάσουν ακόμη και την προκήρυξη ή την εκπόνηση μελετών για τα αντίστοιχα έργα, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορέσουν οι Δήμοι να προϋπολογίσουν και να «οριοθετήσουν» τα αναπτυξιακά έργα που είναι αναγκαία για την περιοχή τους.⁸⁵ Επίσης, η ανεπαρκής δικτύωση των Δήμων αυτών και η δυσκολία που εμφανίζουν στο να συγκροτήσουν τις απαιτούμενες τεχνικές ομάδες και να εντοπίσουν τους κατάλληλους συνεργάτες⁸⁶, που θα τους βοηθήσουν στην εξεύρεση των κατάλληλων χρηματοδοτικών Προγραμμάτων και στην επιτυχημένη υποβολή προτάσεων για χρηματοδότηση από Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Εθνικά Προγράμματα Χρηματοδότησης, δυσχεραίνουν σημαντικά την από μέρους τους υλοποίηση αναπτυξιακών έργων στις περιοχές της αρμοδιότητάς τους που θα προωθούν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και θα είναι εναρμονισμένα με την οικεία εθνική και ευρωπαϊκή στρατηγική.

Οι παρεμβάσεις του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» έγκεινται στην προσπάθεια αντιμετώπισης αυτών ακριβώς των δυσκολιών, το οποίο και επιτυγχάνει μέσω της **συνεχούς** ενημέρωσης των μελών του σχετικά με τη δυνατότητα υλοποίησης δράσεων και των πηγών χρηματοδότησής τους, της τεχνικής υποστήριξής τους για την προετοιμασία και κατάθεση

⁸⁵ Από συνέντευξη με κ. Δ. Καφαντάρη (12/2/2021).

⁸⁶ Από συνέντευξη με κ. Δ. Καφαντάρη, ο.π.

προτάσεων έργων προς χρηματοδότηση, της εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών (τις οποίες οι Δήμοι δεν είναι εύκολο να τις υλοποιήσουν μόνο με την Τεχνική Υπηρεσία τους ή είναι πολύ χρονοβόρα και περίπλοκη διαχειριστικά η διαδικασία για να τις υλοποιήσουν με αναδόχους), της ωρίμανσης έργων κ.ο.κ.. Ειδικότερα, σ' ότι αφορά το πεδίο της υποβοήθησης των Δήμων - μελών του Δικτύου για την ανεύρεση και αξιοποίηση διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων, οι παρεμβάσεις του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» συνίστανται στην καταγραφή -σε ετήσια βάση- όλων των πηγών χρηματοδότησης και όλων των διαθέσιμων Ευρωπαϊκών και Εθνικών Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων και στη συνέχεια, έχοντας δημιουργήσει ένα «προφίλ» για κάθε Δήμο – μέλος του, εντοπίζει, σε συνεργασία και με άλλους πιθανούς φορείς που μπορεί να εμπλακούν σε μία πρόταση, ποιοι είναι οι κατάλληλοι Δήμοι που θα συγκροτήσουν μία ομάδα διεκδίκησης χρηματοδότησης. Ακολούθως, συγκροτεί ομάδα υλοποίησης, η οποία συμμετέχει στη σύνταξη και υποβολή της πρότασης χρηματοδότησης και εντοπίζει τους κατάλληλους ευρωπαϊκούς εταίρους για την προώθησή της. Σε πολλές δε περιπτώσεις, η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ, λόγω ακριβώς της ελκυστικότητάς της ως ευέλικτου και αποτελεσματικού φορέα εκπροσώπησης των Δήμων- μελών της, καλείται από μεγάλους ευρωπαϊκούς φορείς που οργανώνουν υποβολές προτάσεων να συμμετάσχει σ' αυτές, εκπροσωπώντας τους κατάλληλους Δήμους.⁸⁷ Συν τοις άλλοις, το Δίκτυο συμβάλλει και στον αναπτυξιακό προγραμματισμό των Δήμων - μελών του και μάλιστα έχει σε ορισμένες περιπτώσεις και την ευθύνη για τη σύνταξη και συγκρότηση του επιχειρησιακού τους προγράμματος. Ως εκ τούτου υποδεικνύει και υποστηρίζει τους Δήμους – μέλη του στο να προγραμματίσουν δράσεις και έργα, που είναι σε συμβατότητα με την Ατζέντα 2030 του Ο.Η.Ε και τα οποία θα τύχουν ευκολότερα χρηματοδότησης από τον κρατικό ή τον Ευρωπαϊκό προϋπολογισμό.⁸⁸

Εξάλλου, τα έργα, τα οποία αναπτύσσει η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» είναι, όπως διαφάνηκε (κεφ. 3.1 και 3.2), στην ολότητά τους προσανατολισμένα στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης που προβλέπονται στην «Ατζέντα 2030» του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και αφορούν -για παράδειγμα- την ανάπτυξη «πράσινων σημείων» για την ανακύκλωση των απορριμμάτων, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στο βιώσιμο τουρισμό, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην έξυπνη διαχείριση ενέργειας και τη μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος κ.ο.κ.

⁸⁷ Από συνέντευξη με κ. Ι. Γεώργιζα, ο.π

⁸⁸ Από συνέντευξη με κ. Ι. Γεώργιζα, ο.π

Έχοντας υπ' όψη τα ανωτέρω, η αποτίμηση της μέχρι σήμερα συνεισφοράς του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» στην υλοποίηση έργων και δράσεων που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο και συμπεριλαμβάνονται στον αναπτυξιακό προγραμματισμό των Δήμων – μελών του (όπως αυτά αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4) αποδεικνύεται σημαντική, καθόσον το Δίκτυο -ήδη στα πρώτα 5 περίπου χρόνια λειτουργίας του- έχει συμβάλει δυναμικά στην πραγματοποίηση των τεχνικών τους προγραμμάτων και στην επίτευξη μέρους των αναπτυξιακών τους στόχων στους τομείς που σχετίζονται με τη Βιώσιμη ανάπτυξη και την Κυκλική Οικονομία. Για το σκοπό αυτό, έχει συμμετάσχει σε πλήθος ιδιαίτερα σημαντικών Εθνικών και Ευρωπαϊκών projects, που έχουν ως επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία και έχει συνάψει δεκάδες προγραμματικές συμβάσεις με Δήμους - μέλη του, μέσω των οποίων έχει πραγματοποιήσει πολλές μελέτες και διαδικασίες ωρίμανσης για βιώσιμα και καινοτόμα αναπτυξιακά έργα κι έχει καταθέσει για λογαριασμό τους μεγάλο αριθμό (περί τις 60) προτάσεων έργων για χρηματοδότηση, πολλά από τα οποία έχουν αρχίσει να υλοποιούνται και κάποια από αυτά έχουν, μάλιστα, προλάβει να ολοκληρωθούν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, κύριος σκοπός της εργασίας αυτής ήταν να διερευνηθεί η διασύνδεση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. και η συμβολή των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών στην υλοποίηση των Σ.Β.Α σε τοπικό επίπεδο. Τα βασικότερα συμπεράσματα που προέκυψαν από το συνδυασμό του θεωρητικού και του εμπειρικού μέρους της παρούσας εργασίας αναπτύσσονται στην πρώτη και τη δεύτερη ενότητα του Κεφαλαίου αυτού⁸⁹, ενώ στην τρίτη ενότητα παρατίθενται κάποιες αρχικές σκέψεις/προτάσεις αναφορικά με το απαιτούμενο πλαίσιο προϋποθέσεων, προκειμένου η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση να είναι σε θέση να εφαρμόσει αποτελεσματικότερα τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε.

4.1. Ο καθοριστικός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την προώθηση σε τοπικό επίπεδο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της «Ατζέντα 2030» του Ο.Η.Ε. και η συμβολή των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών στην υλοποίηση των Σ.Β.Α σε τοπικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τη θεωρητική ανάλυση που προηγήθηκε (κεφ.1), η βιώσιμη ανάπτυξη αφορά την εξισορρόπηση διαφορετικών και συχνά ανταγωνιζόμενων αναγκών σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Ανταποκρίνεται δε στην ικανοποίηση των αναγκών της παρούσας γενιάς ανθρώπων, χωρίς να διακυβεύονται οι δυνατότητες των μελλοντικών γενεών ως προς την ικανοποίηση των δικών τους αναγκών. Η επείγουσα ανάγκη μιας βαθιάς μεταβολής των μη βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής αναγνωρίστηκε, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, ευρέως από τα κράτη μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και, συνεπεία αυτού, πραγματοποιήθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο σειρά συντονισμένων δράσεων για την οικοδόμηση ενός βιώσιμου μέλλοντος, μέσω και της υιοθέτησης ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης, με σημαντικότερες την «Ατζέντα 21» και την «Ατζέντα 2030», με την τελευταία να εισάγει ένα πλαίσιο Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α) ως ένα ισχυρό εργαλείο για την προώθηση της αειφορίας στον πλανήτη με ολιστικό τρόπο. Πράγματι,

⁸⁹ Τα συμπεράσματα, ως προς το ζήτημα της αξιοποίησης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την υλοποίηση έργων βιώσιμης ανάπτυξης και ο ρόλος που δύναται να διαδραματίσουν τα Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών ως προς αυτό, κρίθηκε σκόπιμο να αναπτυχθούν σε ιδιαίτερη ενότητα -τη δεύτερη- λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του ζητήματος αυτού και της επίκαιρης φύσης του.

οι 17 Σ.Β.Α και οι σχετικοί 169 επιδιωκόμενοι παγκόσμιοι στόχοι της Ατζέντα 2030 του Ο.Η.Ε. καλύπτουν τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της αειφόρου ανάπτυξης με ισορροπημένο τρόπο και, ως εκ τούτου, επιτρέπουν στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να τις αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα, αξιοποιώντας τις συνέργειες και τις διασυνδέσεις, και λαμβάνοντας υπόψη τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις αυτών των δεσμών.⁹⁰ Βάσει των παγκόσμιων αυτών συμφωνιών, τα κράτη ανέλαβαν την υποχρέωση να επαναπροσδιορίσουν την αναπτυξιακή τους στρατηγική στην κατεύθυνση των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης, λαμβάνοντας συγκεκριμένα μέτρα για μια σειρά από εξαιρετικής σημασίας περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα. Στα πλαίσια αυτά, η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και άλλοι παγκόσμιοι Οργανισμοί, έχει αναγάγει ως κεντρικό στόχο της πολιτικής της την προσπάθεια για επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, ενσωματώνοντας τους Σ.Β.Α. σε όλες τις σχετικές πολιτικές της, ενώ έχει δεσμευτεί να πρωτοστατήσει στις προσπάθειες εφαρμογής των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Για την Ελλάδα, η προώθηση και εξασφάλιση της βιωσιμότητας αποτελεί πλέον ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της εγχώριας αναπτυξιακής πολιτικής της και -κατά την τελευταία ιδίως εικοσαετία- έχουν γίνει βήματα προόδου προς αυτήν την κατεύθυνση, όμως, με δεδομένο ότι οι επιδόσεις της στην υλοποίηση των Σ.Β.Α παραμένουν από τις χαμηλότερες μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αυτονόητο ότι πρέπει ακόμη πολλά να γίνουν.

Περαιτέρω, όπως προέκυψε από τη θεωρητική ανάλυση στο κεφάλαιο 2 της παρούσας εργασίας, η προσπάθεια για την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης αποτελεί κοινή ευθύνη σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης, των πολιτών, της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα και, δεδομένου ότι η πρόοδος σε έναν τομέα δημιουργεί θετικά πλεονάσματα σε άλλους τομείς, απαιτείται τόσο συνοχή στον σχεδιασμό των οικείων στρατηγικών και την εφαρμογή των πολιτικών, όσο και τον συντονισμό διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, καθώς και μη κρατικών φορέων. Όμως, ο ποικίλος χαρακτήρας των προκλήσεων που σχετίζονται με την αειφόρο ανάπτυξη απαιτεί συχνά λύσεις που είναι προσαρμοσμένες στις εδαφικές ιδιαιτερότητες, ανάγκες και ικανότητες κάθε τόπου. Σε αντίθεση δε με τις πολιτικές που είναι «χωρικά τυφλές», μια περιφερειακή πολιτική δύναται να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα τη ποικιλομορφία των οικονομικών, κοινωνικών, δημογραφικών, θεσμικών και γεωγραφικών

⁹⁰ Ο.Ο.Σ.Α (2020), Σύνθεση Έκθεσης με τίτλο «Μια εδαφική προσέγγιση στους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης (Διαθέσιμο στο https://read.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/a-territorial-approach-to-the-sustainable-development-goals_e86fa715-en#page11) [πρόσβαση 2/4/2021]

συνθηκών μεταξύ των πόλεων και των περιφερειών, να αξιοποιήσει το ενδογενές αναπτυξιακό δυναμικό κάθε περιοχής και να χρησιμοποιήσει ένα ευρύ φάσμα μέσων και δράσεων, όπως στοχευμένες επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και σε υποδομές. Δεδομένου, μάλιστα, ότι οι Ο.Τ.Α έχουν βασικές ευθύνες σε πολιτικές που είναι κεντρικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ευημερία των ανθρώπων και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την υγεία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη, τις μεταφορές, τις υποδομές, την ενέργεια και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, καθώς και ότι διαχειρίζονται ένα σημαντικό μερίδιο των δημόσιων επενδύσεων, που είναι κρίσιμο για τη διοχέτευση της απαιτούμενης για την υλοποίηση των Σ.Β.Α χρηματοδότησης, ο ρόλος τους για την επίτευξη αειφορίας σε τοπικό επίπεδο καθίσταται όντως καθοριστικός, αφού οι Ο.Τ.Α:

- ✓ έχουν ευρεία πεδία δράσης και τομείς αρμοδιότητας που άπτονται της βιώσιμης ανάπτυξης και επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής των πολιτών (όπως χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία υποδομών και εγκαταστάσεων με σημαντικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, διαχείριση απορριμμάτων, αξιοποίηση ήπιων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συστήματα αστικής κινητικότητας, διαχείριση δικτύων υδάτων κ.λ.π),
- ✓ σχεδιάζουν και προγραμματίζουν την κατεύθυνση ανάπτυξης των περιοχών που υπάγονται στην χωρική τους αρμοδιότητα,
- ✓ διαχειρίζονται μεγάλα τμήματα του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος,
- ✓ αντιπροσωπεύουν την τοπική κοινωνία και συνιστούν την εγγύτερη προ τους πολίτες αρχή και για το λόγο αυτό μπορούν να τους επηρεάσουν και να τους κινητοποιήσουν, μέσω ενημερωτικών εκστρατειών και προβολής «καλών πρακτικών», αλλά και να ενθαρρύνουν τη συνεργασία όλων των φορέων τις τοπικής κοινωνίας και τις συναινετικές διαδικασίες,
- ✓ λειτουργούν ταυτόχρονα ως καταναλωτές, προμηθευτές και εργοδότες,
- ✓ διαθέτουν άμεση πείρα και πολύτιμες γνώσεις όσον αφορά την τοπική ανάπτυξη, την αποκέντρωση και την ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης.

Περαιτέρω, όπως διαφαίνεται από την Ατζέντα 2030 του Ο.Η.Ε και τις στρατηγικές της Ε.Ε. και άλλων παγκόσμιων Οργανισμών που έχουν ενσωματώσει τις αρχές της, οι Σ.Β.Α αποτελούν ένα βασικό εργαλείο για την προώθηση και την εφαρμογή -συν τοις άλλοις- ενός νέου παραδείγματος τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης για την προώθηση της αειφορίας σε πόλεις και περιοχές, καθώς μπορεί να βοηθήσει αυτές να αντιμετωπίσουν κοινωνικούς και οικονομικούς τους στόχους επιδιώκοντας παράλληλα τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους τους. Όμως, η εξειδίκευση, εφαρμογή και υλοποίηση των Στόχων της Βιώσιμης

Ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο και τελικώς η στροφή των τοπικών κοινωνιών προς ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης δεν είναι κάτι που μπορεί να πραγματοποιηθεί αυτόματα. Αντίθετα, αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα για τις Τοπικές Αρχές, καθόσον απαιτεί εκπαίδευση, διαχειριστική και οργανωτική ικανότητα, τεχνική υποστήριξη, σχεδιασμό και εφαρμογή από τους Ο.Τ.Α των κατάλληλων πολιτικών και δράσεων. Ειδικά στην Ελληνική περίπτωση, οι δυσκολίες και οι προκλήσεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση στο πεδίο αυτό είναι μεγάλες και έγκεινται μεταξύ άλλων:

- στην ελλιπή ενημέρωση, κατάρτιση και εκπαίδευση ως προς τους στόχους και τις διαδικασίες εφαρμογής των Σ.Β.Α. τόσο των εργαζομένων (με σχετικό αντικείμενο εργασίας) στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, όσο και των αιρετών,
- στο διαχρονικό πρόβλημα της σύγχυσης και αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα δύο επίπεδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και της ελλιπούς συνεργασίας μεταξύ των ανωτέρω βαθμίδων διακυβέρνησης,
- στην ανεπαρκή χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α από την Κεντρική Διοίκηση,
- στο κρίσιμο ζήτημα της υποστελέχωσης των Ο.Τ.Α,
- στην αργή προσαρμογή της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ψηφιακή εποχή,
- στην έλλειψη υποστηρικτικών μηχανισμών για την ενίσχυση της αναπτυξιακής στρατηγικής των Ο.Τ.Α με γνώμονα τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και την τεχνική υποβοήθησή τους στην υποβολή προτάσεων, εκθέσεων και μελετών που θα επιτρέψουν την πρόσβασή τους σε κρίσιμες για την υλοποίηση των Σ.Β.Α χρηματοδοτήσεις,

Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και συνεργειών μεταξύ των Τοπικών Αρχών, τόσο σε εθνικό, όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο, καθίσταται αδήριτη ανάγκη, καθόσον παρέχει στους Ο.Τ.Α. ένα πλαίσιο για τη βελτίωση των διοικητικών τους ικανοτήτων στη διαχείριση και επίλυση των σύγχρονων αστικών προβλημάτων, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους και τη βελτίωση των αναπτυξιακών τους προοπτικών. Τα Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών δύνανται να διαδραματίζουν ως προς αυτό ουσιαστικό ρόλο, καλύπτοντας το κενό στη δικτύωση και τη συνεργασία των Ο.Τ.Α, τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό/διεθνές επίπεδο, συμβάλλοντας στον καλύτερο συντονισμό τους στα διάφορα προγράμματα εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και παρέχοντας επιτυχώς τεχνική υποστήριξη στους Ο.Τ.Α - μέλη τους για την εξυπηρέτηση αναπτυξιακών τους στόχων στους τομείς που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία και -εν τέλει- για την προαγωγή του τοπικού δημοσίου συμφέροντος. Ως συμπέρασμα, τα Δίκτυα Δήμων και

Περιφερειών αποτελούν αξιόλογους μοχλούς εξωστρέφειας και ανάπτυξης με όρους βιωσιμότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθόσον προωθούν:

- ✓ τη δικτύωση, την ανάπτυξη συνεργειών -τόσο εγχώρια, όσο και διασυνοριακά- και την εμπέδωση κουλτούρας θεσμικής εξωστρέφειας στα μέλη τους,
- ✓ την ενίσχυση της θέσης και της επιρροής των Ο.Τ.Α - μελών τους, μέσα από την ένωση δυνάμεων με άλλους Ο.Τ.Α και δημόσιους φορείς,
- ✓ τη συντονισμένη και από κοινού δράση και συνεργασία με άλλους Ο.Τ.Α, με επιστημονικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες Ο.Τ.Α, καθώς και με θεσμοθετημένα όργανα της Ε.Ε και διεθνών οργανισμών.
- ✓ την επιστημονική έρευνα με στόχο τον σχεδιασμό βιώσιμων και καινοτόμων προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση των αναπτυξιακών προβλημάτων των μελών τους και τη δημιουργία βάσης δεδομένων με την καταγραφή, επεξεργασία, ανάλυση και έρευνα των παραγόντων που επηρεάζουν το επίπεδο ανάπτυξης των επιμέρους Ο.Τ.Α που συμμετέχουν στο δίκτυο,
- ✓ την ενίσχυση της οργανωτικής και διαχειριστικής ικανότητας των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α μέσω της απόκτησης τεχνογνωσίας και εμπειρίας και τον εντοπισμό, τη μεταφορά και την εφαρμογή «καλών πρακτικών»,
- ✓ την ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης των Ο.Τ.Α. από εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους, τις προσκλήσεις και τα προγράμματα για την υλοποίηση βιώσιμων και καινοτόμων έργων ανάπτυξης.
- ✓ την τεχνική υποστήριξη των μελών τους για την προετοιμασία, διεκδίκηση και υλοποίηση αναπτυξιακών έργων που προάγουν την αειφορία και τη συμμετοχή των μελών τους σε προγραμματικές συμβάσεις με αντικείμενα όπως ο σχεδιασμός αναπτυξιακών έργων τοπικού και περιφερειακού ενδιαφέροντος, η εκπόνηση των αναγκαίων μελετών, η ωρίμανση και η υλοποίηση έργων βιώσιμης ανάπτυξης και κυκλικής οικονομίας,
- ✓ την ενημέρωση, κατάρτιση και εκπαίδευση στελεχών και αιρετών των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α σε θέματα νέων τεχνολογιών και χρηματοδοτικών εργαλείων.

Περαιτέρω, όπως διαφάνηκε κι από την έρευνα, οι τομείς στους οποίους τα δίκτυα αυτά κατ' εξοχήν δραστηριοποιούνται είναι οι τομείς της αειφορίας, της προστασίας του περιβάλλοντος, της κυκλικής και κοινωνικής οικονομίας, της διαχείρισης των απορριμμάτων, της εξοικονόμησης ενέργειας και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της ανάδειξης του πολιτισμού, της τουριστικής και αγροτικής ανάπτυξης και της προώθησης της απασχόλησης. Οι δραστηριότητες τους βρίσκονται, δηλαδή, σε άμεση συνάφεια με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντα 2030 του Ο.Η.Ε., αλλά και των συναφών πολιτικών της Ε.Ε. και της

χώρας μας. Το γεγονός δε αυτό οφείλεται, όχι μόνο στην ολοένα και αυξανόμενη ευαισθητοποίηση όλων των θεσμικών και κοινωνικών φορέων σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας και αειφορίας, αλλά και στο ότι, σε συντριπτικά μεγάλο βαθμό, τα χρηματοδοτικά προγράμματα, Ευρωπαϊκά και Εθνικά, στα οποία «στοχεύουν» τα δίκτυα αυτά είναι προσανατολισμένα στην εκτέλεση έργων και στην παροχή υπηρεσιών που προωθούν την βιώσιμη ανάπτυξη και την καινοτομία. Εν κατακλείδι, τα δίκτυα Δήμων και Περιφερειών αποτελούν «βραχίονα» για το σχεδιασμό και την υλοποίηση βιώσιμων και καινοτόμων έργων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που ενδυναμώνουν την αναπτυξιακή προοπτική της, γι' αυτό και αυτό το νέο -σχετικά- πρότυπο ανάπτυξης σχέσεων και συνεργασιών μεταξύ των πόλεων γνωρίζει μεγάλη διάδοση τα τελευταία χρόνια τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

4.2. Το κρίσιμο «στοίχημα» της αξιοποίησης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την υλοποίηση έργων βιώσιμης ανάπτυξης και ο ρόλος των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών ως προς αυτό.

Όπως αναλύθηκε στο θεωρητικό μέρος της παρούσας εργασίας (κεφ. 2.2) ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Ο.Τ.Α για την υλοποίηση στις περιοχές της χωρικής τους αρμοδιότητας αναπτυξιακών έργων που θα προάγουν τις αρχές της βιωσιμότητας και της αειφορίας και θα είναι εναρμονισμένα με την οικεία εθνική και ευρωπαϊκή στρατηγική στο πεδίο αυτό, είναι η απουσία επαρκούς χρηματοδότησης. Μάλιστα, η πρόσφατη κρίση χρέους στην Ελλάδα περιόρισε κατά 60% περίπου τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους, ενώ από το 2010 δεν έχουν αποδοθεί από το κεντρικό κράτος στους Δήμους θεσμοθετημένοι πόροι που ξεπερνούν τα 13 δις ευρώ⁹¹ και επιπλέον οι κατά καιρούς δεσμεύσεις των κυβερνήσεων να δοθεί νομοθετικά η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α να εισπράττουν απευθείας φόρους όπως ο ΕΝ.Φ.Ι.Α, δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Για το λόγο αυτό η πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις, είτε αυτή προέρχεται από εθνικούς είτε από ευρωπαϊκούς είτε από διεθνείς πόρους, είναι καίριας σημασίας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, προκειμένου να είναι αυτή σε θέση να υλοποιήσει έργα που προωθούν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Ειδικά η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αναπτύχθηκε στο κεφ. 2.5, προσφέρει αρκετές χρηματοδοτικές δυνατότητες, μέσα από προγράμματα που συντονίζονται σε κεντρικό επίπεδο και απευθύνονται στο σύνολο της Ευρωπαϊκής περιφέρειας, όπως είναι τα προγράμματα ΕΣΠΑ με πόρους προερχόμενους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα Προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου ή/και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και προγράμματα που προκηρύσσονται κατευθείαν από τις Βρυξέλλες. Εκτός των Ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων, υπάρχουν όμως και Εθνικά προγράμματα, μέσω των οποίων οι Ο.Τ.Α μπορούν να επιδιώξουν την χρηματοδότησή τους για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων, όπως είναι το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Ε.Π.Α), τα ειδικά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως τα

⁹¹ Από συνέντευξη Γ. Πατούλη, πρώην Προέδρου Κ.Ε.Δ.Ε, στο Αθηναϊκό/Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, δημοσίευση 28/11/2016 (Διαθέσιμη διαδικτυακά στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://kedke.gr/g-patoulis-sto-abe-den-borei-na-yparxei-metarrythmisi-sto-kratos-me-ypochrinatodotisi-ton-dimon/> [πρόσβαση 4/4/2021]).

Προγράμματα «Αντώνης Τρίτσης» και «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ», καθώς και τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης. Όμως, όπως διαφάνηκε, τόσο οι Δήμοι όσο και οι Περιφέρειες συχνά δυσκολεύονται στο να εντοπίσουν τα κατάλληλα γι' αυτούς χρηματοδοτικά εργαλεία και τις ευκαιρίες που παρέχονται και ταιριάζουν στις δυνατότητες κι επιδιώξεις τους, καθώς και να σχεδιάσουν και να καταθέσουν μια ολοκληρωμένη και τεχνικά άρτια πρόταση για ένταξη σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα, ενώ συχνά δε διαθέτουν και αποτελεσματική δικτύωση ώστε να προωθήσουν τις προτάσεις τους. Περαιτέρω, η δυσκολία αυτή καθίσταται ακόμη μεγαλύτερη, λόγω και του γεγονότος ότι σε πολλά χρηματοδοτικά προγράμματα που υποστηρίζονται από την Ε.Ε κι άλλους διεθνείς χρηματοδότες απαιτούνται διαδημοτικές προτάσεις, που προϋποθέτουν τη συνεργασία πολλών Δήμων ή και άλλων φορέων μεταξύ τους, οι οποίοι μπορεί να προέρχονται κι από διαφορετικές χώρες της Ε.Ε ή προτάσεις που αφορούν εξειδικευμένα αντικείμενα ή έχουν ως προαπαιτούμενο ένα ελάχιστο όριο για το μέγεθος του προς ένταξη έργου. Για τους λόγους αυτούς, είναι προαπαιτούμενη η ύπαρξη έντονων συνεργειών και αποτελεσματικού συντονισμού μεταξύ των διαφόρων Δήμων, Περιφερειών και λοιπών φορέων που εμπλέκονται σε μία πρόταση.

Τα Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών, όπως προέκυψε κι από την έρευνα που διενεργήθηκε στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, δύνανται να αποτελέσουν και ως προς τα ζητήματα αυτά ένα αξιόλογο εργαλείο για τα μέλη τους, καθόσον **τα υποστηρίζουν στην προσπάθεια εξεύρεσης χρηματοδοτικών πηγών και τους παρέχουν τεχνική συνδρομή, ώστε να υποβάλλουν προτάσεις για ένταξη έργων σε Εθνικά ή Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα και να μπορέσουν, έτσι, να εκμεταλλευτούν τις παρεχόμενες χρηματοδοτήσεις.** Με τον τρόπο αυτό, οι συμμετέχοντες Ο.Τ.Α μπορούν να υλοποιήσουν αποτελεσματικότερα πολιτικές που ικανοποιούν τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. και -εν τέλει- να πετύχουν τοπική ανάπτυξη με όρους βιωσιμότητας, καθώς και κοινωνική πρόοδο και ευημερία, αφού τελικοί αποδέκτες των προσπαθειών αυτών είναι οι πολίτες, οι οποίοι ωφελούνται τόσο από τα έργα ανάπτυξης που γίνονται στην περιοχή τους, όσο και από την ποιοτικότερη παροχή υπηρεσιών από τους Δήμους και τις Περιφέρειές τους. Πιο αναλυτικά, με βάση την πραγματοποιηθείσα έρευνα, η υποστήριξη/υποβοήθηση των Δικτύων Δήμων και Περιφερειών προς τα μέλη τους, προκειμένου αυτά να «κερδίσουν το στοίχημα» της αξιοποίησης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών ευκαιριών -ιδιαίτερα μέσα στο άκρως ανταγωνιστικό περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης- δύναται να επιτευχθεί μέσω των ακόλουθων ιδίως τρόπων:

- ✓ του σχεδιασμού μίας βάσης δεδομένων, που αναγνωρίζει τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής, καταγράφει και αναλύει τους παράγοντες που επηρεάζουν το επίπεδο ανάπτυξής της και περικλείει ένα εξατομικευμένο αναπτυξιακό σχέδιο για τη βιώσιμη ανάπτυξή της, την αειφόρο εκμετάλλευση των φυσικών της πόρων και τη διατήρηση της ακεραιότητας των οικοσυστημάτων, των τοπίων και της γεωμορφολογίας της.
- ✓ της επιστημονικής και τεχνικής έρευνας και της παρακολούθησης των διεθνών εξελίξεων, εμπειριών και καλών πρακτικών σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης, προστασίας του περιβάλλοντος και κυκλικής οικονομίας και της ενημέρωσης και συμβουλευτικής υποστήριξης των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α σχετικά με τη δυνατότητα υλοποίησης δράσεων και έργων ανάπτυξης που είναι κατάλληλα και ανταποκρίνονται στις ειδικότερες αναπτυξιακές τους ανάγκες και επιδιώξεις, καθώς και των διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησής τους (π.χ. από ευρωπαϊκά προγράμματα, εθνικούς ή ιδιωτικούς πόρους, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κ.λ.π.).
- ✓ της συμβουλευτικής παρέμβασης στον αναπτυξιακό σχεδιασμό των Ο.Τ.Α και στη συγκρότηση του επιχειρησιακού τους προγράμματος, προκειμένου για τη συμπερίληψη δράσεων και έργων που είναι εναρμονισμένα με την οικεία εθνική και ευρωπαϊκή στρατηγική στα πεδία της βιώσιμης ανάπτυξης και της κυκλικής οικονομίας και τυγχάνουν, έτσι, ευκολότερα χρηματοδότησης από τον κρατικό ή τον Ευρωπαϊκό προϋπολογισμό.
- ✓ της σύναψης συμβάσεων (προγραμματικών, δημοσίων κ.λ.π.) με τα μέλη τους, με αντικείμενο είτε το σχεδιασμό έργων, είτε την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών, είτε την ωρίμανση και υλοποίηση έργων βιώσιμης ανάπτυξης που σχετίζονται με προγράμματα που χρηματοδοτούνται από κοινοτικούς ή εθνικούς πόρους.
- ✓ του σχεδιασμού, της προετοιμασίας και της κατάθεσης για λογαριασμό των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α ολοκληρωμένων προτάσεων, προκειμένου για την ένταξη βιώσιμων και καινοτόμων έργων ανάπτυξης σε χρηματοδοτικά προγράμματα.

Επιπρόσθετα, όπως διαφάνηκε από την έρευνα, τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει η δημιουργία Δικτύων Δήμων ή Περιφερειών, σε σχέση με άλλες μορφές διαδημοτικές συνεργασίας, όπως για παράδειγμα οι Σύνδεσμοι Δήμων και οι αναπτυξιακές εταιρείες Ο.Τ.Α, έγκεινται -κατά βάση- στο γεγονός ότι τα Δίκτυα αυτά είναι: i) **εξειδικευμένα**, αφού ένας από τους βασικούς στόχους τους είναι να εντοπίζουν τις κατάλληλες χρηματοδοτικές ευκαιρίες και να προετοιμάζουν και καταθέτουν για λογαριασμό των μελών τους προτάσεις για αξιοποίηση αυτών των χρηματοδοτικών ευκαιριών σε τομείς που έχουν σχέση με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, την Κυκλική Οικονομία, την προστασία του περιβάλλοντος, την Έρευνα και την Καινοτομία

κ.ο.κ., ii) **ευέλικτα**, αφού ενδύονται τη νομική μορφή της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας και ανήκουν στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου, λειτουργώντας με ιδιωτικό - οικονομικά κριτήρια (χωρίς όμως την επιδίωξη του κέρδους, αλλά μόνο της κάλυψης των εξόδων τους). Αποτέλεσμα αυτού είναι να αποφεύγονται σε σημαντικό ποσοστό οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, οι αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων και οι μεγάλες καθυστερήσεις που παρατηρούνται στον δημόσιο τομέα, καθώς και οι χρονοβόρες και περίπλοκες -σε πολλές περιπτώσεις- διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης έργων και υπηρεσιών από τους Ο.Τ.Α, χωρίς -εντούτοις- να δύναται αυτό να θεωρηθεί ότι προκαλεί νόθευση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά των δημοσίων συμβάσεων, αφού το Δίκτυο είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός και iii) με επιχειρησιακή κατεύθυνση, αφού αφενός συνιστούν αναθέτουσες αρχές και μπορούν να διαχειρίζονται, να υλοποιούν και να εκτελούν προγράμματα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, κρατικών ενισχύσεων, καθώς και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, καθώς και να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με άλλους Ο.Τ.Α ή/και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή/και φορείς του δημόσιου τομέα (όπως Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Κ.Ε.Δ.Ε, Σύνδεσμοι Δήμων, Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών, Αναπτυξιακές Εταιρίες κ.λ.π) για το σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων ⁹², αφετέρου δε έχουν τη δυνατότητα, βάσει του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, να συγκροτούν Τεχνική Υπηρεσία, της οποίας τα έξοδα (μισθοδοσία κ.λ.π) καλύπτονται από τα προγράμματα χρηματοδότησης, και η οποία -μεταξύ άλλων- συμβάλλει (μέσω της εκπόνησης μελετών, της ωρίμανσης έργων κ.ο.κ) στην πραγματοποίηση των τεχνικών προγραμμάτων των συμμετεχόντων σ' αυτά Ο.Τ.Α.

⁹² Βάσει της παρ. 2 του άρθρου 68 του Ν. 4735/20

4.3. Το απαιτούμενο πλαίσιο προϋποθέσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης από την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η διατύπωση ενός συγκεκριμένου πλαισίου προϋποθέσεων, προκειμένου οι Δήμοι και οι Περιφέρειες να μπορέσουν αφενός να ενσωματώσουν επιτυχώς τους Σ.Β.Α. στις πολιτικές και δράσεις τους και αφετέρου να επιτύχουν σε μέγιστο βαθμό την υλοποίησή τους, θα ήταν πιθανότατα ένα ενδιαφέρον και χρήσιμο αντικείμενο έρευνας στα πλαίσια μιας μελλοντικής εργασίας. Εντούτοις, κάποιες αρχικές σκέψεις/προτάσεις -έστω και επιγραμματικά- πάνω στο ζήτημα αυτό κρίνεται, εν προκειμένω, σκόπιμη. Έτσι, ως βασικοί παράμετροι προς την κατεύθυνση αυτή θα μπορούσαν να αναφερθούν:

- Η συνεχής βελτίωση και επικαιροποίηση της νομοθεσίας που άπτεται των θεμάτων βιώσιμης ανάπτυξης, κυκλικής οικονομίας και προστασίας του περιβάλλοντος και η συγκρότηση μίας νέας, τολμηρής και με ολιστική προσέγγιση Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που θα εμπεριέχει σαφείς στόχους και δείκτες παρακολούθησης της προόδου που επιδεικνύει η χώρα μας στον τομέα αυτό, θα αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την επίτευξη αειφορίας σε τοπικό επίπεδο και θα προβλέπει την υποχρεωτική εκπόνηση Τοπικών και Περιφερειακών Στρατηγικών για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- Η επιπλέον, συστηματική κατάρτιση και εκπαίδευση στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και τις διαδικασίες εφαρμογής τους, δεδομένου ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση της χώρας μας απέχει πολύ στον τομέα αυτό από τα μέσα ευρωπαϊκά δεδομένα, τόσο σε επίπεδο αιρετών, όσο και σε επίπεδο στελεχικού δυναμικού.
- Η συγκρότηση σε κάθε Ελληνικό Δήμο και Περιφέρεια ενός ειδικού Επιχειρησιακού Προγράμματος για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που θα έχει ως αντικείμενο την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των Σ.Β.Α στις περιοχές της χωρικής τους αρμοδιότητάς τους και θα περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις, μέτρα και χρονοδιάγραμμα που θα πρέπει να υλοποιηθούν, με παράλληλη εγκαθίδρυση ειδικής Επιτροπής Παρακολούθησης, με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, η οποία θα αξιολογεί και θα ελέγχει την πορεία υλοποίησης των έργων, θα παρεμβαίνει με διορθωτικές κινήσεις και θα δημοσιοποιεί Ετήσιες Τοπικές Εκθέσεις/Αξιολογήσεις με την πρόοδο των εργασιών και την πορεία κάλυψης των στόχων.

- Η μεγαλύτερη και συστηματικότερη συμμετοχή των Ελληνικών Δήμων και Περιφερειών στη διαμόρφωση των πολιτικών προσαρμογής στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και στη διαδικασία λήψης των σχετικών αποφάσεων, τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε Εθνικό επίπεδο, καθόσον η άμεση γνώση των τοπικών προβλημάτων και αναγκών που διαθέτουν μπορεί να συμβάλει στην υιοθέτηση αποτελεσματικότερων πολιτικών και στην πρόκριση των καταλληλότερων λύσεων σε ζητήματα που άπτονται της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Η ανάπτυξη του απαραίτητου διάλογου και συντονισμού μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων διακυβέρνησης - Δήμοι, Περιφέρειες, Εθνικές αρχές, Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο- καθώς και των μη κυβερνητικών φορέων και κοινωνικών ομάδων (ιδιωτικός τομέας, κοινωνία των πολιτών κ.ο.κ), προκειμένου να διασφαλιστεί η ενότητα και η συνοχή των εφαρμοζόμενων πολιτικών, όχι μόνο στα αρχικά στάδια, αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής των δράσεων για την υλοποίηση των Σ.Β.Α.
- Η δημιουργία υποστηρικτικών μηχανισμών, τόσο από διεθνείς οργανισμούς όπως ο Ο.Η.Ε, όσο και από την Ε.Ε και από εθνικούς οργανισμούς, για την ενίσχυση της στρατηγικής των Ελληνικών Ο.Τ.Α και τη δυνατότητα αξιοποίησης σύγχρονων επιστημονικών εργαλείων και την ανάπτυξη τεχνικών γνώσεων και εργαλείων για την υλοποίηση των Σ.Β.Α σε τοπικό επίπεδο.
- Η αξιοποίηση και ενδυνάμωση των διεθνών σχέσεων και συμμετοχών της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε διεθνή και ευρωπαϊκά fora, προκειμένου για την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών σε ζητήματα που άπτονται της τοπικής βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και η στενότερη συνεργασία της με διεθνείς κοινότητες και οργανώσεις δικτύων με σχετικά πεδία δράσεις, όπως οι Τοπικές Αρχές για την Αειφορία (ICLEI), η Under2Coalition, η Regions4, οι Ηνωμένες Πόλεις και Τοπικές Αρχές (UCLG).
- Η μεγαλύτερη, σταθερή και συστηματική χρηματοδότηση των Ελληνικών Ο.Τ.Α. από διεθνείς, ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους, προκειμένου για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στις περιοχές της χωρικής τους αρμοδιότητας, καθώς και η πρόβλεψη οι διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης να μπορούν να συνδυάζονται μεταξύ τους, ώστε να δημιουργούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα χρηματοδοτικής υποστήριξης (για παράδειγμα δράσεις που ίσως δεν είναι επιλέξιμες στο ΕΣΠΑ, όπως το κόστος ωρίμανσης των έργων, να μπορούν να χρηματοδοτηθούν από εθνικούς ή άλλους πόρους). Κρίσιμο επίσης σημείο, για την ενίσχυση του ποσοστού απορρόφησης των διαθέσιμων ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων από τους Ελληνικούς Δήμους, είναι η αποκέντρωση της διαχείρισης των κοινοτικών πόρων σε υπό-περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή η απ' ευθείας ένταξη των Δήμων σε χρηματοδοτικά προγράμματα, ούτως ώστε να αποφεύγονται οι παρατηρούμενες

καθυστερήσεις και στρεβλώσεις του συστήματος διαχείρισης (που κοστίζει σε ποιότητα και χρόνο απορρόφησης πόρων) και να υπάρχει, τελικώς, η δυνατότητα ουσιαστικότερης και αποτελεσματικότερης άσκησης τοπικής αναπτυξιακής πολιτικής.

- Η επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων που αφορούν στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση των Ελληνικών Ο.Τ.Α. ώστε αφενός να απλουστευτούν και να αναβαθμιστούν οι παρεχόμενες από αυτούς υπηρεσίες και αφετέρου να διαμορφωθούν δομές και διαδικασίες που θα είναι περισσότερο συμβατές περιβαλλοντικά.

Όλα τα ανωτέρω, όσο προκλητικά κι αν φαίνονται, είναι -με τις κατάλληλες πολιτικές και συνέργειες- εφικτά και βέβαιο πως θα συμβάλλουν τα μέγιστα στην υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης από την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση, γεγονός που θα ωφελήσει πολλαπλώς τους πολίτες και τη χώρα μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία (Μονογραφίες – Αρθρογραφία).

Αραβαντινός, Α. (2007), «Πολεοδομικός Σχεδιασμός. Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου». Αθήνα: Συμμετρία.

Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) Α.Ε, «Κυκλική Οικονομία και Τοπική Αυτοδιοίκηση», Αθήνα, Σεπτέμβριος 2020.

Καρβούνης Αντώνης (2017), «Διπλωματία πόλεων II, Τα Διεθνή Δίκτυα πόλεων των Ελληνικών πόλεων 2006-2016», Υπ. Εσωτερικών, Αθήνα 2017, Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από τον διαδικτυακό ιστότοπο: <http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/Diplomatia-Poleon2.pdf>.

Κυβέλου- Χιωτίνη Στέλλα (1997), «Διοίκηση, χώρος και Βιώσιμη ανάπτυξη: Δίκτυα υπηρεσιών και αστικά δίκτυα- δίκτυα πόλεων», Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης, τόμος 4, 1997-1998, Αθήνα, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα.

Μακρή Ιωάννα (2019), «Agenda 2030: Ο δρόμος προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και η πορεία της Ελλάδας», ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, Αθήνα - Σεπτέμβριος 2019, Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από τον διαδικτυακό ιστότοπο: https://imegsevee.gr/wp-content/uploads/2019/09/%CE%95%CE%A3_Agenda-2030_9-2019.pdf.

Μητρίτσα Μαρία -Λυδία (2016), «Βιώσιμες πόλεις. Η περιβαλλοντική διάσταση και παραδείγματα», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιούνιος 2016.

Οικονόμου Δ. και Πετράκος Γ., «Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων», Διεπιστημονικές προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας-GUTENBERG, Βόλος 1999.

Δρ. Τσακαλίδης Γεώργιος, «Στρατηγική για την εφαρμογή της Ατζέντα 21 ως εργαλείο μιας νέου τύπου βιώσιμης ανάπτυξης στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από τον διαδικτυακό ιστότοπο: <http://www.agenda21.gr/Telikh%20Ekthesh.doc>.

Γκέκας Ράλλης - Δρ. Οικονομικών Τ.Α. (2018), Άρθρο με τίτλο: «Η νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027 της ΕΕ και η Τοπική Αυτοδιοίκηση», Δημοσίευση 28 Δεκεμβρίου 2018 στον διαδικτυακό ιστότοπο CITYBRANDING.GR, Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://www.citybranding.gr/2018/12/2021-2027.html>.

Γκέκας Ράλλης - Δρ. Οικονομικών Τ.Α. (2019), Άρθρο με τίτλο: «Η Ατζέντα 2030 και η Τοπική Αυτοδιοίκηση», Δημοσίευση 4 Μαρτίου 2019 στον διαδικτυακό ιστότοπο CITYBRANDING.GR, Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://www.citybranding.gr/2019/03/2030.html>.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Dogherty L., Guilliver S. and Drake P. (2004), «Exploring the Potential Benefits of City Collaboration», Regional Studies, Vol. 38, No 4.

Lever F.W (1999), «Competitive Cities in Europe», Urban Studies, Vol 36, No 5-6.

Λιαδίκτυο

European Council (2019), Έγγραφο Συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με τίτλο «Προς μια ολοένα και πιο βιώσιμη Ένωση έως το 2030», Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/>.

«The European Commission's priorities», Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024>).

Eurostat (2020), «Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ – Έκδοση 2020», Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/11011074/KS-02-20-202-EN-N.pdf/334a8cfe-636a-bb8a-294a-73a052882f7f>.

O.E.C.D (2020), «A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals - Synthesis report», OECD Urban Policy Reviews, Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από <http://www.oecd.org/cfe/territorial-approach-sdgs.htm>.

SDSN & IEEP (2019), «The 2019 Europe Sustainable Development Report. Paris and Brussels: Sustainable Development Solutions Network and Institute for European Environmental Policy», Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2019/2019_europe_sustainable_development_report.pdf.

SDSN & IEEP (2020), «Europe Sustainable Development Report 2020», Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2020/europe_sustainable_development_report_2020.pdf.

United Nations (2015), «Μετασχηματίζοντας τον Κόσμο μας: Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη» (A/RES/70/1)», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από: https://hellenicaid.mfa.gr/media/images/docs/Agenda_2030.pdf.

United Nations Sustainable Development (1992), «AGENDA 21», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>.

United Nations (2020a), «The Sustainable Development Agenda», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>.

World Commission on Environment and Development (WCED) (1987), «Our Common Future», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>.

Ελληνική Κυβέρνηση (2018), «Εθελοντική Εθνική Αξιολόγηση για την εφαρμογή της Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη», Αθήνα-Ιούλιος 2018, Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=30022&nr=571&menu=3170>.

Υπουργείο Εσωτερικών (2014), Δελτίο Τύπου της 16^{ης}/10/2014 με θέμα: «Κοινοτικά κονδύλια για την Ευρωπαϊκή Δικτύωση των Δήμων και των Περιφερειών της Χώρας», Ανάκτηση

Μάρτιος 2021 από: <https://www.ypes.gr/koinotika-kondylia-gia-tin-eyropaiki-diktyosi-ton-dimon-kai-ton-perifereion-tis-choras/>.

Υπουργείο Εξωτερικών (2019), «Η Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από: https://hellenicaid.mfa.gr/media/images/docs/Agenda_2030.pdf.

Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών: Διεθνές πλαίσιο και Πολιτική Αναπτυξιακής Συνεργασίας - Ευρωπαϊκή Ένωση, Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από: <https://hellenicaid.mfa.gr/diethnes-plaisio-kai-anaptyxiaki-politiki/eyropaiki-enosi/ependuontas-sten-biosime-anaptuxe-sten.html>.

Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών: Εξωτερική Πολιτική - Παγκόσμια Ζητήματα - Περιβάλλον, Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/pagkosmia-zitimata/periballon.html>

Ιστοσελίδα Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Γραμματείας της Κυβέρνησης, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης - Ευρωπαϊκή Ένωση, Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: https://gslegal.gov.gr/?page_id=5517.

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «Βιώσιμη Ανάπτυξη – Περιβάλλον - Ιστορικό: Ανάπτυξη της στρατηγικής της Ε.Ε. για την αεροφόρο ανάπτυξη», Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://ec.europa.eu/environment/eussd/>.

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Δελτίου τύπου της 9^{ης} Απριλίου 2019 με θέμα «Βιώσιμη Ανάπτυξη: συμπεράσματα του Συμβουλίου», Ανάκτηση Ιανουάριος 2021 από: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/>.

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, «Αποτελέσματα της έρευνας ΕτΠ-ΟΟΣΑ: Η βασική συμβολή των περιφερειών και των δήμων στη βιώσιμη ανάπτυξη» Ανάκτηση Φεβρουάριος 2021 από: https://cor.europa.eu/el/news/Pages/sdgs_survey.aspx.

Ιστοσελίδα «Βιώσιμη Πόλη», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 έως Μάρτιος 2021 από <https://www.sustainable-city.gr>.

«Εγχειρίδιο Διαδημοτικής Συνεργασίας», Αθήνα- 2010, Ανάκτηση Φεβρουάριος 2021 από: https://ucm.org.cy/wp-content/uploads/eghiridio_evropaika_programmata_c.pdf.

«Τοπική Ατζέντα 21», Ανάκτηση Δεκέμβριος 2020 από http://www.evonymos.org/files1/44topiki_agenda_21.pdf .

Συνέντευξη Γ. Πατούλη, πρώην Προέδρου Κ.Ε.Δ.Ε, στο Αθηναϊκό/Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Δημοσίευση 28/11/2016, Ανάκτηση Απρίλιος 2021 από: <https://kedke.gr/g-patoulis-sto-abe-den-borei-na-yparxei-metarrythmisi-sto-kratos-me-yPOCHRIMATODOTISI-TON-DIMON/>.

Θεσμικά κείμενα - Νομοθεσία

Νόμος 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» ΦΕΚ 114/Α/8-6-2006.

Νόμος 3852/2010 « Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» Φ.Ε.Κ Α' 87/7.6.2010.

Νόμος 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Εμβάθυνση της Δημοκρατίας Ενίσχυση της Συμμετοχής Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»]» ΦΕΚ Α' 133/19.07.2018.

Νόμος 4483/2017 «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) Ρυθμίσεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία, τα οικονομικά και το προσωπικό των Ο.Τ.Α. Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας Μητρώο Πολιτών και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ Α' 107/31.07.2017.

Νόμος 4735/20 «Τροποποίηση του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, νέο πλαίσιο επιλογής διοικήσεων στον δημόσιο τομέα, ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας και της Γενικής Γραμματείας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ρυθμίσεις για την αναπτυξιακή προοπτική και την εύρυθμη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ Α' 197/12.10.2020.

Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠΕΣ), Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων, Εγκύκλιος 2 αριθ. 4166/21-1-2020 με Θέμα: Διεθνείς Συνεργασίες ΟΤΑ α' και β' βαθμού: Τύποι και ενέργειες υλοποίησης και έγκρισης.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ) (2002), Η Ελληνική Στρατηγική προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, Αθήνα 2002.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) (2010), Πρόγραμμα Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων για την Πραγματική Οικονομία, Αθήνα - Ιούλιος 2010.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) (2018), Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία, Αθήνα - Δεκέμβριος 2018.

Ελληνική Κυβέρνηση (2019), «ΕΛΛΑΔΑ: Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030», Αθήνα- Μάϊος 2019.

European Commision, COM (2008) 626, «Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the European Economic and Social Committee and committee of the regions LOCAL AUTHORITIES: ACTORS FOR DEVELOPMENT {SEC(2008)2570}» (Διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2008/EL/1-2008-626-EL-F1-1.Pdf>).

European Commision, SWD (2016) 390 final, «Next steps for a sustainable European future European action for sustainability» (Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2016%3A739%3AFIN>).

European Commision, COM (2018) 375 final 2018/0196 (COD), «Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund Plus, the Cohesion Fund, and the European Maritime and Fisheries Fund and financial rules for those and for the Asylum and Migration Fund, the Internal Security Fund and the Border Management and Visa Instrument» (Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A375%3AFIN>).

European Commission, SWD (2018) 148 final, «Investing in Sustainable Development. The EU at the forefront in implementing the Addis Ababa Action Agenda (2015-2017)» (Διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-148-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>).

European Commission, COM (2019) 22 final, «REFLECTION PAPER: TOWARDS A SUSTAINABLE EUROPE BY 2030» (Διαθέσιμο στο: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/72bfa0f1-376f-11ea-ba6e-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>).

European Commission, COM (2019) 640 final, «The European Green Deal» (Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf).

European Commission, COM (2020) 98 final «Goal 12: Ensure sustainable consumption and production patterns». (Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098>)

Συεντεύξεις

Γεώργιζας Ιωάννης, Γενικός Διευθυντής του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», 18/2/2021.

Καφαντάρης Δημήτριος, Γενικός Γραμματέας Κ.Ε.Δ.Ε, πρώην Δήμαρχος Πύλου- Νέστορος, Πρόεδρος του Δ.Σ. του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», 12/2/2021.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Καταστατικό του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»
2. Διακήρυξη ίδρυσης του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»
3. Ερωτηματολόγιο συνέντευξης.
 - 3.1. Συνέντευξη με τον Γενικό Γραμματέα Κ.Ε.Δ.Ε, π. Δήμαρχο Πύλου- Νέστορος και Πρόεδρο του Δ.Σ. του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Δημήτριο Καφαντάρη.
4. Ερωτηματολόγιο συνέντευξης.
 - 4.1. Συνέντευξη με τον Γενικό Διευθυντή του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κ. Ιωάννη Γεώργιζα.

(1)

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας με την επωνυμία
«ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»
και τον διακριτικό τίτλο «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»

Άρθρο 1

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Συνίσταται Δίκτυο υπό τη μορφή της Αστικής Εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «**ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**» και διακριτικό τίτλο «**ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ**», η οποία θα διέπεται από τη διάταξη του άρθρου 270 παρ. 1 του Ν. 4072/2012 καθώς και από τις διατάξεις των άρθρων 249 έως 268 του ιδίου νόμου, τις διατάξεις των άρθρων 741 έως 784 του Αστικού Κώδικα, του άρθρου 101 του Ν. 3852/2010, αλλά και του άρθρου 219 του ΚΔΚ (Ν.3463/2006), ως ισχύουν (εφεξής δίκτυο ή εταιρεία).

Στα ξενόγλωσσα κείμενα, η επωνυμία του Δικτύου θα είναι "**SUSTAINABLE GROWTH AND CIRCULAR ECONOMY CITIES NETWORK**" και θα έχει το διακριτικό τίτλο "**SUSTAINABLE CITY**".

Άρθρο 2

ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Έδρα του Δικτύου ορίζεται ο Δήμος Γλυφάδας Αττικής, με διεύθυνση των γραφείων αυτής την οδό Δημητρίου Γούναρη αρ. 25. Για την αλλαγή διεύθυνσης γραφείων εντός του ιδίου ως άνω Δήμου, δε θα απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού αλλά μόνο απόφαση του Δ.Σ. του Δικτύου.

Το Δίκτυο θα έχει τη δυνατότητα να ιδρύει παραρτήματα ή γραφεία σε άλλες πόλεις της Ελλάδας ή του εξωτερικού. Τα παραπάνω θα λειτουργούν με βάση τους όρους του καταστατικού καθώς και του κανονισμού λειτουργίας του Δικτύου.

Κάθε μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση - αν χρειαστεί - να παραχωρεί χώρους ή εγκαταστάσεις στην έδρα του, που θα μπορεί να λειτουργούν ως παραρτήματα ή χώροι εκδηλώσεων, έτσι ώστε να πραγματοποιούνται δραστηριότητες του Δικτύου που αφορούν είτε το μέλος είτε τη γενικότερη λειτουργία του Δικτύου.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα το Δίκτυο θα οργανώσει παράρτημα ή γραφείο στην Κύπρο και γραφείο εξωτερικού με έδρα τις Βρυξέλλες με στόχο την ενημέρωση για Ευρωπαϊκά προγράμματα και χρηματοδοτήσεις καθώς και υποστήριξη των μελών του δικτύου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ – ΛΥΣΗ – ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Η διάρκεια του Δικτύου είναι 30 έτη. Η διάρκεια αυτού αρχίζει από την ημέρα της καταχώρησης του παρόντος καταστατικού - συμφωνητικού στο ΓΕΜΗ της περιφέρειας της έδρας του. Η διάρκειά του μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Γ.Σ. του Δικτύου λαμβανόμενη με απλή πλειοψηφία των μελών αυτού.

Το Δίκτυο λύεται για οποιοδήποτε λόγο με ομόφωνη απόφαση όλων των Μελών - εταίρων καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπεται ρητά από το Νόμο. Κατόπιν της λύσης του εισέρχεται στο στάδιο εκκαθάρισης κατά τα οριζόμενα στον Αστικό Κώδικα και στα σχετικά άρθρα του Ν.4072/2012. Η διάρκεια εκκαθάρισης καθορίζεται από τα μέλη, αλλά δεν μπορεί να υπερβεί σε κάθε περίπτωση τη διετία.

Να σημειωθεί ότι η εθελουσία αποχώρηση μέλους - εταίρου του Δικτύου δε θα επιφέρει τη λύση του Δικτύου, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται μεταξύ των λοιπών μελών - εταίρων. Κατά τον ίδιο τρόπο η τυχόν καταγγελία από μέλος – εταίρο της παρούσας σύμβασης, δε θα επιφέρει επ’ ουδενί τη λύση του Δικτύου αλλά μόνο την έξοδο αυτού από το δίκτυο το οποίο θα συνεχίζει τη λειτουργία του κανονικά με τα λοιπά μέλη του. Ακόμη συμφωνείται ρητά σε περίπτωση λύσης και θέσης του Δικτύου σε εκκαθάριση ή κήρυξη αυτού σε κατάσταση πτώχευσης το δίκτυο εξακολουθεί υφιστάμενο μόνο για τις ανάγκες σε εκκαθάριση ή πτώχευση αντίστοιχα.

Από τη λύση του Δικτύου και μετά, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντα του, ως ο διορισμένος πλέον, δια του παρόντος, εκκαθαριστής του Δικτύου, για τους σκοπούς της εκκαθάρισης. Ο ορισμός του εκκαθαριστή συνεπάγεται αυτοδικαίως την παύση της εξουσίας του Διοικητικού Συμβουλίου, του Γενικού Διευθυντή και των ελεγκτών.

Ο εκκαθαριστής, αφού προβεί στην εξόφληση κάθε υποχρέωσης και οφειλής του Δικτύου σε τρίτους, μεταβιβάζει τα εναπομείναντα περιουσιακά στοιχεία είτε αυτοτελή, είτε ύστερα από ρευστοποίηση αυτών, η τυχόν εναπομείνασα περιουσία του περιέρχεται σε εγνωσμένου κύρους Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση ή νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, η επιλογή του

οποίου θα πρέπει να έχει ήδη γίνει, προ της λύσεως του Δικτύου, από τη Γενική Συνέλευση των εταίρων.

Σε περίπτωση που ο Πρόεδρος αδυνατεί, έστω και για προσωπικούς λόγους, να διενεργήσει την εκκαθάριση, διορίζεται εξωτερικός εκκαθαριστής έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των τακτικών μελών του Δικτύου η οποία λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των παρόντων τακτικών μελών.

Άρθρο 4

ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Βασικός σκοπός του Δικτύου είναι ο σχεδιασμός και ανάληψη δράσης για τη δημιουργία δικτύου συνεργασίας μεταξύ των μελών του, όσον αφορά τους τομείς της **Βιώσιμης Ανάπτυξης, της Αειφορίας, της προστασίας του Περιβάλλοντος, της Κυκλικής Οικονομίας και της οικοκαινοτομίας**. Το Δίκτυο επιδιώκει την πραγματοποίηση των σκοπών του, όπως αυτοί περιγράφονται στο παρόν άρθρο με κάθε νόμιμο μέσο και στα πλαίσια της κείμενης σχετικής νομοθεσίας μέσω της επιστημονικής και τεχνικής έρευνας και τεχνικής υποστήριξης στη συγκρότηση και υποβολή προτάσεων και ακολούθως λειτουργίας, για την ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων και πολιτικών. Ειδικότερα, το Δίκτυο ασκεί το σύνολο της δραστηριότητάς του στο πλαίσιο των ανατεθεισών από τα μέλη δήμους του καθηκόντων, έργων και υπηρεσιών στους παρακάτω τομείς:

- Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Επιχειρησιακός και Στρατηγικός Σχεδιασμός
- Προστασία του Περιβάλλοντος
- Κυκλική Οικονομία, κοινωνική οικονομία και οικοκαινοτομία.
- Διαχείριση απορριμμάτων
- Αειφορία
- Ανάδειξη Πολιτισμού και Πολιτιστική Ανάπτυξη
- Τουριστική Ανάπτυξη
- Αγροτική Ανάπτυξη
- Προώθηση στην Απασχόληση
- Κοινωνική Ανασυγκρότηση και Κοινωνική Συνοχή
- Εξοικονόμηση Ενέργειας
- Επιστημονική και τεχνική έρευνα και υποστήριξη

Ειδικότεροι σκοποί του Δικτύου είναι:

- Η δημιουργία κατάλληλων εργαλείων και μελετών για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών που εκπροσωπούν τα μέλη του Δικτύου, της αειφόρου εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων και της διατήρησης της ακεραιότητας των οικοσυστημάτων, των τοπίων και της γεωμορφολογίας της περιοχής.
- Η παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων και εμπειριών, των καλών πρακτικών σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης, της προστασίας του Περιβάλλοντος και της Κυκλικής Οικονομίας και η συνεχής ενημέρωση των Μελών του σχετικά με τη δυνατότητα υλοποίησης Δράσεων καθώς και των Πηγών Χρηματοδότησής τους.
- Ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός, η εκπόνηση μελετών, η κατάθεση, η διεκδίκηση, η διαχείριση και υλοποίηση χρηματοδοτούμενων ή και συγχρηματοδοτούμενων έργων, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών εργαλείων μέσω συνδυασμένων επενδύσεων και επενδυτικών προτεραιοτήτων αξιοποιώντας όλες τις δυνητικές πηγές καθώς και η δυνατότητα σύναψης δανείων για την εκτέλεση έργων και προγραμμάτων που προωθούν τους σκοπούς του Δικτύου.
- Η εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας και συνεκτικότητας των προτεινόμενων δράσεων.
- Ο σχεδιασμός βάσης για ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο των περιοχών και οικοσυστημάτων, αναγνωρίζοντας τα συγκεκριμένα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής για τις τουριστικές και οικολογικού ενδιαφέροντος δραστηριότητες.
- Η ωρίμανση και υλοποίηση μελετών για λογαριασμό των μελών του καθώς και η λήψη των απαραίτητων αδειών, η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης έργων και δράσεων, σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από κοινοτικούς ή εθνικούς πόρους.
- Η λειτουργία του ως φορέας διαχείρισης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων ή η συμμετοχή του σε φορείς διαχείρισης.
- Η δημιουργία βάσης δεδομένων και η ανάπτυξη δικτύου πληροφοριών μεταξύ των πόλεων, με την καταγραφή, επεξεργασία, ανάλυση και έρευνα των παραγόντων που επηρεάζουν το επίπεδο ανάπτυξης.
- Η εκπροσώπηση των μελών του σε όλες τις δημόσιες αρχές (Υπουργεία, Δικαστήρια κλπ), στο πλαίσιο και για τις ανάγκες υλοποίησης των καταστατικών σκοπών του Δικτύου.
- Η εξασφάλιση και ο συντονισμός της συνεργασίας και της κοινής δράσης μεταξύ των μελών του αλλά και εξωτερικών φορέων που συμμετέχουν στις δράσεις.
- Η δημιουργία κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής με ικανή στελέχωση στην έδρα του Δικτύου αλλά και στα παραρτήματα και γραφεία του (σε όλη την επικράτεια των μελών του και στο εξωτερικό), για την κάλυψη των αναγκών του.

- Η υποστήριξη στη δημιουργία Γραφείου Ανάπτυξης και Προγραμματισμού σε κάθε μέλος Δήμο ή φορέα και η επιμόρφωση και εκπαίδευση του προσωπικού τους.
- Η παροχή υπηρεσιών επιστημονικού κυρίως χαρακτήρα.
- Η παροχή τεχνογνωσίας για την ίδρυση και λειτουργία νέων δομών και θεσμών όπως Γραφείο Τουρισμού, Κέντρο και Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, Κέντρου κυκλικής οικονομίας κ.α.
- Η διαβούλευση και η χάραξη χωροταξικών στρατηγικών σχεδίων και προγραμμάτων που καλύπτουν την αστική ανάπτυξη, περιβαλλοντικές δραστηριότητες καθώς και άλλες τομεακές πολιτικές.
- Η συνεργασία με ομοειδείς Διεθνείς ή Εθνικούς φορείς με συναφείς δραστηριότητες καθώς και η χρησιμοποίηση και ενίσχυση των υπαρχόντων μηχανισμών παρακολούθησης και παρατήρησης ή και η δημιουργία νέων που αφορούν στην ολοκληρωμένη διαχείριση των περιοχών των μελών του Δικτύου.
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων βελτίωσης και διατήρησης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος με βάση την αειφόρο προσέγγιση της αναπτυξιακής διαδικασίας.
- Η συμμετοχή σε ευρωπαϊκούς ομίλους εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ του ν. 4483/2017 ως ισχύει) ή η τυχόν μετατροπή του Δικτύου σε Ε.Ο.Ε.Σ., η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά και παγκόσμια δίκτυα και σε Οργανισμούς ή φορείς που λειτουργούν στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό, που ο σκοπός τους έχει σχέση με ζητήματα Βιώσιμης Ανάπτυξης, κυκλικής οικονομίας και βελτίωσης της ποιότητας ζωής.
- Η διοργάνωση διάφορων εκδηλώσεων, ομιλιών, ημερίδων, συνεδρίων, διαλέξεων με θέματα σχετικά με την ενημέρωση και προβολή των τουριστικών και άλλων πόρων ανάπτυξης των συνεργαζόμενων πόλεων με στόχο την υλοποίηση των δράσεων του Δικτύου.
- Η ανάπτυξη και διάθεση εκπαιδευτικού υλικού και εργαλείων, έντυπων ή ηλεκτρονικών, στο πλαίσιο της υλοποίησης των καταστατικών σκοπών του Δικτύου.
- Η υλοποίηση έργων για λογαριασμό των μελών του ή και άλλων φορέων, ιδιαίτερα αυτών των οποίων δεν επιβεβαιώνεται η διαχειριστική τους επάρκεια, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 3614/2007. Για τους συγκεκριμένους φορείς, το Δίκτυο ενεργεί στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου και για τις εξ αυτού απορρέουσες έννομες σχέσεις ως πληρεξούσιος διαχειριστής του δικαιούχου διαχειριζόμενο τους πόρους που προορίζονται για την υλοποίηση του έργου.
- Η δημιουργία κλίματος συνεργασίας αλλά και η συνεργασία με Δήμους, με φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιστημονικούς φορείς, ερευνητικά και επιστημονικά κέντρα και Ιδρύματα, με Ακαδημαϊκούς φορείς καθώς και ιδιωτικές ή δημόσιες επιχειρήσεις, κρατικές αρχές αλλά

και την Ε.Ε. και άλλους διεθνείς οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα και το Εξωτερικό, με στόχο την ανάπτυξη δράσεων που εντάσσονται σε αναπτυξιακά προγράμματα.

- Ο σχεδιασμός, οργάνωση, υλοποίηση, διαχείριση και αξιολόγηση προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε), μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου ή/και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και από άλλους Εθνικούς, Ευρωπαϊκούς ή Διεθνείς Οργανισμούς, με ή χωρίς τη συνεργασία άλλων φορέων καθώς και η συμμετοχή του Δικτύου ως εταίρου σε κοινοπρακτικό σχήμα για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Η συμμετοχή σε άλλα ανταγωνιστικά προγράμματα που υποβάλλονται απευθείας στην ΕΕ.
- Ο σχεδιασμός, η οργάνωση, υλοποίηση, διαχείριση και αξιολόγηση δράσεων εδαφικής συνεργασίας ή διεθνών προγραμμάτων, με ή χωρίς την οικονομική συνεισφορά της Ε.Ε. ή στο πλαίσιο προγραμματικών ή δημόσιων συμβάσεων ή η διαχείριση έργων με αναθέσεις σε τρίτους, σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική ή Ευρωπαϊκή Νομοθεσία.
- Η παροχή υπηρεσιών επιστημονικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα στα μέλη του για τους ανωτέρω τομείς δραστηριοποίησής του (Βιώσιμη ανάπτυξη, Επιχειρησιακός και Στρατηγικός Σχεδιασμός, προστασία του περιβάλλοντος κλπ) και η υποστήριξη τους (τεχνική και συμβουλευτική) στην υλοποίηση σχετικών αποφάσεων και έργων ανάπτυξης με οποιαδήποτε μορφή χρηματοδότησης (π.χ. ευρωπαϊκά προγράμματα, εθνικοί ή ιδιωτικοί πόροι, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κλπ),
- Η σύναψη συμβάσεων (προγραμματικών, δημόσιων κλπ) με τα μέλη του με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών ή την υλοποίηση έργων που αφορούν στους ανωτέρω τομείς δραστηριοποίησης του (Βιώσιμη ανάπτυξη κλπ)
- Έρευνα για θέματα και νέες πρακτικές και τεχνολογίες που άπτονται των ανωτέρω τομέων δραστηριοποίησης του και ενημέρωση των μελών του γι' αυτά
- Το Δίκτυο θα αναπτύξει βάση δεδομένων με αποδελτίωση όλων των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δυνατοτήτων Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης και βάση δεδομένων με το προφίλ και τις πληροφορίες όλων των μελών του. Επιπλέον θα δημιουργήσει ιστοσελίδα για την προβολή του έργου του και των πληροφοριών του.

Άρθρο 5

ΕΤΑΙΡΟΙ - ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

A. Τακτικά Μέλη-εταίροι

Τακτικά Μέλη - εταίροι του Δικτύου είναι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μπορούν επίσης να είναι και, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και Δημόσιοι Φορείς, που

αποδέχονται και προωθούν με τις δραστηριότητές τους τους σκοπούς του Δικτύου. Τα τακτικά μέλη συμμετέχουν στη Γενική Συνέλευση με δικαίωμα ψήφου, στις εταιρικές εισφορές και οικονομικές υποχρεώσεις του Δικτύου, στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Ελεγκτική Επιτροπή. Δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα ταμειακώς τακτοποιημένα μέλη.

Β. Συνδεδεμένα μέλη

Συνδεδεμένα μέλη μπορούν να είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και εν γένει Οικονομικοί Φορείς, Επαγγελματικοί Φορείς, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα, Ιδρύματα, Σύλλογοι, Επιμελητήρια κλπ, τα οποία όμως δεν αναλαμβάνουν οικονομικές υποχρεώσεις ούτε καταβάλλουν εισφορές και δεν συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Ελεγκτική Επιτροπή. Μπορούν όμως να παρευρίσκονται στη Γενική συνέλευση χωρίς δικαίωμα ψήφου. Τα συνδεδεμένα μέλη ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και έχουν συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό ρόλο.

Στο Δίκτυο μέλη μπορούν να γίνουν μόνο νομικά πρόσωπα είτε της ημεδαπής είτε της αλλοδαπής

Αρμοδιότητα αξιολόγησης και αποδοχής νέων τακτικών μελών και οποιασδήποτε αλλαγής ως προς αυτά έχει το Διοικητικό Συμβούλιο (με έγκριση της Γενικής Συνέλευσης με αυξημένη πλειοψηφία (3/4 των παρόντων). Αρμοδιότητα αξιολόγησης και αποδοχής νέων συνδεδεμένων μελών έχει το Διοικητικό Συμβούλιο. Για την αξιολόγηση και αποδοχή νέων συνδεδεμένων μελών δεν απαιτείται η έγκριση της Γενικής Συνέλευσης.

Κανένα μέλος δε δικαιούται να δρα για δικό του λογαριασμό ή για την εξυπηρέτηση συμφερόντων τρίτων με οποιαδήποτε πράξη, που να είναι αντίθετη με τους σκοπούς του Δικτύου. Σε καμία περίπτωση το Δίκτυο δεν επιδιώκει αντίθετα συμφέροντα από αυτά των τακτικών μελών του.

Η συμμετοχή των μελών στο Δίκτυο δεν περιορίζει την αυτονομία τους και τη δυνατότητα να αναπτύσσουν παράλληλα άλλες δραστηριότητες, είτε μόνοι τους είτε με άλλα μέλη. Επίσης υπάρχει ανεξαρτησία των μελών αναφορικά με την επιλογή των προγραμμάτων που θα υλοποιούν σε συνεργασία με το Δίκτυο.

Οι αποζημιώσεις συμμετοχής των εκπροσώπων των μελών στις συνεδριάσεις των οργάνων δεν επιβαρύνουν το Δίκτυο, αλλά το κάθε μέλος αναλαμβάνει τα έξοδα ταξιδιού, διαμονής και διατροφής για τους εκπροσώπους του.

Όλα τα μέλη υποχρεώνονται να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος Καταστατικού καθώς επίσης και με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διεύθυνσης του Δικτύου στο μέτρο που δεν παραβιάζονται οι

καταστατικοί σκοποί και τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία. Οποιαδήποτε ενέργεια των μελών, αντίθετη με τα παραπάνω θα συνιστά σπουδαίο λόγο καταγγελίας που θα έχει ως συνέπεια την αποχώρηση αυτών από το Δίκτυο και θα στοιχειοθετεί λόγο αποκλεισμού τους.

Η ευθύνη των μελών για τα χρέη του Δικτύου περιορίζεται αποκλειστικά και εξαντλείται στο ποσό της εισφοράς τους και μόνο.

Είναι δυνατή η αποχώρηση μέλους με έγγραφη δήλωσή του προς το Δίκτυο στην οποία θα αναφέρει και τους λόγους αποχώρησής του. Για την ενεργοποίηση όμως αυτής απαιτείται σχετική απόφαση του Αρμόδιου Οργάνου του μέλους και έγκαιρης ενημέρωσης του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικτύου και αφού πρώτα διευθετήσει τυχόν υποχρεώσεις του προς το Δίκτυο. Κάθε μέλος δικαιούται να αποχωρήσει από το Δίκτυο, το οποίο όμως δε λύεται, αλλά συνεχίζεται μεταξύ των υπόλοιπων μελών.

Το μέλος που αποχωρεί από το Δίκτυο δε διατηρεί αξιώσεις στα περιουσιακά στοιχεία, αποθεματικά ή οποιαδήποτε δικαιώματα του Δικτύου τα οποία παραμένουν σε αυτό μετά την αποχώρησή τους, για την εξυπηρέτηση των σκοπών του. Επίσης δεν έχει δικαίωμα ανάληψης της οικονομικής του εισφοράς στο Δίκτυο, παρά μόνο παραλαμβάνει κάθε αντικείμενο, εξοπλισμό ή άλλο είδος που τυχόν είχε παραχωρήσει προς χρήση στο Δίκτυο.

Άρθρο 6

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Για τα τακτικά μέλη καθορίζεται ετήσια συνδρομή ως εξής:

- Το ποσό των δύο χιλιάδων Ευρώ (2.000€) ετησίως.
- Τα μη συνδεδεμένα μέλη (π.χ. Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, τα Ερευνητικά Κέντρα καθώς και τα Ινστιτούτα ή Ιδρύματα που προωθούν την αειφορία και την προστασία του περιβάλλοντος κλπ), δεν καταβάλλουν ετήσια συνδρομή. Αντί αυτού θα συμβάλλουν στις εργασίες του δικτύου με εξειδικευμένες κατά περίπτωση υπηρεσίες για τις οποίες δε θα οφείλεται αμοιβή ή οπουδήποτε άλλου είδους αποζημίωση.
- Η ετήσια εισφορά του Μέλους καταβάλλεται στην αρχή του έτους κατά το οποίο οφείλεται.

Οι πόροι του Δικτύου προέρχονται από:

- Την ετήσια εισφορά των μελών που συστήνουν το Δίκτυο καθώς και από τις εισφορές τυχόν νέων μελών.
- Προγραμματικές ή δημόσιες συμβάσεις με τα μέλη για την εκπόνηση εργασιών, μελετών, έργων κλπ

- Επιχορηγήσεις, κρατικές, είτε προερχόμενες από φορείς της Αυτοδιοίκησης, είτε προερχόμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς ή από υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ αυτών.
- Από Συγχρηματοδοτούμενα Εθνικά ή Ευρωπαϊκά Προγράμματα καθώς και χρηματοδοτήσεις για την υλοποίηση ειδικότερα προγραμμάτων Εδαφικής Συνεργασίας που προέρχονται από την ΕΕ.
- Δωρεές, χορηγίες, κληρονομίες, κληροδοσίες ή τυχόν περιουσία που παραχωρείται από τα μέλη ή τρίτους (πχ φορείς δημοσίου, ιδιώτες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις).
- Πόροι που προέρχονται από την εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του Δικτύου.
- Έσοδα από την υλοποίηση Δράσεων ή παροχή υπηρεσιών που ανάγονται στην επιδίωξη και την εκπλήρωση των καταστατικών σκοπών του.
- Από κάθε άλλο νόμιμο έσοδο που γίνεται αποδεκτό με απόφαση του Δ.Σ.

Δεν επιτρέπεται άμεση συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων στο Δίκτυο.

Η περιουσία που είναι δυνατό να δημιουργηθεί από τη λειτουργία και τη δραστηριότητα του Δικτύου αποτελεί το ενεργητικό αυτής, το οποίο και θα πρέπει να κατατίθεται σε τράπεζα, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των 1.000 (χιλίων) ευρώ.

Ο σκοπός του Δικτύου δεν είναι κερδοσκοπικός. Επομένως οποιαδήποτε τυχόν θετική διαφορά μεταξύ των κάθε μορφής εσόδων και εξόδων του Δικτύου, παραμένει στο Δίκτυο αποτελώντας το αποθεματικό του, το οποίο πρόκειται να διατεθεί για την κάλυψη εξόδων και δαπανών για την επίτευξη των σκοπών δημιουργίας του και όχι προκειμένου να διανέμει τα κέρδη αυτά στα μέλη του. Σε περίπτωση που από την εκτέλεση δραστηριοτήτων του Δικτύου προκύψουν χρηματικά οφέλη, συμφωνείται ότι αυτά δε θα διανέμονται στα μέλη, αλλά θα χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του Δικτύου.

Τα έσοδα που τυχόν θα προκύπτουν από διάφορες δραστηριότητες ή υπηρεσίες του Δικτύου αποτελούν περιουσία του Δικτύου. Στα περιουσιακά στοιχεία θα ανήκει και κάθε εξοπλισμός ή υλικές αξίες που θα προκύπτουν μετά από κάθε εισφορά ή δωρεά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Το κεφάλαιο του Δικτύου θα ανέλθει στο ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ. το οποίο θα καλυφθεί από την πρώτη ετήσια συνδρομή των τακτικών εταίρων - μελών και θα καταβληθεί με τη σύσταση του Δικτύου, το οποίο αυξήθηκε κατά 2.000 ευρώ. Οι συνδρομές των επόμενων ετών θα λογίζονται ως πόροι του Δικτύου και όχι ως αύξηση κεφαλαίου. Οι εταίροι - μέλη συμμετέχουν πάντα με το ίδιο ποσοστό στο Δίκτυο ανεξάρτητα από την αξία της εισφοράς τους σε αυτή.

Με την υπ' αριθ. 1/2017 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Δικτύου αποφασίσθηκε η αύξηση του κεφαλαίου του Δικτύου κατά το ποσό των 2.000 ευρώ, λόγω της εισόδου ενός νέου μέλους (Δήμου Αχαρνών) και την συνακόλουθη αντίστοιχη συμμετοχή του στο κεφάλαιο και ως εκ τούτου το κεφάλαιο του Δικτύου ανέρχεται στο ποσό των εξήντα δύο χιλιάδων (62.000) ευρώ.

Με την από 4-12-2018 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Δικτύου αποφασίσθηκε η αύξηση του κεφαλαίου του Δικτύου κατά το ποσό των 14.000 ευρώ, λόγω της εισόδου επτά (7) νέων μελών (Δήμων Γορτυνίας, Ερέτριας, Ευρώτα, Θηβαίων, Σαρωνικού και Σίφνου και ΦΟΔΣΑ Πελοποννήσου) και την συνακόλουθη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο κατά 2.000 ευρώ έκαστος και ως εκ τούτου το κεφάλαιο του Δικτύου ανέρχεται στο ποσό των εβδομήντα έξι (76.000) ευρώ.

Με την από 9-12-2019 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Δικτύου αποφασίσθηκε η αύξηση του κεφαλαίου του Δικτύου κατά το ποσό των 10.000 ευρώ, λόγω της εισόδου πέντε (5) νέων μελών (Δήμων Ιεράπετρας, Κορινθίων, Καρπάθου, Καλαμάτας και Αιγιαλείας) και την συνακόλουθη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο κατά 2.000 ευρώ έκαστος και ως εκ τούτου το κεφάλαιο του Δικτύου ανέρχεται σήμερα στο ποσό των ογδόντα έξι (86.000) ευρώ.

Άρθρο 7

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Τα όργανα διοίκησης του Δικτύου είναι τα ακόλουθα:

1. Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.)
2. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)
3. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.
4. Η Ελεγκτική Επιτροπή
5. Ο Γενικός Διευθυντής

Άρθρο 8

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο του Δικτύου, αποτελείται από τους εκπροσώπους όλων των τακτικών μελών και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε υπόθεση που το αφορά, ασκώντας αποφασιστική επιρροή στους στρατηγικούς στόχους και τις αποφάσεις του. Σ' αυτή συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των μελών του Δικτύου. Οι εκπρόσωποι των μελών στη Γενική συνέλευση ορίζονται με απόφαση των οργάνων διοίκησης των μελών

και κοινοποιούνται στο Δίκτυο. Κάθε μέλος μπορεί να ορίσει έναν εκπρόσωπο στη Γενική Συνέλευση ο οποίος και διαθέτει δικαίωμα ψήφου.

- Το σύνολο των εξουσιοδοτημένων με ψήφο εκπροσώπων των μελών αποτελεί τη Γενική Συνέλευση του Δικτύου, η οποία συνέρχεται τακτικά τουλάχιστον μια φορά το χρόνο στην Αθήνα ή στην έδρα του Δικτύου ή έκτακτα όταν το ζητάει το 1/3 των μελών, με σχετική επιστολή προς το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο είναι υποχρεωμένο να τη δεχτεί και να την υλοποιήσει εντός διμήνου από την ημερομηνία κοινοποίησης της επιστολής στο Διοικητικό Συμβούλιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικτύου μπορεί επίσης να εισηγηθεί την έκτακτη σύγκλιση της Γενικής Συνέλευσης.
- Η πρόσκληση για Γενική Συνέλευση κοινοποιείται στα μέλη τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν τη σύγκλιση. Στην πρόσκληση αναφέρεται ο τόπος, η ημερομηνία, η ώρα και η ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης. Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα όταν παρίσταται τουλάχιστον το 1/3 των τακτικών μελών της. Σε περίπτωση που δεν υπάρξει απαρτία η Γενική Συνέλευση συγκαλείται την ίδια ημέρα και ώρα της επομένης εβδομάδας και θεωρείται σε απαρτία ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων.
- Οι συνεδριάσεις της Γενικής Συνέλευσης γίνονται στην έδρα του Δικτύου ή στην Αθήνα. Συνεδριάσεις μπορούν να γίνουν και σε άλλες πόλεις των μελών.
- Κάθε μέλος συμμετέχει στις Γενικές Συνελεύσεις με το Νόμιμο Εκπρόσωπό του ή τον Αναπληρωτή που έχει ορίσει με σχετική απόφασή του.
- Πριν την έναρξη της Γενικής Συνέλευσης (όταν αυτή είναι εκλογική) εκλέγεται από τα παρευρισκόμενα τακτικά μέλη ο Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης και 3μελής Εφορευτική Επιτροπή που θα είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή των εκλογών και η οποία εκλέγει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο της Εφορευτικής Επιτροπής, αποφασίζει δε ομόφωνα ή, επί αδυναμίας, με απλή πλειοψηφία των μελών της
- Η Γενική Συνέλευση εκλέγει τον Πρόεδρο, τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και την Ελεγκτική Επιτροπή. Δικαίωμα συμμετοχής στις αρχαιρεσίες ανάδειξης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν όλα τα τακτικά μέλη τα οποία θα είναι και ταμειακώς τακτοποιημένα. Ειδικά όμως για το δικαίωμα συμμετοχής στην εκλογή του αξιώματος του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου απαιτείται επιπρόσθετα κάθε ενδιαφερόμενο μέλος να είναι εγγράφως προτεινόμενο από μέλη που θα αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον 20% από τα εγγεγραμμένα και οικονομικά τακτοποιημένα τακτικά μέλη του Δικτύου. Η εκλογή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου γίνεται χωριστά, με χωριστή κάλπη, από την εκλογή των λοιπών μελών του. Τα μέλη της Γ.Σ. επιλέγουν τον Πρόεδρο βάζοντας μέχρι ένα (1) σταυρό αριστερά ή δεξιά δίπλα στο ονοματεπώνυμό του.

- Το δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι ασκείται, είτε από το Νόμιμο Εκπρόσωπο είτε από τον Αναπληρωτή, κατ' επιλογή του μέλους μετά από σχετική απόφαση του αρμοδίου οργάνου του.
- Κατά την ψηφοφορία για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης, η οποία είναι μυστική και γίνεται με κάλπη, τα μέλη της Γ.Σ. επιλέγουν τους υποψηφίους βάζοντας ένα σταυρό αριστερά ή δεξιά δίπλα στο ονοματεπώνυμο τους και μπορούν να βάλουν μέχρι, τρεις (3) σταυρούς για τα μέλη του Δ.Σ. και μέχρι και ένα (1) σταυρό για την Ελεγκτική Επιτροπή σε κάθε ψηφοδέλτιο.
- Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης λαμβάνονται διά ψηφοφορίας με απλή πλειοψηφία των παρόντων εταίρων. Κάθε μέλος έχει μία ψήφο. Ένα μέλος μπορεί να αντιπροσωπεύσει και ένα ακόμη απών μέλος που το εξουσιοδοτεί γραπτώς.
- Για τις αποφάσεις που λαμβάνονται τηρούνται πρακτικά τα οποία καταχωρούνται στο βιβλίο πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης.
- Η τροποποίηση του παρόντος Καταστατικού είναι αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης. Για την τροποποίηση όμως αυτή απαιτείται η παρουσία στη Γενική Συνέλευση των μισών τουλάχιστον τακτικών μελών του Δικτύου και η λήψη απόφασης με την πλειοψηφία των 3/4 των παρόντων τακτικών μελών.
- Η Γενική Συνέλευση εγκρίνει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και τον ετήσιο διαχειριστικό έλεγχο και απαλλάσσει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τον Πρόεδρο και το Γενικό Διευθυντή από κάθε ευθύνη.

Άρθρο 9

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικτύου είναι ενδεκαμελές και αποτελείται από: α) τον Πρόεδρο, β) τον Αντιπρόεδρο, γ) τον Γραμματέα, δ) τον Αναπληρωτή Γραμματέα, και επτά (7) μέλη. Εκτός από τα τακτικά εκλέγονται και πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη.

Στο Διοικητικό Συμβούλιο μετέχει υποχρεωτικά και ο Γενικός Διευθυντής χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Με το παρόν, ορίζεται Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή, η οποία αποτελεί το πρώτο (προσωρινό) Διοικητικό Συμβούλιο και ανατίθεται εις αυτή να αναλάβει προσωρινώς τη διοίκηση του Δικτύου αμέσως μετά την απόκτηση νομικής προσωπικότητας και μέχρι την εκλογή νέου ή την οριστικοποίηση του προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου από τη Γενική Συνέλευση των μελών που αυτό θα συγκαλέσει. Ο Πρόεδρος της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής εξουσιοδοτείται να προβεί σε όλες τις νόμιμες ενέργειες για τη δημοσίευση του

καταστατικού στο ΓΕΜΗ της περιφέρειας της έδρας του Δικτύου και γενικά σε όλες τις νόμιμες ενέργειες που απαιτούνται για τη σύσταση του Δικτύου.

Η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή αποτελείται από τους κάτωθι:

1.	ΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ)	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2.	ΔΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΡΥΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ)	ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
3.	ΛΕΝΗ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ-ΣΠΑΝΟΥ(ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΙΣΤΙΑΙΑΣ-ΑΙΔΗΨΟΥ)	ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
4.	ΑΝΝΙΒΑΣ ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΕΛΟΥ – ΒΟΧΑΣ)	ΑΝΑΠΛ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
5.	ΑΡΗΣΤΟΣ ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΡΤΑΣ)	ΜΕΛΟΣ
6.	ΗΜΗΤΡΗΣ ΕΣΕΡΙΔΗΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ)	ΜΕΛΟΣ
7.	ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ(ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΕΞΟΛΟΓΓΙΟΥ)	ΜΕΛΟΣ
8.	ΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΥΣΙΚΑΤΟΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ)	ΜΕΛΟΣ
9.	ΔΑΝΝΗΣ ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΟΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ)	ΜΕΛΟΣ
10.	ΠΑΥΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ (ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ)	ΜΕΛΟΣ
11.	ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΡΕΜΛΗΣ (ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)	ΜΕΛΟΣ

Ειδικά για τον πρόεδρο κ. Δημήτρη Καφαντάρη, Δήμαρχο της έδρας του Δικτύου, δήμου Πύλου-Νέστορος προβλέπεται ότι θα είναι ο Πρόεδρος και του αμέσως επόμενου εκλεγέντος οριστικού διοικητικού συμβουλίου και σε κάθε περίπτωση δύναται, εφόσον το αποφασίσει, να παραμείνει στο εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο του Δικτύου ως μέλος, λόγω της σημαντικής εμπειρίας και τεχνογνωσίας του στα θέματα του Δικτύου ως και της καταλυτικής συμβολής του για την σύστασή του.

Με την από 9 Δεκεμβρίου 2019 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών εξελέγη νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Δικτύου.

Δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται στο Διοικητικό Συμβούλιο του Δικτύου έχουν όλα τα ταμειακώς τακτοποιημένα τακτικά μέλη - εταίροι.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, κατά τη πρώτη συνεδρίασή του μετά από την εκλογή του, συγκροτείται σε σώμα εκλέγοντας, με απλή πλειοψηφία και φανερά, δι' ανατάσεως του χεριού, τους αξιωματούχους του, ήτοι τον Αντιπρόεδρο, το Γραμματέα και τον Αναπληρωτή Γραμματέα.

Το παραιτούμενο ή απαλλασσόμενο από τα καθήκοντά του μέλος αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του Δ.Σ. από το πρώτο κατά σειρά προτεραιότητας αναπληρωματικό μέλος.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο τακτικά μία φορά κάθε τέσσερις (4) μήνες. Έκτακτη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να γίνει ύστερα από γραπτή αίτηση του 1/3 των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ή μετά από πρόσκληση του ίδιου του Προέδρου. Σε κάθε περίπτωση, το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει νόμιμα εφόσον παρευρίσκονται τουλάχιστον έξι (6) από τα μέλη του, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή του Αναπληρωτή του (Αντιπροέδρου) στην κάθε συνεδρίαση και οι αποφάσεις λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του Προέδρου ή του Αναπληρωτή αυτού. Σε περίπτωση που από την πλειοψηφία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου κριθεί ότι ένα θέμα που έχει τεθεί προς ψήφιση είναι ιδιαίτερα σοβαρό και υπάρχουν έντονες διαφωνίες μεταξύ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου τότε μπορεί να συγκαλείται η Γενική Συνέλευση για να αποφασίσει επί του θέματος αυτού. Πάντα όμως οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να διέπονται από ευρύ πνεύμα συναίνεσης.

Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στις συνεδριάσεις και τα θέματα που συζητούνται καταχωρούνται με επιμέλεια και ευθύνη του Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου στο βιβλίο πρακτικών των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα πρακτικά μπορεί να τηρούνται και ηλεκτρονικά. Ακριβές αντίγραφο από τα αποσπάσματα των πρακτικών εκδίδει ο Γραμματέας και υπογράφει ο Πρόεδρος.

Σε περίπτωση κωλύματος του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικτύου που προέρχεται από ασθένεια, ταξίδι ή κάποιο σοβαρό λόγο, τότε αντί αυτού τα τρέχοντα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του Δικτύου εκτελεί ο Αντιπρόεδρος.

Η Συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου γίνεται είτε με φυσική παρουσία των μελών του είτε με τη χρήση νέων τεχνολογιών (τηλεδιάσκεψη).

Το Διοικητικό Συμβούλιο, εφόσον δημιουργηθούν κενά κατά τη διάρκεια της θητείας του, λόγω παραιτήσεως, εκπτώσεως ή αποβολής μέλους του, τα αναπληρώνει εκ των αναπληρωματικών μελών, κατά σειρά εκλογής τους. Η θητεία των μελών αυτών διαρκεί μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία έληγε η θητεία εκείνων που αντικατέστησαν.

Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ακολουθεί τη δημοτική θητεία.

Αμέσως μετά τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών και μετά την ανάληψη των καθηκόντων των νέων δημοτικών αρχών, εντός τριμήνου, η απερχόμενη διοίκηση συγκαλεί Γενική Συνέλευση για την εκλογή των νέων μελών.

Άρθρο 10

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο αποφασιστικό όργανο του Δικτύου, ασκεί τη γενική διαχείριση και διοίκηση των υποθέσεών του και εκπροσωπεί το Δίκτυο έναντι τρίτων και κάθε δικαστικής αρχής.

Ειδικότερα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του το Διοικητικό Συμβούλιο:

1. Χαράσσει την πολιτική του Δικτύου στα πλαίσια των σκοπών του και αποφασίζει για την υλοποίηση των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης.
2. Συγκαλεί τις Γενικές Συνελεύσεις και καθορίζει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης αυτών.
3. Εγκρίνει τα ετήσια ή πολυετή προγράμματα ανάπτυξης και στόχων του Δικτύου όπως αυτά έχουν καθορισθεί από τη Γενική Συνέλευση.
4. Προεγκρίνει τον Απολογισμό και τον Προγραμματισμό Δράσης, τον Ισολογισμό και τον Προϋπολογισμό του Δικτύου, μετά από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή.
5. Προεγκρίνει τον Κανονισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας, καθώς και τον Κανονισμό Οικονομικής Διαχείρισης και Προμηθειών του Δικτύου μετά από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή. Όλοι οι παραπάνω Κανονισμοί οριστικοποιούνται με την ψήφισή τους από τη Γενική Συνέλευση. Ο Κανονισμός Οργάνωσης και Λειτουργίας ρυθμίζει την όλη οργάνωση και κατανομή αρμοδιοτήτων των στελεχών του Δικτύου και διευκρινίζει κάθε θέμα εσωτερικής λειτουργίας. Για κάθε τροποποίηση ή συμπλήρωση απαιτείται έγκριση της Γενικής Συνέλευσης.
6. Εισηγείται την έκτακτη σύγκλιση της Γενικής Συνέλευσης.
7. Ορίζει τις αρμοδιότητες του Προέδρου και Γενικού Διευθυντή στα πλαίσια των κατευθύνσεων του καταστατικού, των κανονισμών λειτουργίας και προμηθειών και της Γενικής Συνέλευσης.
8. Ελέγχει τις πράξεις του Προέδρου και Γενικού Διευθυντή και κάθε άλλου εξουσιοδοτημένου από το Διοικητικό Συμβούλιο οργάνου.
9. Αποφασίζει για την διεξαγωγή διαγωνισμών, κατάρτιση συμβάσεων και προγραμματικών συμφωνιών σύμφωνα με τα όρια του κανονισμού προμηθειών, συμμετοχή σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, σε Ε.Ο.Ε.Σ. και εν γένει αποφασίζει και διενεργεί όλες τις απαιτούμενες πράξεις και δράσεις για την υλοποίηση των στόχων του Δικτύου στους τομείς δραστηριοποίησής του.
10. Μπορεί με απόφασή του να εκχωρεί αντικείμενα των αρμοδιοτήτων του στο Γενικό Διευθυντή.
11. Μπορεί να ορίζει Ειδικούς Συμβούλους ή Ειδικούς Συνεργάτες ή Επιστημονικούς Συνεργάτες, οι οποίοι παρίστανται και συμμετέχουν σε συνεδριάσεις του όταν κληθούν από τον Πρόεδρο

χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου. Εφόσον υπάρχει οικονομικό αντικείμενο απαιτείται η εισήγηση του Προέδρου και του Γενικού Διευθυντή.

12. Μπορεί να ορίζει Ομάδες Εργασίας για διάφορα θέματα, στις οποίες θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των μελών, αλλά και εμπειρογνώμονες από όλη τη χώρα. Εφόσον υπάρχει οικονομικό αντικείμενο απαιτείται η εισήγηση του Προέδρου και του Γενικού Διευθυντή.

13. Εγκρίνει με προκαθορισμένα διαφανή κριτήρια, την ανάθεση έργων, μελετών και υπηρεσιών και την υπογραφή συμβάσεων στα πλαίσια των κατευθύνσεων της Γενικής Συνέλευσης και σύμφωνα με τα όρια του κανονισμού προμηθειών, μετά από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή.

14. Με απόφαση των 2/3 των μελών του, το Διοικητικό Συμβούλιο δύναται να εισηγηθεί στη Γενική Συνέλευση την αποβολή - διαγραφή όσων από τα μέλη:

- ενήργησαν πράξεις που αντιτίθενται προς τους σκοπούς και τις Αρχές του Δικτύου ή συνιστούν παράβαση του Καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης,
- παρέβησαν σκόπιμα και αποδεδειγμένα διατάξεις του εγκεκριμένου εσωτερικού κανονισμού του Δικτύου,
- σε περίπτωση αδράνειας ή διαφωνίας του μέλους ως προς την προώθηση των δραστηριοτήτων του Δικτύου.
- Στην περίπτωση καθυστέρησης ή μη καταβολής της ετήσιας εισφοράς

Η διαγραφή του μέλους ισχύει από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης ή αποσπάσματος αυτής στο εξερχόμενο μέλος. Η διαγραφή του μέλους θα γνωστοποιείται στις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το νόμο.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΝΕΩΝ ΜΕΛΩΝ - ΕΤΑΙΡΩΝ: Για την εγγραφή νέου μέλους απαιτείται έγγραφη αίτηση και λαμβάνεται σχετική απόφαση έγκρισης του Δ.Σ. Για την λήψη απόφασης εγγραφής μέλους απαιτείται απόφαση της Γ.Σ. με αυξημένη πλειοψηφία 3/4 των παρόντων. Κάθε νέο μέλος - εταίρος που εγγράφεται καταβάλλει εισφορά ίδια με αυτήν που έχουν καταβάλει τα υπάρχοντα μέλη κατά την σύσταση του Δικτύου εκτός αν πρόκειται για συνδεδεμένα μέλη ή μέλη των οποίων η εισφορά έγκειται στην παροχή υπηρεσιών, γνώσεων κλπ. Κάθε νέο μέλος που εγγράφεται έχει τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τα υπάρχοντα μέλη και συμμετέχει με το ίδιο ποσοστό.

15. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να ορισθούν ως Άμισθοι Ειδικοί Σύμβουλοι του Δικτύου επιστήμονες οι οποίοι ως εκ της θέσεως, της ειδικότητάς τους ή της εμπειρίας τους μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των σκοπών του. Η θέση του Συμβούλου αποδίδεται για συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο ή υλοποίηση δράσης, είναι

δε τιμητική και άμισθη ενώ μπορεί να δικαιολογούνται έξοδα κίνησης, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, όταν μετακινείται για τους σκοπούς του Δικτύου.

Άρθρο 11

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ο Πρόεδρος και νόμιμος εκπρόσωπος του Δικτύου. Η θητεία του Προέδρου ακολουθεί τη θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οι αρμοδιότητες του Προέδρου είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

1. Η εκπροσώπηση του Δικτύου ενώπιον κάθε Αρχής ή εκδήλωσης ή σχέσης με τρίτους.
2. Η προώθηση του εταιρικού στόχου και του ευρύτερου συμφέροντος του Δικτύου, αναλαμβάνοντας αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.
3. Συγκαλεί και προεδρεύει του Διοικητικού Συμβουλίου και συντάσσει την Ημερήσια Διάταξη για τις συνεδριάσεις.
4. Λαμβάνει κάθε απόφαση που χρειάζεται για το συμφέρον του Δικτύου, ακόμη και εκτάκτως, και ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο κατά την επόμενη συνεδρίασή του.
5. Εισηγείται για έγκριση στη Γενική Συνέλευση, μετά την έγκριση από το ΔΣ, τον Απολογισμό και τον Προγραμματισμό Δράσης, τον Ισολογισμό και τον Προϋπολογισμό του Δικτύου.
6. Έχει την εποπτεία της οικονομικής διαχείρισης, παρακολουθεί την εξέλιξη του προϋπολογισμού και είναι αρμόδιος για την έγκριση των οικονομικών δαπανών σύμφωνα με τον κανονισμό προμηθειών και για τη διεξαγωγή των τραπεζικών ή άλλων οικονομικών συναλλαγών με τράπεζες και άλλους φορείς, ανεξαρτήτως ποσού (αναλήψεις, καταθέσεις, έκδοση καρτών κλπ).
7. Εκπροσωπεί το Δίκτυο ενώπιον οιασδήποτε Τράπεζας ή πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, και στο όνομα και για λογαριασμό του Δικτύου προβαίνει στο άνοιγμα ή/και κλείσιμο κάθε είδους τραπεζικού λογαριασμού σε οποιοδήποτε νόμισμα και κινεί αυτούς, αναλαμβάνει και καταθέτει χρήματα και επιταγές, εκδίδει, αποδέχεται, οπισθογραφεί και εξοφλεί συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή και επιταγές και γενικά να προβαίνει σε κάθε τραπεζική δοσοληψία σε σχέση με τους λογαριασμούς του Δικτύου με μόνη την υπογραφή του.
8. Αποφασίζει με προκαθορισμένα διαφανή κριτήρια, για την ανάθεση έργων, μελετών και υπηρεσιών και την υπογραφή συμβάσεων σύμφωνα με τα όρια του κανονισμού προμηθειών και μετά από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή.

9. Εγκρίνει συμβάσεις με τρίτους που αφορούν το Δίκτυο ως και με εξωτερικούς συνεργάτες και συμβούλους (ειδικούς, νομικούς, τεχνικούς, οικονομικούς ή επιστημονικούς) σύμφωνα με τα όρια του κανονισμού προμηθειών ύστερα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή.
10. Εγκρίνει τις ανάγκες στελέχωσης του δικτύου έπειτα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή.
11. Η λογοδοσία για τα πεπραγμένα του Δικτύου ενώπιον του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης.
12. Η αρμοδιότητα του Προέδρου παύει μόνο για σπουδαίο λόγο. Σπουδαίος λόγος θεωρείται κυρίως η βαριά παράβαση καθήκοντος ή η ανικανότητα για τακτική διαχείριση. Η απόφαση για την παύση Προέδρου - Διαχειριστή λαμβάνεται από τη Γενική Συνέλευση, η οποία και αποφασίζει με την αυξημένη πλειοψηφία των 3/4 του συνόλου των οικονομικά τακτοποιημένων τακτικών μελών του.
13. Δύναται να αναθέσει, με απλή ενημέρωση του Δ.Σ., μέρος των δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων του, ακόμα και διαχειριστικών σε άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή στο Γενικό Διευθυντή του Δικτύου και γενικά είναι υπεύθυνος για κάθε ενέργεια που προσιδιάζει ως εκ της φύσεως της στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου.
14. Ο Πρόεδρος έχει δικαίωμα να παραιτηθεί για σπουδαίο λόγο.

Άρθρο 12

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Καθήκον του Γενικού Διευθυντή του Δικτύου είναι η πραγματοποίηση των γενικών και ειδικών σκοπών του παρόντος Καταστατικού. Ο Γενικός Διευθυντής θα πρέπει να διαθέτει αναγνωρισμένο βασικό πανεπιστημιακό τίτλο ανώτατης σχολής, αναγνωρισμένο μεταπτυχιακό τίτλο, τεκμηριωμένη άριστη γνώση της Αγγλικής γλώσσας και υπερδεκαετή εμπειρία σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Ο Γενικός Διευθυντής είναι ιδιαίτερα υπεύθυνος για:

1. Την εκπροσώπηση του Δικτύου ενώπιον κάθε Αρχής ή εκδήλωσης ή σχέσης με τρίτους.
2. Την προώθηση του εταιρικού στόχου και του ευρύτερου συμφέροντος του Δικτύου, αναλαμβάνοντας αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.
3. Την εύρυθμη λειτουργία και την πιστή εκτέλεση των αποφάσεων της Διοίκησης του Δικτύου.
4. Αποφασίζει με προκαθορισμένα διαφανή κριτήρια, για την ανάθεση έργων, μελετών και υπηρεσιών και την υπογραφή συμβάσεων σύμφωνα με τα όρια του κανονισμού προμηθειών.
5. Τη σύναψη συμβάσεων με τρίτους που αφορούν το Δίκτυο.
6. Έχει την εποπτεία της οικονομικής διαχείρισης, παρακολουθεί την εξέλιξη του προϋπολογισμού και είναι αρμόδιος για την έγκριση των οικονομικών δαπανών σύμφωνα με

τον κανονισμό προμηθειών και για τη διεξαγωγή των τραπεζικών ή άλλων οικονομικών συναλλαγών με τράπεζες και άλλους φορείς ανεξαρτήτως ποσού (αναλήψεις, καταθέσεις, έκδοση καρτών κλπ).

7. Να εκπροσωπεί το Δίκτυο ενώπιον οιασδήποτε Τράπεζας ή πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, και στο όνομα και για λογαριασμό του Δικτύου αναλαμβάνει και καταθέτει χρήματα και επιταγές, εκδίδει, αποδέχεται, οπισθογραφεί και εξοφλεί συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή και επιταγές και γενικά να προβαίνει σε κάθε τραπεζική δοσοληψία σε σχέση με τους λογαριασμούς του Δικτύου με μόνη την υπογραφή του.
8. Είναι αρμόδιος για την εκτέλεση των πληρωμών και την τελική υπογραφή όλων των ενταλμάτων πληρωμής.
9. Το συντονισμό και την εποπτεία για την υλοποίηση των Προγραμμάτων του Δικτύου.
10. Την ενημέρωση των υπόλοιπων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για τα θέματα της αρμοδιότητάς του καθώς και τις ενέργειες στις οποίες έχει προβεί.
11. Την εισήγηση στον Πρόεδρο και το ΔΣ του απολογισμού και του Προγράμματος Δράσης, καθώς και του Ισολογισμού και του Προϋπολογισμού.
12. Διενεργεί τις προσλήψεις του προσωπικού μετά την έγκριση των αναγκών στελέχωσης από τον Πρόεδρο.
13. Έχει την αποκλειστική ευθύνη της διοικητικής μέριμνας του προσωπικού και των συνεργατών, την άσκηση πειθαρχικών συνεπειών, μεταβολών και απολύσεων προσωπικού καθώς και της καθημερινής λειτουργίας του Δικτύου και των υποκαταστημάτων.
14. Παρίσταται στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, χωρίς δικαίωμα ψήφου και εισηγείται επί θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.
15. Έχει την ευθύνη εποπτείας της υποβολής προτάσεων του Δικτύου σε προγράμματα (χρηματοδοτούμενα είτε από εθνικούς πόρους είτε από Κοινοτικούς πόρους) και της πορείας υλοποίησής τους.
16. Το Διοικητικό Συμβούλιο ή ο Πρόεδρος δύναται, με απόφαση του, να μεταβιβάσει στο Γενικό Διευθυντή του Δικτύου ορισμένες αρμοδιότητές του, προκειμένου να διευκολύνει την αποτελεσματική λειτουργία του και να επιτύχει την ταχύτερη διεκπεραίωση των εργασιών του Δικτύου.
17. Ο Γενικός Διευθυντής μπορεί να αναθέσει, με νομίμως υπογεγραμμένη επιστολή του και αφού έχει προηγηθεί απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, μέρος των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων του στον Αναπληρωτή του ή σε άλλους υπεύθυνους προγραμμάτων ή τμημάτων του Δικτύου. Η απόφασή του αυτή ανακαλείται με νέα απόφασή του οποτεδήποτε,

κατόπιν ενημέρωσης του Διοικητικού Συμβουλίου. Σε κάθε περίπτωση ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου έχει το δικαίωμα να ανακαλεί αυτές τις αποφάσεις οποτεδήποτε.

18. Ο διορισμός του Γενικού Διευθυντή προέρχεται μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ληφθείσα με πλειοψηφία τουλάχιστον των 6 μελών του και αφού έχουν ληφθεί υπ' όψιν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει αυτός να διαθέτει για την εκτέλεση των καθηκόντων του, σύμφωνα και με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Δικτύου.
19. Η απασχόληση του Γενικού Διευθυντή είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου με σχετική πλειοψηφία των παρόντων
20. Η σύμβαση εργασίας και οι αποδοχές του Γενικού Διευθυντή ορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο Γενικός Διευθυντής μπορεί να προέρχεται και από απόσπαση ή διάθεση του ευρύτερου Δημόσιου τομέα και των νομικών προσώπων αυτού. Χρέη προσωρινού Γενικού Διευθυντή θα ασκεί ο κ. Ιωάννης Γεώργιζας.

Άρθρο 13

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Οι αρμοδιότητες του Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζονται ως εξής:

- επιμελείται τη τήρηση των πρακτικών των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και των Γενικών Συνελεύσεων, και επεξεργάζεται σε συνεργασία με τον Πρόεδρο τα θέματα της ημερήσιας διάταξης
- επιμελείται των δημοσιεύσεων του Δικτύου
- είναι υπεύθυνος για την έγκαιρη ειδοποίηση των μελών στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης

Άρθρο 14

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Ελεγκτική Επιτροπή αποτελείται από τρία (3) μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά, τα οποία εκλέγονται ταυτόχρονα με τα μέλη του Δ.Σ. και ακολουθούν τη θητεία των μελών του Δ.Σ.

Έργο της Ελεγκτικής Επιτροπής, η οποία σε συνεδρίαση των μελών της μετά την εκλογή τους, εκλέγει τον Πρόεδρό της, είναι ο έλεγχος της διαχείρισης των οικονομικών στη λήξη του οικονομικού έτους και πριν την έγκριση από την Γ.Σ. του νέου οικονομικού προϋπολογισμού. Ο έλεγχος αυτός είναι δυνατόν επίσης να διενεργηθεί, οποτεδήποτε, μετά από παραγγελία του Δ.Σ..

Η σχετική έκθεση υποβάλλεται στη Γ.Σ., καθώς και στο Δ.Σ., στην περίπτωση που αυτό έχει προκαλέσει τον ανωτέρω έλεγχο.

Για την υποστήριξη της Ελεγκτικής Επιτροπής στο έργο της και έπειτα από σχετική αίτηση της προς το Δ.Σ. του Δικτύου, το Δ.Σ. δύναται να αποφασίσει την ανάθεση του ετήσιου αλλά και τακτικού ελέγχου του Δικτύου σε εξωτερικό επαγγελματία ελεγκτή ο οποίος θα εισηγηθεί στην Ε.Ε. τα αποτελέσματα του ελέγχου.

Ο εξωτερικός Ελεγκτής πρέπει να είναι πρόσωπο με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα και να είναι μέλος αναγνωρισμένου επαγγελματικού φορέα Ορκωτών Λογιστών ή Ελεγκτών.

Άρθρο 15

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Το διαχειριστικό έτος του Δικτύου συμπίπτει με το έτος που ορίζεται από το Νόμο.

Τα έσοδα του Δικτύου, από οποιαδήποτε πηγή και να προέρχονται, κατατίθενται σε τραπεζικούς λογαριασμούς στο όνομα του Δικτύου.

Η διάθεση και πραγματοποίηση οποιασδήποτε δαπάνης από τον/τους λογαριασμούς αυτούς γίνεται με ειδική έγγραφη εντολή του Προέδρου και του Γενικού Διευθυντή ή κατά εκχώρηση αρμοδιοτήτων μόνο από το Γενικό Διευθυντή.

Ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος γίνεται από έναν (1) λογιστή που ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από αίτηση του Γενικού Διευθυντή. Ο λογιστής που ασκεί τον τακτικό έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης του Δικτύου, οφείλει να υποβάλλει το αργότερο μέχρι τέλος Μαρτίου κάθε έτους έκθεση για την οικονομική διαχείριση και τον απολογισμό του προηγούμενου διαχειριστικού έτους που έλεγξε. Οι εκθέσεις υποβάλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο υποβάλλει τα αποτελέσματα στα μέλη.

Άρθρο 16

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟΥ

Για την επίτευξη των σκοπών και των δραστηριοτήτων του το Δίκτυο δύναται:

- Να προσλαμβάνει και να απασχολεί προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου σε Ελλάδα και εξωτερικό
- Να συνάπτει συμβάσεις έργου με τρίτα πρόσωπα.
- Στο πλαίσιο της υλοποίησης των δράσεων του, να αξιοποιεί φυσικά πρόσωπα ως εξωτερικούς συνεργάτες, συνάπτοντας με αυτούς συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για την εκτέλεση εξειδικευμένου και σαφώς καθορισμένου φυσικού αντικειμένου. Για το σκοπό αυτό και προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας, της μη διάκρισης και

της δημοσιότητας, το Δίκτυο τηρεί με συστηματικό και πλήρως τεκμηριωμένο τρόπο Μητρώα Εξωτερικών Συνεργατών, μέσω των οποίων αντλεί τους συνεργάτες που κατά περίπτωση απαιτούνται για την εκτέλεση των έργων.

- Είναι δυνατή η απόσπαση προσωπικού στο Δίκτυο, το οποίο απασχολείται με οποιαδήποτε σχέση εργασίας σε φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Να δημιουργεί ομάδες εργασίας με ή χωρίς αμοιβή.
- Να συστήνει επιτροπές από μέλη ή και μη μέλη του για την εξέταση και προώθηση των σκοπών του.

Άρθρο 17

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Η εσωτερική λειτουργία του Δικτύου θα διέπεται από τον Κανονισμό που θα συνταχθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, στον οποίο μεταξύ άλλων θα καθορίζονται και σχετικά ζητήματα που αφορούν τις δραστηριότητές του. Ενδεικτικά:

- Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικτύου, οφείλει εντός τριών μηνών από τη συγκρότηση σε Σώμα, να εγκρίνει τον εσωτερικό Κανονισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας του Δικτύου. Ο κανονισμός αυτός δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Δικτύου και ισχύει από την έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο και τη δημοσίευση αυτή. Ο κανονισμός πρέπει να ψηφιστεί στην πρώτη Γενική Συνέλευση. Στην ιστοσελίδα του Δικτύου δημοσιεύονται, επίσης, το καταστατικό και οι αποφάσεις των οργάνων του.
- Το Δίκτυο μπορεί να συνάπτει συμβάσεις έργου ή παροχής υπηρεσιών για ειδικότερα ζητήματα με τρίτα πρόσωπα με αντίστοιχες ειδικές γνώσεις ή εμπειρία (Ειδικοί Συνεργάτες ή/και Επιστημονικοί Σύμβουλοι), καθώς επίσης να αξιοποιεί προσωπικό μέσω προγραμματικών συμβάσεων για την εκτέλεση προγραμμάτων και έργων εδαφικής συνεργασίας με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και του δημοσίου τομέα.
- Το Δίκτυο μπορεί να ιδρύει στην Ελλάδα και το Εξωτερικό γραφεία, υποκαταστήματα και παραρτήματα, μετά από σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Το Δίκτυο μπορεί να απασχολεί προσωπικό και σε χώρες εκτός Ελλάδας. Η κατανομή του προϋπολογισμού ανά παράρτημα και ανά υποκατάστημα γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Το Δίκτυο οφείλει να παρέχει πιστοποιημένες υπηρεσίες και να προχωρήσει στην ανάπτυξη και υποστήριξη προτύπων που αφορούν τη διαχειριστική λειτουργία για την υλοποίηση των πράξεων που εκτελούνται στο πλαίσιο των αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

Άρθρο 18

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ

Η τροποποίηση του παρόντος καταστατικού είναι δυνατή ανά πάσα χρονική στιγμή, υπό την προϋπόθεση ότι λαμβάνει χώρα από το αρμόδιο όργανο και τις θεσπιζόμενες υπό του παρόντος διαδικασίες λειτουργίας του. Κάθε τροποποιητική πράξη πρέπει να καταχωρείται στο ΓΕΜΗ της περιφέρειας της έδρας του Δικτύου.

Για την τροποποίηση οποιουδήποτε άρθρου του παρόντος καταστατικού, απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών, λαμβανομένης με πλειοψηφία 3/4 εκ των παρόντων οικονομικά τακτοποιημένων τακτικών μελών, με την επιφύλαξη των σχετικών με την είσοδο νέου μέλους, διατάξεων του παρόντος.

Άρθρο 19

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Κάθε ζήτημα που θα ανακύπτει κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του Δικτύου θα ρυθμίζεται με τις διατάξεις του παρόντος και κάθε σχετικού νόμου.

Η εταιρεία είναι μη κερδοσκοπική. Δεν επιτρέπεται να γίνει καμία διανομή κερδών στα μέλη της, τόσο κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της όσο και μετά την για οποιοδήποτε λόγο λύση της.

Το Δίκτυο μπορεί να προβαίνει σε κάθε άλλη οικονομική δραστηριότητα και συναλλαγή, εφόσον αυτή είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του Νόμου και του παρόντος καταστατικού και δεν αντίκειται στα χρηστά ήθη και στον κοινωνικοοικονομικό σκοπό της συστάσεώς του.

Κάθε διαφορά μεταξύ των μελών απορρέουσα από τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού και/ή που αφορά ενδεικτικά τη λειτουργία του Δικτύου, την άσκηση των καθηκόντων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των μελών και οργάνων του, θα επιλύεται με τη διαδικασία της Διαμεσολάβησης βάση του Ν. 3898/2010 όπως ισχύει. Σε περίπτωση αποτυχίας αυτής, αρμόδια για την επίλυση της διαφοράς θα είναι τα Δικαστήρια της πρωτεύουσας της χώρας. Τα μέλη του Δικτύου δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε δραστηριότητες και ενέργειες που παρεμποδίζουν ή εν τοις πράγμασι παρακωλύουν τη λειτουργία του καθιστώντας ανενεργούς τους σκοπούς δημιουργίας του.

Κάθε μέλος δικαιούται να λαμβάνει γνώση των υποθέσεων του Δικτύου και να αποκτά έντυπα ή ηλεκτρονικά αντίγραφα, εφόσον το ζητήσει, κάθε εγγράφου του Δικτύου.

Για κάθε θέμα που δεν υπάρχει ρητή ρύθμιση από το παρόν καταστατικό, εφαρμόζονται αναλογικά διατάξεις των άρθρων 249 έως 268 του νόμου 4072/2012, οι διατάξεις των

άρθρων 741 έως 784 του Αστικού Κώδικα, αλλά και των σχετικών άρθρων του ΚΔΚ (Ν.3463/2006), ως ισχύουν.

Κωδικοποιήθηκε το από 23-06-2017 Καταστατικό Σύστασης του Δικτύου, μετά των τροποποιήσεων του, με τις από 4/12/2018 και 9/12/2019 αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Δικτύου, αποτελούμενο από 19 άρθρα, το οποίο αφού ανεγνώσθη, κατέστη κατανοητό και αποδεκτό από όλα τα μέλη, υπεγράφη από αυτά, όπως νομίμως εκπροσωπούνται.

Ακριβές αντίγραφο

Γλυφάδα, Αυθημερόν

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ

Πρόεδρος ΔΣ

(2)

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρει αρκετές χρηματοδοτικές δυνατότητες, μέσα από προγράμματα που συντονίζονται σε κεντρικό επίπεδο και απευθύνονται στο σύνολο της Ευρωπαϊκής περιφέρειας.

Ωστόσο, η οργάνωση και υποβολή προτάσεων δε μπορεί να γίνει από μεμονωμένους φορείς. Είναι απαραίτητο να διαμορφώνονται από ομάδες φορέων που επιπλέον, στις περισσότερες περιπτώσεις, πρέπει να προέρχονται και από περισσότερα του ενός κράτη. Δυστυχώς οι Δήμοι δυσκολεύονται στο να εντοπίσουν τα χρηματοδοτικά αυτά εργαλεία και τις ευκαιρίες που παρέχονται και ταιριάζουν στις δυνατότητες κι επιδιώξεις τους, καθώς και να σχεδιάσουν μια ολοκληρωμένη πρόταση. Επίσης δεν έχουν τη δυνατότητα αποτελεσματικής δικτύωσης ώστε να σχηματίσουν κατάλληλες ομάδες αλλά και να προωθήσουν τις προτάσεις τους. Στις περιπτώσεις δε που επιτυγχάνεται η συμμετοχή, αυτό γίνεται με όρους που δεν είναι τόσο επωφελείς για τους Δήμους και εξαρτώνται από αυτούς που έχουν σχεδιάσει την πρόταση.

Πρέπει επίσης να αναφερθεί, ότι το πρόβλημα του αποτελεσματικού συντονισμού, υπάρχει και στην αξιοποίηση γενικότερα των κονδυλίων, απ' όπου και αν προέρχονται, όταν απαιτούνται διαδημοτικές προτάσεις που προϋποθέτουν τη συνεργασία πολλών Δήμων ή και άλλων φορέων μεταξύ τους ή όταν απαιτούνται προτάσεις σε εξειδικευμένα αντικείμενα.

Αυτό το κενό σκοπεύει να καλύψει η πρωτοβουλία για τη σύσταση του Δικτύου Πόλεων «Βιώσιμη Πόλη» που θα ιδρυθεί με τη μορφή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας, με πρόθεση να παρέχει ουσιαστική τεχνική υποστήριξη στη δικτύωση και οργάνωση των Δήμων που συμμετέχουν σε αυτό, ώστε να υποβάλλουν και να υλοποιούν προτάσεις σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα και να εκμεταλλευτούν τις πρόσθετες παρεχόμενες χρηματοδοτήσεις. Θα μπορεί και το ίδιο το Δίκτυο να συμμετέχει σε προτάσεις και στη συνέχεια να θα υποστηρίζει την υλοποίησή τους.

Ένα επίσης σημαντικό πρόβλημα στις σημερινές συνθήκες, είναι η υπερβολική χρήση των φυσικών πόρων και των ενεργειακών αποθεμάτων, σε τέτοιο βαθμό ώστε είναι επιτακτική ανάγκη να ληφθεί μέριμνα. Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες που αποδεδειγμένα έχουν πλέον σημαντική επίδραση στο περιβάλλον, θα πρέπει να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται έτσι ώστε εκτός από την αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, να ελαχιστοποιούνται οι επιδράσεις στο περιβάλλον. Αυτό το λαμβάνουμε ιδιαίτερα υπόψιν για τη διαμόρφωση του κατάλληλου προσανατολισμού του Δικτύου, ώστε να κατευθύνει και να εστιάζει τις δραστηριότητές του σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και αειφορίας, της κυκλικής οικονομίας και της εξοικονόμησης ενέργειας με ταυτόχρονη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Επίσης οι όποιες δράσεις θα πρέπει να αποσκοπούν στην προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή που πλέον αποδεδειγμένα εξελίσσεται ως φαινόμενο. Παράλληλες δράσεις θα πρέπει κατευθύνονται και να ενισχύουν το πλαίσιο της αποτελεσματικής διαχείρισης υδάτινων πόρων καθώς, παρεπόμενο της κλιματικής αλλαγής, της ανάπτυξης των σύγχρονων μοντέλων κοινωνικής οργάνωσης, των τεχνολογικών εξελίξεων και του υπερπληθυσμού, είναι η εμφάνιση σοβαρών προβλημάτων στη διαχείριση κι εξασφάλιση επάρκειας αυτού του πολύτιμου αγαθού.

Στο Δίκτυο συμμετέχουν Δήμοι της Ελλάδας και της Κύπρου με κοινά χαρακτηριστικά, επιτυγχάνοντας διασυννοριακότητα αλλά και στήριξη του ευρύτερου Ελληνισμού στο αντικείμενο της τεχνικής επάρκειας για υποστήριξη ευρωπαϊκών προτάσεων. Θα συμμετάσχουν επίσης πανεπιστήμια και ιδρύματα εγνωσμένου κύρους.

Το πρώτο μέλημα του Δικτύου θα είναι ο συντονισμός και η οργάνωση της έναρξης λειτουργίας του. Η πρώτη στήριξη σε προσωπικό (γραμματεία) θα προέλθει από τους ίδιους τους Δήμους.

Η έδρα του Δικτύου θα είναι ο Δήμος Πύλου – Νέστορος ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργηθεί υποκατάστημα σε χώρο που θα διαθέσει ο Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης και θα αποτελεί το επίκεντρο των δραστηριοτήτων. Θα υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας υποκαταστημάτων στην έδρα κάθε μέλους και πολύ σύντομα θα δημιουργηθεί γραφείο στις Βρυξέλλες και στην Κύπρο.

Οι πρώτες δράσεις που θα υλοποιηθούν, στοχεύουν στην οργάνωση της πληροφορίας και στην ενημέρωση των μελών για τις διαθέσιμες δυνατότητες χρηματοδότησης:

1. Έργο αποδελτίωσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων

Θα εντοπιστούν όλα τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα χρηματοδότησης, θα προσδιοριστούν οι ανοιχτές προσκλήσεις καθώς και οι μελλοντικά προβλεπόμενες και θα περιγραφεί το προφίλ των πιθανών συμμετεχόντων, οι περιορισμοί και οι ευκαιρίες.

2. Έργο καταγραφής πληροφοριών και αναγκών Δήμων

Θα κατασκευαστεί βάση δεδομένων πληροφοριών όλων των μελών και θα περιγραφούν οι στοχεύσεις και προτεραιότητες με αποδελτίωση των τεχνικών κι επιχειρησιακών προγραμμάτων. Ο Στόχος σε επόμενο βήμα, θα είναι να σχηματιστούν ομάδες και να σχεδιαστούν προτάσεις προς υποβολή.

3. Οργάνωση ομάδων και σχεδιασμός προτάσεων

Με βάση τα παραπάνω αποτελέσματα θα οργανωθούν ομάδες για σχεδιασμό και υποβολή προτάσεων που θα προέρχονται από ομοειδείς επιδιώξεις και θα αντιστοιχούν σε ανοιχτές ή μελλοντικές προσκλήσεις των χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

4. Οργάνωση Τεχνικής βοήθειας προς τους Δήμους

Ανάλογα με το είδος των προτάσεων θα σχεδιαστεί και θα οργανωθεί η τεχνική βοήθεια που θα παρασχεθεί, βασισμένη σε θεματικές ενότητες και δράσεις.

Σε αυτή τη φάση θα πρέπει να εντοπιστούν και οι βέλτιστες πρακτικές που αποδεδειγμένα ακολουθούνται από τα διάφορα μέλη του δικτύου με σημαντική επιτυχία στο αντικείμενό τους, καθώς είναι γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις έχουν αναπτυχθεί εξαιρετικές κι επιτυχημένες εφαρμογές από αυτά. Αυτό θα δώσει την ευκαιρία διάχυσης και διαμοιρασμού σε όλους τους υπολοίπους των καλών αυτών πρακτικών.

Θεματικές ενότητες και δράσεις

Η εταιρεία θα αναπτύξει δράσεις υποστήριξης, οργανωμένες στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

Θεματικές ενότητες	Δράσεις
Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη	Εναλλακτικός τουρισμός
	Αξιοποίηση και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
Περιβάλλον - Αειφορία	Αποτελεσματική αξιοποίηση πόρων
	Διαχείριση απορριμμάτων - ανακύκλωση
	Κυκλική Οικονομία
	Zero waste
	ISO 14000
Κοινωνική ευθύνη	Δημιουργική απασχόληση νέων
	Υποστήριξη Κοινωνικών και Συνεταιριστικών επιχειρήσεων
	Υποστήριξη ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού
	Εξυπηρέτηση του πολίτη
Εξοικονόμηση ενέργειας	Ενεργειακή αναβάθμιση
	Σύμφωνο Δημάρχων
	Ενεργειακή διαχείριση
	ISO 50000
Αποτελεσματική διοίκηση	Αναδιοργάνωση διαδικασιών
	ISO 9001
	Συμπράξεις μεταξύ φορέων
	Διαγωνισμοί

Σήμερα στις 10 Μαρτίου 2017 πραγματοποιείται ιδρυτικό συνέδριο με τη συμμετοχή των μελών και την εκπροσώπηση από σημαντικούς φορείς.

Το συνέδριο αποφασίζει την ίδρυση του Δικτύου Πόλεων με τη μορφή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας με την επωνυμία: «**ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**» και διακριτικό τίτλο «**ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ**».

Το συνέδριο αποφασίζει την έγκριση σχεδίου καταστατικού και την προώθηση για λήψη απόφασης από τα Δημοτικά Συμβούλια και τα όργανα διοίκησης και δεσμεύεται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών μέχρι τη σύστασή του εντός δύο μηνών.

Η διακήρυξη υπογράφεται από τα μέλη.

Αθήνα 10 Μαρτίου 2017

(3)

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:

Το παρόν Ερωτηματολόγιο είναι επώνυμο και οι απαντήσεις σας πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την ερευνητική τεκμηρίωση της μεταπτυχιακής μου εργασίας με τίτλο: «**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**», που έχει ως μελέτη περίπτωσης το Δίκτυο Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» και εκπονείται στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Τα δεδομένα προορίζονται για ακαδημαϊκή και μόνο χρήση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» , ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ Κ.Ε.Δ.Ε.

κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ

- 1) Ποιοί είναι οι λόγοι για τους οποίους οδηγηθήκατε το 2017 στην ανάληψη πρωτοβουλίας για τη δημιουργία του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»; Ποια “κενά” στη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α’ Βαθμού στοχεύει να καλύψει η διαδημοτική συνεργασία αυτού του τύπου;
- 2) Ποια πλεονεκτήματα παρουσιάζει η δημιουργία Δικτύων Δήμων, όπως η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», σε σχέση με άλλες μορφές διαδημοτικές συνεργασίας (π.χ συνδέσμους Δήμους και αναπτυξιακές εταιρείες Ο.Τ.Α);
- 3) Ποιοι είναι οι παράγοντες που δυσκολεύουν περισσότερο τους Δήμους – μέλη του Δικτύου για την εφαρμογή βιώσιμων αναπτυξιακών πολιτικών;
- 4) Ποια μέτρα, σε θεσμικό επίπεδο, μπορούν να συμβάλλουν στην αναβάθμιση/ενίσχυση του ρόλου και της αποτελεσματικότητας των αυτοδιοικητικών δικτύων, όπως η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;
- 5) Ποιο είναι το όραμα και οι στόχοι σας για την περαιτέρω εξέλιξη του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;

Σας ευχαριστώ για την πολύτιμη βοήθειά σας.

(3.1)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ Κ.Ε.Δ.Ε.

κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ

1) Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους οδηγηθήκατε το 2017 στην ανάληψη πρωτοβουλίας για τη δημιουργία του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»; Ποια «κενά» στη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού στοχεύει να καλύψει η διαδημοτική συνεργασία αυτού του τύπου;

Απάντηση: Οι λόγοι για τους οποίους οδηγηθήκαμε στην ίδρυση του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» ήταν -πρωταρχικά- η έλλειψη δικτύωσης και τεχνογνωσίας που παρατηρείται στους Δήμους και καθιστούν δύσκολη τη συμμετοχή τους και την υποβολή από μέρους τους προτάσεων για χρηματοδότηση από Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων στην περιοχή τους που θα προάγουν τις αρχές της βιωσιμότητας και της αειφορίας και θα είναι εναρμονισμένα με την οικεία εθνική και ευρωπαϊκή στρατηγική στο πεδίο αυτό. Ειδικά για τους μικρούς ή μικρομεσαίους Δήμους, η δυσκολία του να συγκροτήσουν τις απαιτούμενες τεχνικές ομάδες και να εντοπίσουν τους κατάλληλους συνεργάτες, που θα τους βοηθήσουν στην επιτυχημένη υποβολή προτάσεων για χρηματοδότηση, ήταν και παραμένει ακόμη μεγάλη. Τα κενά αυτά μπορεί να τα καλύψει ένας φορέας όπως ο δικός μας, ένα Δίκτυο Δήμων δηλαδή, όπου όλοι μαζί οι Δήμοι – μέλη του Δικτύου συμβάλλουν στη δημιουργία μίας δομής εξειδικευμένης πάνω στα αντικείμενα αυτά, ώστε να μη χρειάζεται ο κάθε Δήμος ξεχωριστά να «στηρίζει» αυτόνομα μία τέτοια μονάδα. Άλλωστε, η Ευρωπαϊκή Ένωση -ως θεσμική οντότητα- υποστηρίζει τέτοιους φορείς και για το λόγο αυτό έχουν ιδρυθεί αρκετά και μεγάλα -μάλιστα- διασυνοριακά αυτοδιοικητικά δίκτυα. Στην Ελλάδα, τα Δίκτυα αυτά λειτουργούν με τη μορφή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, που εγγράφονται στα μητρώα εταιρειών, λειτουργούν με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια και τα μέλη συνδέονται με ένα καταστατικό που περιγράφει τον τρόπο λειτουργίας τους.

2) Ποια πλεονεκτήματα παρουσιάζει η δημιουργία Δικτύων Δήμων, όπως η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», σε σχέση με άλλες μορφές διαδημοτικές συνεργασίας (π.χ Συνδέσμους Δήμων και αναπτυξιακές εταιρείες Ο.Τ.Α);

Απάντηση: Τα Δίκτυα Δήμων λειτουργούν με παρόμοιο τρόπο με τους Συνδέσμους Δήμων, αλλά είναι πιο επιχειρησιακά και πιο ευέλικτα. Οι σύνδεσμοι συνήθως αναλώνονται σε επίπεδο ενός ή δύο θεμάτων που απασχολούν τους συμμετέχοντες Δήμους, ενώ τα Δίκτυα είναι περισσότερο εξειδικευμένα και με επιχειρησιακή κατεύθυνση. Επίσης, τα Δίκτυα έχουν μεγαλύτερη οικονομική ευελιξία σε σχέση με τους συνδέσμους, όπου οι διαδικασίες είναι πιο πολύπλοκες και πολλές φορές ατέρμονες, τόσο σε ό,τι αφορά τη λήψη αποφάσεων, όσο και σ' ό,τι αφορά πρακτικά ζητήματα που τίθενται για την υλοποίηση έργων και την εκπόνηση μελετών. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι, επίσης, το γεγονός ότι τα Δίκτυα Δήμων, όπως η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» μπορούν να λειτουργούν ως αναθέτουσες αρχές. Οι αναπτυξιακές εταιρείες Ο.Τ.Α από την άλλη είναι ανώνυμες εταιρίες, και επομένως έχουν υποχρέωση να βγάζουν κέρδος, ενώ είναι τελείως διαφορετικό και το θεσμικό πλαίσιο σύστασης και στελέχωσης τους. Τα Δίκτυα Δήμων, λόγω του ότι είναι ιδιωτικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες δεν έχουν υποχρέωση να βγάζουν κέρδος, απλώς πρέπει να καλύπτουν τα έξοδά τους. Οι αναπτυξιακές εταιρείες Ο.Τ.Α, παρ' ότι έχουν μακρά ιστορία στην Ελλάδα, η συντριπτική τους πλειοψηφία – και ειδικά όσες δεν χρηματοδοτούνται από κάποιο σταθερό κονδύλι- έχει διακόψει τη λειτουργία τους, γιατί ουσιαστικά είναι μια προσπάθεια εμπλοκής σε ιδιωτικοοικονομικές δραστηριότητες του Δημοσίου, που στην πράξη δεν έχει δείξει - τουλάχιστον στην Ελλάδα- να τελεσφορεί.

3) Ποιοι είναι οι παράγοντες που δυσκολεύουν περισσότερο τους Δήμους – μέλη του Δικτύου για την εφαρμογή βιώσιμων αναπτυξιακών πολιτικών;

Απάντηση: Ένα από τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι στην προσπάθεια τους για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση βιώσιμων αναπτυξιακών πολιτικών είναι η έλλειψη τεχνογνωσίας, η μειωμένη δηλαδή τεχνική επάρκεια, καθώς και η πολυπλοκότητα των σχετικών διαδικασιών, αυτό που στην Ελλάδα περιγράφουμε ως γραφειοκρατία. Σε πολλές περιπτώσεις, είναι δύσκολο για τους Τεχνικές Υπηρεσίες των Δήμων, ιδίως των μικρών και μικρομεσαίων, να προετοιμάσουν ακόμη και την προκήρυξη ή την εκπόνηση μελετών για τα αντίστοιχα έργα, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορέσουν οι Δήμοι να προϋπολογίσουν και να «οριοθετήσουν» τα αναπτυξιακά έργα που

είναι αναγκαία για την περιοχή τους. Σ' αυτό συμβάλλει βεβαίως και το γεγονός ότι οι Δήμοι- ειδικά οι μικροί- δε διαθέτουν επαρκές και εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό. Είναι χαρακτηριστικό ότι στους Δήμους υπάρχει υπερεπάρκεια ανειδίκευτου υπαλληλικού προσωπικού, υπάλληλοι δηλαδή δευτεροβάθμιας ή υποχρεωτικής εκπαίδευσης, και μεγάλο έλλειμμα σε εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό -αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης- όπως μηχανικούς, μελετητές, νομικούς κ.λ.π. Αποτέλεσμα αυτού είναι το ήδη υπάρχον προσωπικό να αναλώνεται στην υποστήριξη των τρεχουσών υπηρεσιακών αναγκών και να μη μπορεί – εκ των πραγμάτων- να εργαστεί πάνω στο σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων, στην εκπόνηση των σχετικών μελετών, στην εξεύρεση χρηματοδοτικών προγραμμάτων κ.λ.π. Φυσικά, το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλοι οι Δήμοι στον αναπτυξιακό τους προγραμματισμό είναι η έλλειψη χρηματοδότησης, καθόσον η πρόσφατη κρίση χρέους στην Ελλάδα περιόρισε κατά 60% περίπου τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους, ενώ οι κατά καιρούς δεσμεύσεις των κυβερνώντων να δοθεί νομοθετικά η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α να εισπράττουν απευθείας φόρους όπως ο ΕΝ.Φ.Ι.Α, δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Για το λόγο αυτό η πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις είναι καίριας σημασίας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και σ' αυτό το Δίκτυο μας παρέχει στα μέλη του πολύ σημαντικές υπηρεσίες, καθόσον τα βοηθάει τόσο στην εξεύρεση χρηματοδοτικών πηγών, όσο και στην υποβολή προτάσεων για την ένταξή τους σε χρηματοδοτικά προγράμματα, Εθνικά και Ευρωπαϊκά (που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό), γεγονός που τους επιτρέπει να υλοποιήσουν αποτελεσματικότερα πολιτικές που ικανοποιούν τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε.

4) Ποια μέτρα, σε θεσμικό επίπεδο, μπορούν να συμβάλλουν στην αναβάθμιση/ενίσχυση του ρόλου και της αποτελεσματικότητας των αυτοδιοικητικών δικτύων, όπως η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;

Απάντηση: Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα που αφορά στα Δίκτυα Δήμων είναι αρκετά καλό και επιτρέπει στα Δίκτυα να ιδρύουν τεχνικές εταιρείες και να συνάπτουν με τους Δήμους – μέλη τους προγραμματικές συμβάσεις, με τις οποίες τους βοηθούν να επιτυγχάνουν τους αναπτυξιακούς τους στόχους, αποφεύγοντας χρονοβόρες και περίπλοκες διαγωνιστικές διαδικασίες, χωρίς να υπάρχει τίποτα το «επιλήψιμο» σ' αυτό, αφού ο στόχος του Δικτύου δεν είναι το κέρδος, αλλά η τεχνική υποβοήθηση του έργου των Δήμων – μελών του. Αυτό που - σε κάθε περίπτωση- θα ήταν χρήσιμο να γίνει είναι μία κωδικοποίηση της νομοθεσίας που

αφορά στα αυτοδιοικητικά Δίκτυα, γιατί υπάρχουν δεκάδες νόμοι και τροπολογίες, σε κάποιες περιπτώσεις και αλληλοαναιρούμενες, άρα είναι σημαντικό να αποσαφηνιστεί το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας τους. Επίσης, είναι σημαντικό να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη ευελιξία στα Δίκτυα όσον αφορά τη στελέχωσή τους και τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων με εξωτερικούς συνεργάτες, ώστε να μην είναι δέσμια των αντίστοιχων αγκυλώσεων του Δημοσίου.

5) Ποιο είναι το όραμα και οι στόχοι σας για την περαιτέρω εξέλιξη του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;

Απάντηση: Ο στόχος μας καταρχήν στο Δίκτυο Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» είναι να αποκτάμε όλο και μεγαλύτερη εμπειρία και τεχνογνωσία στα αντικείμενα δράσης μας, ώστε να μπορούμε να είμαστε ολοένα και πιο χρήσιμοι και αποτελεσματικοί στην υποβοήθηση του έργου των Δήμων – μελών μας και τελικώς στην ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο των τοπικών κοινωνιών, αφού τελικός αποδέκτης όλων των προσπαθειών μας είναι τελικά ο πολίτης, ο οποίος ωφελείται από τα έργα ανάπτυξης που γίνονται στην περιοχή του, καθώς και από την ποιοτικότερη παροχή υπηρεσιών από τον Δήμο του. Σε οργανωτικό επίπεδο, στόχος μας είναι η περαιτέρω ανάπτυξη του Δικτύου, με τη συμμετοχή σ' αυτό κι άλλων Δήμων, καθώς και κοινωνικών φορέων που έχουν καταστατικούς σκοπούς αντίστοιχους με αυτούς του Δικτύου μας. αυτών των δικτύων, αλλά και πανεπιστημιακών ή ερευνητικών ιδρυμάτων. Επίσης, στις σκέψεις μας είναι και η πιθανή μετατροπή του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» σε Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (Ε.Ο.Ε.Σ), ώστε να συμπεριληφθούν σ' αυτό και νομικές οντότητες που βρίσκονται στο έδαφος κι άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως Βαλκανικών λόγω της χωρικής εγγύτητάς τους και των κοινών επιδιώξεων που σε μεγάλο βαθμό παρατηρούνται.

(4)

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:

Το παρόν Ερωτηματολόγιο είναι επώνυμο και οι απαντήσεις σας πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την ερευνητική τεκμηρίωση της μεταπτυχιακής μου εργασίας με τίτλο: «**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**», που έχει ως μελέτη περίπτωσης το Δίκτυο Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» και εκπονείται στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Τα δεδομένα προορίζονται για ακαδημαϊκή και μόνο χρήση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΜΕ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»

κ. ΙΩΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΖΑ

- 1) Ποιοί είναι οι σκοποί και οι τομείς δράσης του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;
- 2) Ποιές είναι οι σημαντικότερες -μέχρι σήμερα- δραστηριότητες του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;
- 3) Εκτός από το Δίκτυο «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», πόσα αντίστοιχα αυτοδιοικητικά δίκτυα δραστηριοποιούνται σήμερα στην Ελλάδα;
- 4) Αντιστοιχούν οι στόχοι του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» με αυτούς της Βιώσιμης Ανάπτυξης που προβλέπονται στην «Ατζέντα 2030» του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών;
- 5) Ποιες είναι οι παρεμβάσεις του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» στις δραστηριότητες των Δήμων – μελών του για βιώσιμη τοπική ανάπτυξη;
- 6) Ποια είναι η αποτίμηση του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» στην υλοποίηση έργων και προγραμμάτων βιώσιμης ανάπτυξης, που έχουν συμπεριληφθεί και εφαρμοστεί στον αναπτυξιακό προγραμματισμό των Δήμων – μελών του;
- 7) Με ποιους -συγκεκριμένα- τρόπους υποστηρίζει το Δίκτυο «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» τους Δήμους - μέλη του, όσον αφορά στην ανεύρεση και αξιοποίηση διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων;
- 8) Ποιά προβλήματα εντοπίζετε στη συνεργασία του Δικτύου, τόσο με τις Υπηρεσίες των Δήμων – μελών του, όσο και με τις πολιτικές ηγεσίες (αιρετούς) τους;

Σας ευχαριστώ για την πολύτιμη βοήθειά σας.

(4.1)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΜΕ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»

κ. ΙΩΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΖΑ

1) Ποιοι είναι οι σκοποί και οι τομείς δράσης του Δικτύου Δήμων «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;

Απάντηση: Ο βασικός σκοπός του Δικτύου «Βιώσιμη Πόλη» είναι να εντοπίζει χρηματοδοτικές ευκαιρίες για λογαριασμό των Δήμων – μελών του και να καταθέτει προτάσεις για αξιοποίηση αυτών των χρηματοδοτικών ευκαιριών, που προέρχονται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε τομείς που έχουν σχέση με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, την Κυκλική Οικονομία, την προστασία του περιβάλλοντος, την Έρευνα και την Καινοτομία.

2) Ποιες είναι οι σημαντικότερες -μέχρι σήμερα- δραστηριότητες του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ»;

Απάντηση: Το Δίκτυο «Βιώσιμη Πόλη» ιδρύθηκε το 2017 και έκτοτε έχει συμμετάσχει στην κατάθεση περίπου 60 προτάσεων ένταξης έργων σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Από αυτές -και παρά το γεγονός ότι γενικά το ποσοστό επιτυχίας ένταξης στα προγράμματα αυτά είναι μικρό- κατόρθωσε και πέτυχε την ένταξη σε 10 από αυτές, τις οποίες και υλοποιεί. Αναφέρουμε μερικές: Η πρόταση WaysTur, που έχει σχέση με τη διαχείριση απορριμμάτων, όπου -σε συνεργασία με δύο Δήμους- αξιοποιούνται βιοαπόβλητα με σκοπό την παραγωγή πολυτιμότερων προϊόντων από τα κομπόστ, όπως για παράδειγμα αλκοόλες ή πρωτεΐνες, που θα καταστήσουν τη διαχείριση των βιοαποβλήτων λιγότερο κοστοβόρα σε σχέση με το παρελθόν. Ένα άλλο είναι το Living Streets, το οποίο -πάλι σε συνεργασία με κάποιους Δήμους- έχει ως αντικείμενο το «κλείσιμο» κάποιων δρόμων εντός του αστικού ιστού για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να κινητοποιηθεί η κοινωνία και να αντιληφθεί τα οφέλη της πεζοδρόμησης, αλλά και να έρθουν οι κάτοικοι της περιοχής και οι φορείς γενικότερα σε επαφή μεταξύ τους με στόχο την κοινωνική ενδυνάμωση. Ένα άλλο πρόγραμμα είναι ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός, στο οποίο πρόγραμμα παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο η «Βιώσιμη πόλη» και προσπαθεί να το εγκαθιδρύσει στους Δήμους. Σύμφωνα μ' αυτό το πρόγραμμα, είναι δυνατόν με την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στοιχείων σε διάφορα σημεία ιδιοκτησίας ενός Δήμου να παρασχεθεί ρεύμα, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για

να αντισταθμίσει τις ενεργειακές καταναλώσεις άλλων εγκαταστάσεων του Δήμου ή ακόμα και να αμβλύνει το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας, όπου κάποιες ευάλωτες ομάδες πληθυσμού δεν είναι σε θέση να αποπληρώσουν τους λογαριασμούς του ρεύματος, αλλά και άλλους ενεργειακούς λογαριασμούς, με συνέπεια να έχουν σημαντικά προβλήματα στην καθημερινότητά τους.

3) Εκτός από το Δίκτυο «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» πόσα αντίστοιχα αυτοδιοικητικά δίκτυα δραστηριοποιούνται σήμερα στην Ελλάδα;

Απάντηση: Ο θεσμός των Δικτύων Δήμων είναι πανευρωπαϊκός και δημιουργήθηκε για να βοηθήσει Δήμους που αντιμετωπίζουν προβλήματα και δεν έχουν την τεχνογνωσία για άντληση χρηματοδοτήσεων απευθείας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επειδή οι χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση απευθύνονται κυρίως σε ομάδες και μάλιστα διασυνοριακές, από διάφορες δηλαδή χώρες της Ε.Ε., χρειάζεται ένας συντονισμός και μία διαδημοτική και διασυνοριακή δράση, την οποία εξυπηρετούν τα Δίκτυα. Στην Ελλάδα τα Δίκτυα είναι 2 ειδών: Η συντριπτική τους πλειοψηφία αποτελούν Συνδέσμους που ουσιαστικά αναδεικνύουν ένα κοινό χαρακτηριστικό των συμμετεχόντων. Για παράδειγμα, υπάρχει το Δίκτυο Μεσογειακή Διατροφής που αποτελεί ένα Σύνδεσμο Δήμων από όλη τη Μεσόγειο, οι οποίοι υποστηρίζουν τη συγκεκριμένη ιδέα -τη Μεσογειακή Διατροφή-, όπως είναι ο Δήμος Πύλου-Νέστορος, ο Δήμος Καλαμάτας, Δήμοι από την Ισπανία, τη Νότια Ιταλία, τη Νότια Γαλλία κ.λ.π. Αυτοί οι σύνδεσμοι Δήμων προωθούν, λοιπόν, μία συγκεκριμένη ιδέα, υποστηριζόμενοι συνήθως από κάποιο Δημόσιο Φορέα, αλλά η δράση τους συνήθως περιορίζεται σε μία ή δύο εκδηλώσεις ετησίως ή στην απλή ενημέρωση των μελών τους για την τυχόν ύπαρξη χρηματοδοτήσεων. Παρόμοια Δίκτυα είναι και το Δίκτυο Παράκτιων Πόλεων, καθώς και το Δίκτυο Πόλεων με Ιαματικά Λουτρά. Υπάρχουν, επίσης, κάποια Δίκτυα που είναι πιο ενεργά και δραστήρια, έχουν οικονομική υπόσταση και συμμετέχουν τα ίδια σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα και διεκδικούν χρηματοδοτήσεις. Στην Ελλάδα υπάρχουν τρία με τέσσερα τέτοια Δίκτυα, όπως το Δίκτυο «ΔΑΦΝΗ», το Δίκτυο «ΔΕΠΑΝ» και το Δίκτυο «ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ», που είναι μάλιστα λίγο πιο παλιά από τη «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ». Για τη «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» πρέπει -πάντως- να αναφέρουμε ότι έχει μία ιδιαιτερότητα: Είναι ίσως το πιο δραστήριο δίκτυο στην Ελλάδα, έχει ως μέλη της 60 Δήμους και, όπως πρωτοαναφέρθηκε, έχει καταθέσει 60 ευρωπαϊκές προτάσεις και τρέχει περίπου 10 και ταυτόχρονα έχει συγκροτήσει Τεχνική Υπηρεσία, υποστηριζόμενη από τις ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις, και βοηθάει τους Δήμους και σε άλλα αναπτυξιακά έργα, κάνοντας κυρίως μελέτες.

4) Αντιστοιχούν οι στόχοι του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» με αυτούς της Βιώσιμης Ανάπτυξης που προβλέπονται στην «Ατζέντα 2030» του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών;

Απάντηση: Προφανώς. Η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» προωθεί τη Βιώσιμη Ανάπτυξη με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος. Χαρακτηριστικό αυτού είναι ότι η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» αναπτύσσει και εμπλέκεται σε έργα που έχουν σχέση με την έξυπνη διαχείριση της ενέργειας και τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος και -μάλιστα- υποστηρίζει το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο των Δημάρχων για την Ενέργεια και το Κλίμα, στο οποίο συμμετέχουν τοπικές και περιφερειακές αρχές από όλη την Ευρώπη και οι οποίες δεσμεύονται εθελοντικά να αυξήσουν την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να μειώσουν την εκπομπή διοξειδίου του άνθρακα στις περιοχές τους. Η Βιώσιμη Πόλη προτρέπει του Δήμους μέλη της να ενταχθούν στο Σύμφωνο Δημάρχων και υποστηρίζει όλη την απαιτούμενη διαδικασία. Επίσης, υποστηρίζει τους Δήμους προωθώντας εφαρμογές που βοηθούν στην επίτευξη αυτού, όπως για παράδειγμα η εφαρμογή DATABUILD, η οποία βοηθά τους Δήμους να μετρήσουν την ετήσια ενεργειακή τους κατανάλωση και, με συγκριτικές αναφορές, να εξάγουν συμπεράσματα για το πως θα πρέπει να δραστηριοποιηθούν και να ενεργήσουν ώστε να μειώσουν την ενεργειακή τους κατανάλωση και κατ' επέκταση το ανθρακικό αποτύπωμα. Επίσης, στις δράσεις της «ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΠΟΛΗΣ» είναι και η διαχείριση απορριμμάτων, καθώς η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» υποστηρίζει το Φορέα Διαχείρισης Απορριμμάτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου στην κατασκευή ενδιάμεσων σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων, έτσι ώστε να μπορούν να διαχειρίζονται οι Δήμοι πιο αποτελεσματικά τόσο τα απορρίμματα που οδηγούνται προς επεξεργασία και ανακύκλωση, όσο και τα ανακυκλώσιμα, αυτά που συλλέγονται δηλαδή με τη μέθοδο της ανακύκλωσης στην πηγή.

5) Ποιες είναι οι παρεμβάσεις του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» στις δραστηριότητες των Δήμων – μελών του για βιώσιμη τοπική ανάπτυξη;

Απάντηση: Η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» υποστηρίζει τους Δήμους για την επίτευξη ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων, πάντα με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος, υλοποιώντας μελέτες τις οποίες οι Δήμοι δεν είναι εύκολο να τις υλοποιήσουν μόνο με την Τεχνική Υπηρεσία τους ή είναι πολύ χρονοβόρα και περίπλοκη διαχειριστικά η διαδικασία για να τις υλοποιήσουν με αναδόχους. Εδώ παρεμβαίνει και βοηθάει η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ», συνάπτοντας προγραμματικές συμβάσεις με τους Δήμους και υλοποιώντας τις απαιτούμενες μελέτες και

καταθέτοντας στη συνέχεια τις συγκεκριμένες μελέτες ως έργα προς χρηματοδότηση. Τα έργα αυτά μπορεί να αφορούν -για παράδειγμα- την ανάπτυξη «πράσινων σημείων» για την ανακύκλωση των απορριμμάτων, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στο βιώσιμο τουρισμό, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην έξυπνη διαχείριση ενέργειας και στη μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος και πολλές άλλες τέτοιες δράσεις, που στην ολότητά τους είναι προσανατολισμένες σ' αυτό που ονομάζουμε «βιώσιμη ανάπτυξη».

6) Ποια είναι η αποτίμηση του Δικτύου «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» στην υλοποίηση έργων και προγραμμάτων βιώσιμης ανάπτυξης, που έχουν συμπεριληφθεί και εφαρμοστεί στον αναπτυξιακό προγραμματισμό των Δήμων – μελών του;

Απάντηση: Κατ' αρχήν, η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» συμβάλλει στον αναπτυξιακό προγραμματισμό των Δήμων - μελών της, έχοντας σε ορισμένες περιπτώσεις και την ευθύνη για τη σύνταξη και συγκρότηση του επιχειρησιακού τους προγράμματος. Μπορεί λοιπόν να υποδεικνύει και να βοηθάει τους δήμους στο να προγραμματίσουν δράσεις και έργα τα οποία θα τύχουν ευκολότερα χρηματοδότησης από τον κρατικό ή τον Ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, όπως είναι τα έργα που προαναφέρθηκαν περί έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και παρακολούθησης του ανθρακικού αποτυπώματος, διαχείρισης απορριμμάτων, μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης και του ανθρακικού αποτυπώματος και τα οποία είναι σε συμβατότητα με την Ατζέντα 2030 του Ο.Η.Ε. Ακολουθώντας, έχοντας συνάψει δεκάδες προγραμματικές συμβάσεις, μέσω των οποίων έχει πραγματοποιήσει πολλές μελέτες και διαδικασίες ωρίμανσης για αναπτυξιακά έργα κι έχοντας καταθέσει πολλές προτάσεις για χρηματοδότηση πολλές από τις οποίες έχουν αρχίσει να υλοποιούνται και κάποιες από αυτές έχουν προλάβει να ολοκληρωθούν, συμβάλλει δυναμικά στην πραγματοποίηση των τεχνικών προγραμμάτων και την επίτευξη των στόχων των Δήμων μελών του. Μερικά παραδείγματα αυτών είναι, η πραγματοποίηση ενεργειακών μελετών για τέσσερα σχολεία στο Δήμο Μεσσήνης, η σταδιακή υλοποίηση πολεοδομικών μελετών στο Δήμο Καλαμάτας, η ολοκλήρωση μελετών, ένταξη έργων αναπλάσεων για χρηματοδότηση αλλά και η ολοκλήρωσή τους στο Δήμο Αλμυρού (έναν από τους Δήμους στον οποίο εφαρμόστηκε η μέθοδος συνεργασίας με προγραμματική σύμβαση το 2018). Επιπλέον υλοποιούνται μελέτες αποκατάστασης αγροτικής οδοποιίας στο Δήμο Κάσου, μελέτες εγκατάστασης βιολογικών καθαρισμών στου οικισμούς του Δήμου Καρπάθου, υποβολής πρότασης χρηματοδότησης για κατασκευή μουσικού σχολείου στο Δήμο Ιεράπετρας που θα αφορά όλη την ανατολική Κρήτη καθώς και αίτημα χρηματοδότησης μελετών αθλητικού κέντρου στον ίδιο Δήμο. Επίσης

πραγματοποιούνται μελέτες στο Δήμο Άρτας, στο Δήμο Δωδώνης, στο Δήμο Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου, στο Δήμο Ξυλοκάστρου, στο Δήμο Πύλης και σε πολλούς άλλους.

7) Με ποιους συγκεκριμένα τρόπους υποστηρίζει το Δίκτυο «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» τους Δήμους - μέλη του, όσον αφορά στην ανεύρεση και αξιοποίηση διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων;

Απάντηση: Η «ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ» κάνει μία ετήσια καταγραφή όλων των πηγών χρηματοδότησης και όλων των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και στη συνέχεια, έχοντας δημιουργήσει ένα «προφίλ» για κάθε δήμο, μπορεί -σε συνεργασία και με άλλους πιθανούς φορείς που μπορεί να εμπλακούν σε μία πρόταση- να εντοπίσει ποιοι είναι οι κατάλληλοι Δήμοι οι οποίοι θα συγκροτήσουν μία ομάδα διεκδίκησης χρηματοδότησης. Ακολούθως συγκροτεί ομάδα υλοποίησης η οποία συμμετέχει στη σύνταξη και υποβολή της πρότασης χρηματοδότησης, εντοπίζοντας τους κατάλληλους ευρωπαϊκούς εταίρους μέσω της δικτύωσης που πραγματοποιεί. Σε πολλές περιπτώσεις η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ, λόγω ακριβώς της ελκυστικότητάς της ως ευέλικτου και αποτελεσματικού φορέα εκπροσώπησης των Δήμων μελών της, καλείται από μεγάλους ευρωπαϊκούς φορείς που οργανώνουν υποβολές προτάσεων, να συμμετάσχει εκπροσωπώντας τους κατάλληλους Δήμους.

8) Ποια προβλήματα εντοπίζετε στη συνεργασία του Δικτύου, τόσο με τις Υπηρεσίες των Δήμων – μελών του, όσο και με τις πολιτικές ηγεσίες (αιρετούς) τους;

Απάντηση: Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Δίκτυο στη συνεργασία του με τις Υπηρεσίες των Δήμων είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο οποιοσδήποτε πολίτης με τις Δημόσιες Υπηρεσίες στην Ελλάδα. Γενικά υπάρχει πολύ μεγάλη γραφειοκρατία, υπάρχει αναξιοπιστία στις διαδικασίες και τα πρόσωπα και υπάρχει και μια αδιαβλητότητα στην αξιολόγηση του κάθε στελέχους ή και των δράσεων ακόμα. Δεν υπάρχουν ούτε κίνητρα αύξησης της απόδοσης μέσω επιβράβευσης, ούτε δικλίδες αποτροπής της κακής λειτουργίας. Σχετικά με τη συνεργασία με τις πολιτικές ηγεσίες, η κατάσταση είναι λίγο καλύτερη γιατί οι πολιτικές ηγεσίες είναι πιο συνειδητοποιημένες κι ευαισθητοποιημένες ως εκπρόσωποι της κοινωνίας. Ωστόσο, το πρόβλημα που υπάρχει είναι ότι οι πολιτικές ηγεσίες δεν είναι managers κι όμως καλούνται να ενδυθούν αυτόν τον ρόλο, κάτι που δεν συμβαίνει συνήθως στην υπόλοιπη Ευρώπη. Στην Ευρώπη οι πολιτικές ηγεσίες δεν απαιτείται να είναι managers, το management

απαιτείται από τη στελεχειακή ιεραρχία των Δήμων και των υπηρεσιών γενικότερα. Στην Ελλάδα, δυστυχώς, όσο καλή διάθεση κι αν έχει η πολιτική ηγεσία, όταν δεν έχει τη δυνατότητα να ασκήσει διαχείριση και management δεν λειτουργεί σωστά όλος ο Φορέας που λέγεται Δήμος. Ένα άλλο πρόβλημα είναι η μεγάλη πολυνομία και η ασάφεια στις διαδικασίες, με συνέπεια να είναι δύσκολο να προχωρήσουν ο σχεδιασμός και η λήψη αποφάσεων χωρίς κάθε στιγμή να χρειάζεται παρέμβαση κι ερμηνεία κατά περίπτωση. Τα τελευταία χρόνια βέβαια γίνεται μία συστηματική προσπάθεια εκσυγχρονισμού και αύξησης της αποτελεσματικότητας μέσω τυποποίησης και ψηφιοποίησης των διαδικασιών, η οποία ωστόσο έχει πολύ δρόμο ακόμα.